

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI SADU

2016-2020

CUPRINS

PREAMBUL.....	3
CAPITOLUL I. Descrierea generală a comunei SADU	7
1.1 Heraldica locală.....	7
1.2 Localizare și cadrul geografic al comunei	8
1.3 Resurse naturale	17
1.4 Arii naturale protejate	18
1.5 Istoricul comunei Sadu.....	22
1.6 Structura socio-demografică a populației comunei Sadu.....	28
1.7 Evoluția demografică	32
CAPITOLUL II. Agricultură comunei Sadu	36
2.1 Situația suprafețelor agricole.....	36
2.2 Zootehnia	39
CAPITOLUL III. Economia comunei Sadu	40
3.1 Activități economice	40
3.2 Activitatea întreprinderilor locale.....	42
CAPITOLUL IV. Infrastructura comunei Sadu.....	49
4.1 Infrastructura de bază.....	49
4.2 Telecomunicații.....	55
4.3 Infrastructura educațională	55
4.4 Infrastructura de sănătate	59
4.5 Administrația și serviciile publice ale comunei Sadu.....	60
CAPITOLUL V. Turismul și cultura comunei Sadu	70
5.1 Aspecte generale	70
5.2 Turismul comunei Sadu.....	71
5.3 Cultura și arta.....	86
CAPITOLUL VI. Analiza socio-economică a comunei Sadu	87
6.1 Indicele dezvoltării umane locale (IDUL)	87
6.2 Valoare naturală ridicată (HNV)	87
6.3 Rata marginalizării la nivel de comună	88
6.4 Asociații de dezvoltare și grupuri de acțiune locală	88
6.5 Analiza SWOT– puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări	89
CAPITOLUL VII. Prioritățile dezvoltării comunei Sadu în perioada 2016 – 2020.....	93
7.1 Planul de dezvoltare 2016 – 2020.....	93
7.2 Obiectivele strategice globale și specifice ale dezvoltării durabile a comunei SADU	98

7.3 Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare durabilă	124
--	-----

PREAMBUL

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Sadu reprezintă un document strategic de planificare, un ansamblu de măsuri tehnice, economice, organizatorice, proiectate pe un orizont de timp în vederea realizării unei activități cât mai eficiente, economice, eficace și adaptate teritoriului.

Astfel planificarea strategică poate fi definită drept un proces de management care va permite Unității Administrativ Teritoriale să se concentreze asupra alinierii eficiente a resurselor existente și potențiale cu obiectivele stabilite pe termen mediu și lung.

O planificare strategică se definește prin următoarele caracteristici:

- Vizează dezvoltarea sprijinindu-se atât pe practicile existente cât și pe introducerea de noi oportunități;
- Operează într-un teritoriu bine definit spațial și administrativ;
- Aduce elemente de noutate;
- Generează resurse stabilind o legătură directă între planificare și implementare.

Așadar, prezenta strategie de dezvoltare locală reprezintă documentația care stă la baza dezvoltării comunei Sadu. Dezvoltarea locală se poate defini ca un proces în care demersurile administrației publice sunt unite cu acelea ale oamenilor, cu scopul de a îmbunătăți condițiile sociale, culturale și economice ale comunității. Dezvoltarea locală este deci cel mai strâns legată de conceptul de parteneriat care asigură accesul la toate resursele necesare, bazându-se atât pe participarea celor care reprezintă anumite interese, cât și pe disponibilitatea administrației publice de a forma parteneriate cu grupuri, organizații sau instituții.

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală a comunei Sadu are la bază Politica de Coeziune 2014 – 2020 – Investiții în creșterea economică și ocuparea forței de muncă.

Prezenta strategie își propune corelarea obiectivelor locale cu cele tematice care se regăsesc în cadrul propunerilor de regulamente pentru perioada 2014-2020, din cadrul Politicii de Coeziune:

- Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării;
- Îmbunătățirea accesului și utilizării tehnologiilor informațiilor și comunicării;
- Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
- Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;
- Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor;
- Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
- Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
- Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă;
- Investiții în abilități, educație și învățare continuă;
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- Îmbunătățirea capacității instituționale și eficienței în administrația publică.

Prin acțiunile propuse în perioada 2016 – 2020, comuna Sadu urmărește contribuția la prioritățile Europei 2020:

- creștere inteligentă – dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- creștere durabilă – promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
- creștere favorabilă incluziunii – promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, în măsură să asigure coeziunea economică, socială și teritorială.

Prezenta strategie de dezvoltare locală urmărește să stabilească un mod de abordare structurat și coerent al activităților pe care autoritatea publică locală în colaborare cu ceilalți actori principali ai comunei trebuie să le inițieze, implementeze și să le susțină în vederea atingerii obiectivelor trasate la nivel regional, național și european.

Metodologia de lucru

Strategia de dezvoltare a comunei Sadu este un document de planificare strategică pentru perioada 2016-2020, conceput în corelație cu principiile dezvoltării durabile și reprezintă documentul fundamental al planului de dezvoltare a comunei cu rol în orientarea dezvoltării economico-sociale și în accesarea fondurilor structurale și de coeziune ale UE. Strategia, prin obiectivele propuse, respectă direcțiile de dezvoltare ale comunei și se încadrează în documentele programatice naționale.

Au avut loc întâlniri cu reprezentanții Primăriei, ei fiind responsabili de lansarea și coordonarea procesului de planificare strategică. Ca rezultat, s-a elaborat un plan preliminar de lucru pentru perioada de planificare.

Strategia s-a elaborat cu ajutorul efectiv al comunității – prin chestionarea acestuia – și aceasta reprezintă un document complex care prezintă viziunea de dezvoltare a comunei în context european.

S-a elaborat un chestionar pentru populație, care viza colectarea datelor privind gradul de mulțumire a locuitorilor. Acest chestionar a fost distribuit în rândul localnicilor, s-au primit înapoi 100 chestionare completate.

Ca rezultat al activităților anterioare s-a completat profilul economic al comunității, s-a realizat analiza SWOT, au fost identificate avantajele și dezavantajele comunei în contextul regional și județean, s-au analizat chestionarele completate.

În procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare locală, administrația publică a lansat procedura de consultare a comunității locale, prin utilizarea chestionarelor.

S-a realizat chestionarea populației în vederea identificării necesităților pentru stabilirea domeniilor de analiză a strategiei și identificarea proiectelor care urmează a se realiza.

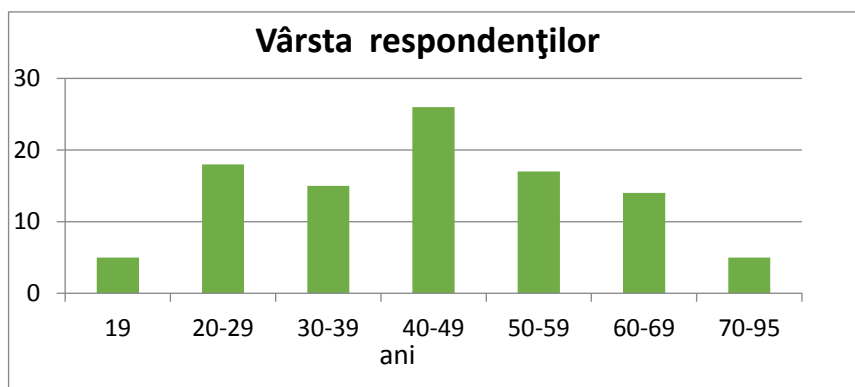
A fost sondată percepția cetățenilor față de autoritatea locală și modul de implicare în rezolvarea problemelor comunității.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

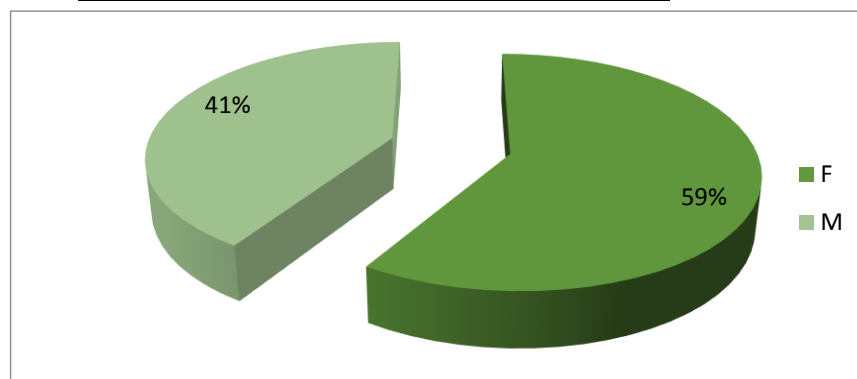
La chestionare au răspuns 100 de persoane, repartizarea acestora pe domenii de vârstă, sex și ocupații a fost următoarea:

Majoritatea respondenților (26%) sunt persoane cu vârsta cuprinsă între 40-49 ani, urmată de categoria de vârstă 20-29 ani, respectiv 50-59 ani în procent de 18%, respectiv 17%.

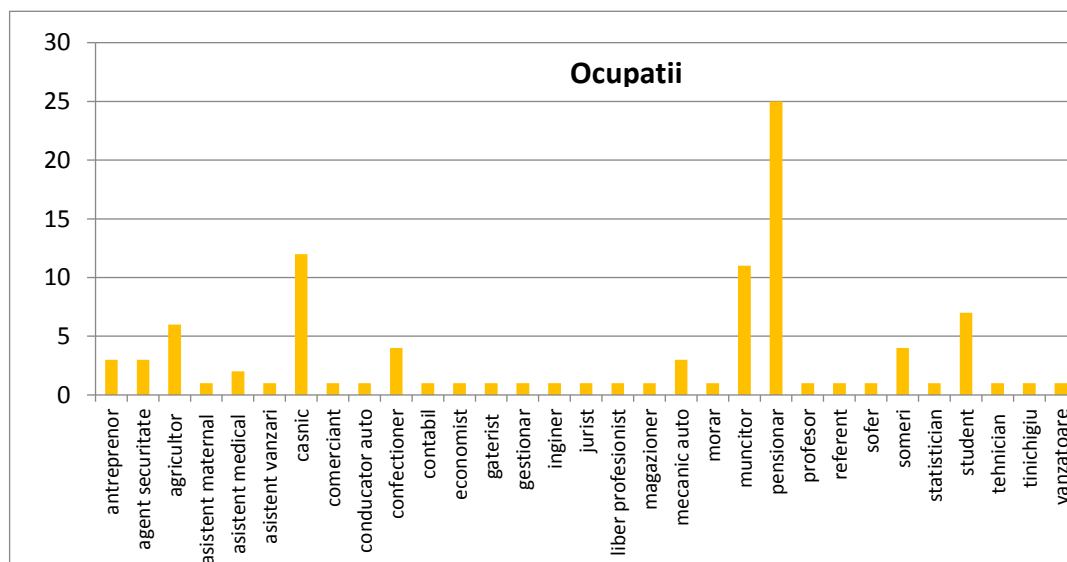
Categoria de vârstă, ani	19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-95
Valoare procentuală,%	5	18	15	26	17	14	5

Sex	%
Femei	59
Bărbati	41

Ocupațiile și ponderea acestora printre respondenți sunt sintetizate în graficul următor:

A avut loc planificarea strategică prin definitivarea Planului Strategic de Dezvoltare Locală a Comunei Sadu. Au fost formulate obiective strategice pentru șapte domenii de activitate ce stau la baza planului strategic (infrastructură, economie, servicii publice, servicii sociale, protejarea și conservarea patrimoniului construit, administrație, mediu). Au fost formulate obiective specifice și acțiuni pentru fiecare obiectiv strategic.

S-au identificat 19 idei de proiect pentru a fi elaborate în baza lor cereri de finanțare și transmise potențialilor finanțatori. În calitate de produs final au fost elaborate 18 fișe de proiect, care urmează a fi dezvoltate.

Ca activitate finală planul strategic este aprobat în cadrul ședinței Consiliului Local Sadu.

Analiza SWOT ca un mijloc important al planificării strategice a contribuit la identificarea punctelor tari și elaborarea unui scenariu de maximalizare a posibilităților.

Propunerile concrete de dezvoltare sunt cuprinse în programe și proiecte. La formularea acestora cele mai importante condiții au fost relevanța intervenției, precum și rezultatele și efectele așteptate.

Misiunea strategiei este de a mobiliza toate resursele umane, materiale și financiare existente la nivel local, regional și național pentru a implementa toate măsurile și proiectele propuse în cadrul prezentei strategii.

Este de datoria celor implicați să fie ferm angajați în asigurarea eficienței fiecărui instrument procedural de implementare, urmărind îmbunătățirea continuă a activității și evaluând permanent stadiul atins, pentru a avea posibilitatea eliminării în timp util a deficiențelor apărute.

Viitorul comunității este dependent de factorii sociali, economici și de mediu precum și de activitățile care vor fi întreprinse de autoritățile locale, organizațiile, instituțiile și parteneriate dezvoltate la nivel local.

Scopul acestei strategii este acela de a conduce la creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă implementând măsuri de reabilitare/modernizare, dezvoltarea infrastructurii, dezvoltarea diferitelor forme de turism, dezvoltarea societății civile și a serviciilor sociale, dezvoltarea culturii și susținerea tradițiilor populare, sprijinirea mediului de afaceri.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

Capitolul I.

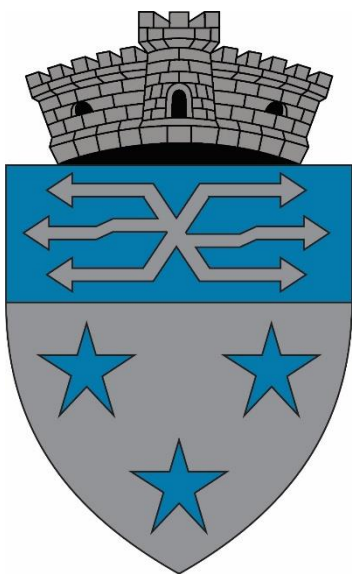
Descrierea generală a comunei Sadu

CAPITOLUL I. Descrierea generală a comunei SADU

1.1 Heraldica locală

Stema comunei Sadu se compune dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, tăiat în șef. În partea superioară, în câmp albastru, se află 6 săgeți de argint care pleacă din același punct.

În partea inferioară, în câmp de argint, se află 3 stele albastre, dispuse 2:1.

Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu un turn crenelat.

Semnificațiile elementelor însumate

Cele 6 săgeți reprezintă prima centrală mixtă hidro-termoelectrică construită în localitate. Cele 3 stele simbolizează personalitățile marcante din istoria localității Micu Klein, Samuil Klein și Piuaru Molnar. Coroana murală cu un turn crenelat semnifică faptul că localitatea are

rangul de comună.

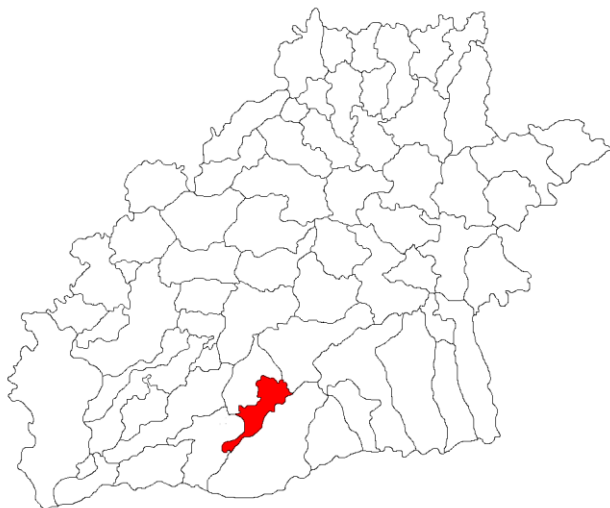
Stema comunei Sadu a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 200/ 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din data de 9.05.2013.¹

¹ <http://www.cjsibiu.ro/> – Elemente de heraldică locală în cadrul unităților administrativ-teritoriale de pe raza județului Sibiu

1.2 Localizare și cadrul geografic al comunei

Localizare

Comuna Sadu, poartă de intrare în munții Lotrului și Cindrelului, este situată în sudul Transilvaniei, la 18 km sud de Sibiu, pe valea râului Sadu (*Valea Sadului*), pe care au fost construite

primele hidrocentrale din țară. Cu alte cuvinte, localitatea se află în zona de contact dintre Depresiunea Sibiului și Munții Cibinului, chiar la gura văii râului Sadu. Cel mai înalt munte aflat pe raza sa administrativă este Prejba, al cărui vârf are o înălțime de 1744 metri. La Sadu se ajunge prin Cisnădie, pe DJ106C (6 km), sau din Tâlmăciu (8 km pe DJ105G).

Are drept coordonate geografice 45°35' latitudine nordică și 35°30' longitudine estică, cu o altitudine medie de 460 m peste nivelul mării.

Suprafața comunei este de 74 km², ceea ce reprezintă 1,36 % din suprafața județului Sibiu.

Altitudini: maximă – vârful Prejba, 1744 metri; minimă – lunca Prăhăriei, 450 metri. Se învecinează la nord cu orașul Cisnădie, la est cu orașul Tâlmăciu, la sud cu localitatea Tălmăcel, iar la vest cu comuna Râu Sadului.

Suprafața totală a comunei este de 74 km².

Vecinii comunei Sadu:

- la NORD – orașul Cisnădie
- la EST – orașul Tâlmăciu
- la SUD – localitatea Tălmăcel
- la VEST – comuna Râu Sadului

Relieful și hotarul

Terenul comunei Sadu se prezintă sub o formă variată, care cuprinde, ca forme de relief, dealuri, văi, munți, câmpii, depresiuni. Zona depresionară este plasată în estul comunei, de o parte și de alta a râului Sadu. Deși ușor înălțată, partea plană a localității se găsește la nord, înspre sud și vest începând dealurile, cu văi străbătute de o rețea hidrografică vastă. Întreaga zonă este drenată de râul Sadu, colectorul principal al acestor mici ape de munte².

Pornind dinspre Tălmăciu spre Sadu, intrăm mai întâi pe terenul primit de sădeni de la comuna Șelimbăr, în urma reformei administrative de după Primul Război Mondial (1923). Locul, care pornea de la râu, este cunoscut sub numele de *Dumbrava*, pentru că, în trecut, aici se găsea o pădure de stejar, defrișată însă de sădeni din lipsă de teren agricol; spre nord, acesta se învecinează cu *Sărata*, care într-o perioadă constituia granița cu Cisnădie. Partea dinspre râu a *Dumbrăvii* se numește *Balta neagră*, datorită culorii mълului de pe fundul bălții (în vechime, femeile locului puneau aici cânepa la topit).

Sărata, numită astfel datorită izvoarelor de apă sărată întâlnite aici, se găsește de ambele părți ale pârâului Sărății. În trecut, mai jos de acesta, pe partea stângă, se afla o fântână acoperită, care deservea nevoile locuitorilor din comunele învecinate, spre deosebire de cea aflată pe partea opusă și mai sus, folosită exclusiv de sădeni (*La Butălău*). De aici, până după prima conflație mondială, localnicii duceau apă pe care o fierbeau, după evaporare rămânând doar sarea, pe care o foloseau pentru gătit. În prezent, ambele fântâni sunt dispărute³.

De-a lungul axei drumului Tălmăciu-Sadu, după ce se trece de *Dumbrava*, se ajunge în vechiul hotar al comunei, cunoscut sub numele de *Poienile Morilor*, în stînga râului, respectiv *Dârste*, în dreapta. De aici, până aproape de comună, terenul se continuă într-o linie relativ plană, mai lată spre nord și mai îngustă spre sud, datorită dealurilor care se înșiră de-a lungul râului până aproape de Tălmăciu; apoi, chiar în dreptul comunei, dealurile se înalță brusc și spre partea de nord, îngustând foarte mult partea de sus a așezării. De aici în sus, terenul situat de-a lungul drumului – care, obligat de dealurile care coboară spre râu de ambele părți, este croit de o parte și de alta a acestuia – și pe coastele din jur, deși destul de sărăcăcios (dar presărat pe alocuri cu tufe de arin, măceș și mure), este folosit de sădeni ca islaz.

Pe partea stângă a râului, se înalță *Vârful Chiciora* (1014 m), cu vegetație destul de săracă, compusă din pълcuri de mesteacăn înspre comună, respectiv stejar și fag, pe râu în sus; pe partea opusă, vegetația este ceva mai bogată, predominând pădurea de fag.

În continuare, mai sus, urmând conformația terenului pe partea stângă a râului, relieful devine mai lin, pădurile fiind înlocuite de fânațele care coboară de sub *Vârful Măgura* până spre apă. Între fânațe și râu se intercalează o fâșie de tufe de aluni și de carpeni, care în trecut se foloseau drept combustibil pentru funcționarea cuptorului în care se topea minereul adus din *Puntea Băii*. Lângă

² Hămbășan 1981, p. 8.

³ Hămbășan 1981, p. 8-9.

acest teren, căruia i se mai spune și *Cărbunari*, se găsește *Valea Vâlcelelor*, numită astfel pentru că în ea se adună mai multe pâraie („vălicele”), ce se scurg prin fânațele *Măguri*⁴. În fine, de aici, după o altă coastă împădurită, se ajunge la *Valea Ciorii*, punct de hotar între comunele Sadu și Râu Sadului.

Pe partea cealaltă, după ce se trece de muntele Prislop (760 m), situat în partea de sud a comunei, urmează, tot în sus pe râu, o depresiune mică dar adâncă, apoi fânațele *Higiurilor* (peste care se înalță coama *Ghihanului* sub care, de asemenea, întâlnim mici zone de fânațe înconjurate de fagi și mesteceni) și ale *Podișoarelor*, acestea din urmă coborând până aproape de drum, de care se separă printr-o fâșie îngustă de mesteceni amestecați cu arini sub care se înșiră, de-a lungul drumului, casele micului cătun *La Cărămizi*, situat la ieșirea spre Râu Sadului (în prezent dispărut prin înglobarea sa în comună); deasupra lor tronează coasta vârfului Pleșa (1148 m), continuată spre vest de coasta Chihanului, care constituie granița cu Tălmăcelul⁵.

Puțin mai jos, imediat după zona numita „La cariera și cătunul *Cărămizi*”, urmează Hidrocentrala electrică Sadu I, după care, în continuare pe drum, *Valea Varului*, din care se exploata mai demult piatră de var, astăzi este amplasată „Stația de tratare a apei”. Apoi se ajunge la *Flaișer*, unde apa râului este captată și dirijată printr-o conductă spre hidrocentrala Sadu I. Cu ceva timp în urmă aici existau câteva joagăre în care sădenii își tăiau lemnele coborâte din munți, precum și *Vecsălul*, o mică stație cu spații de manevră pe linia ferată forestieră „Feltrinelli”. Tot aici coboară din dreapta pâraul Valea Juvărtului, în ale cărui fânațe (cca 6 km de așezare) ascunse privirii se adăposteau în trecut, în vremuri de restriște, locuitorii Sadului⁶.

De la *Flaișer* pornește spre vărfurile Muma și Prejba, printr-un urcuș de 3-4 ore, *Plaiul Domnilor*, numit astfel pentru că în trecut era bine întreținut de Societatea Carpatină, fiind folosit aproape exclusiv de turiști. Din *Valea Juvărtului* acesta trecea în dreapta, pe pâraul sau *Valea Juvărtului*, pe după *Gruicul Comenzii* (locul era numit astfel deoarece aici a existat pe timpul stăpânirii austro-ungare un post militar de comandă, care supraveghea atât întreaga vale a Sadului, cât și plaiul prin care se putea trece în Vechiul Regat), peste *Curmătura Babeșului*. La *Șipot* exista un punct de popas, după care urcușul continuă până în golul muntelui Muma, brăzdat, la fel ca și Prejba, de tranșeele săpate în timpul Primului Război Mondial, în care au căzut la datorie mulți soldați români. De aici, din Muma, se ajunge în locul în care mai demult se afla, pe partea dreaptă, cabana numită „Căsoile Prejbii”, cu o perspectivă unică spre munții Lotru și spre Vechiul Regat, dar și spre Sadu, Cisnădie și chiar Sibiu. Din păcate cabana a fost prădată și incendiată, în locul ei – dar nu pe același loc – fiind ridicată una nouă, pe versantul sudic al Prejbei, în teritoriul Tălmăcelului; acesteia îi lipsește însă perspectiva, turiștii dornici să admire splendidă panoramă montană fiind nevoiți să urce până pe Vârful Prejbei⁷.

⁴Hămbășan 1981, p. 10.

⁵Hămbășan 1981, p. 10.

⁶Hămbășan 1981, p. 10.

⁷Hămbășan 1981, p. 12.

Tot din punctul *Flaișer* pleacă, din partea dreaptă a râului, vechiul drum spre Vârful Prejbei. Numit *Valea Plaiului*, acesta – mai puțin îngrijit și mai dificil, mai abrupt, decât *Plaiul Domnilor* – a fost practic plaiul dintotdeauna al ciobanilor și lemnarilor sădeni, presărat cu o serie de popasuri păstrate și astăzi în amintirea localnicilor: „Fântâna lui Simion”, „Bradul Muierii”, „Fântânița la rece”⁸.

După *Vecsăl*, pe partea dreaptă în sus pe râu urmau fânațele *În Paie*, apoi *valea Luntrii*, lângă care, tot pe partea dreaptă, este situată hidrocentrala Sadu II. Alături de aceasta a fost ridicată pentru salariați o casă de odihnă, denumită în prezent cabana *Valea Sadului* (și-a păstrat funcția turistică, dar este cu circuit închis). Tot pe această parte, la o altitudine mai mare, întâlnim o serie de coaste muntoase despărțite între ele de câteva pâraieșe (*Valea Prejbei*, *Valea lui Manc*, *Valea Drăgănesii*, *Valea lui Ivan*), unde se oprește, pe această parte a râului, hotarul comunei Sadu⁹.

La cca. trei km în amonte de hidrocentrala Sadu II întâlnim lacul de acumulare care o deservește; imediat mai sus apar casele care compun cătunul *Ciupari*, primul din cele patru care alcătuiesc comuna Râu Sadului, într-o zonă în care, pe partea dreaptă, se găsesc fânațele din *Podieie*, cu *Lunca lui Dan* (sunt numite astfel pentru că din loc în loc sunt traversate de podețe peste care oameni își trec carele cu fân peste râu, până la drumul care merge pe partea sa stângă). Aceste locuri, care se întind în sus până dincolo de *Valea lui Ivan*, au fost cândva ale sădenilor, fiind însă vândute de-a lungul timpului, lot cu lot, către râureni, deoarece erau situate prea departe de vatra satului. Exact la gura *Văii lui Ivan* se găsea cândva o colonie muncitorească și un funicular, care aparțineau Întreprinderii Forestiere Feltrinelli¹⁰.

Rețeaua hidrografică

Hotarul comunei Sadu este străbătut de o rețea hidrografică bogată, formată din râul Sadu și afluenții săi, la care se adaugă pâraiele Sărata (sau Valea Sărății) și Tocile, afluenți ai râului Cibin.

Râul Sadu – care străbate comuna de la un capăt la celălalt și se unește la Tălmaciu cu Cibinul, care vine din stânga, curgând astfel împreună până la gara Podu Olt, unde se varsă în râul cu același nume – are o lungime de 45 km, ocupând împreună cu afluenții săi o suprafață de 301 km², cu o diferență apreciabilă de nivel între izvor (situat la 1940 m altitudine) și vărsare (la 362 m). Pe raza comunei are numeroși afluenți: Valea Luntrii, Valea Plaiului, Valea Juvărtului, Valea Cosoriții, Valea Mastacănelui, Valea Varului, pâraul Cireșului, Valea lui Coman, pâraul Podișoarelor, Valea Priboiului, pâraul Caliței, pâraul Picuiului, pâraul lui Bres, Valea Săliștei, Valea lui Stroe, Valea Dâncatei, Valea Vâlcelelor, Valea lui Pibel, pâraul Tociliței și Valea Morii.

După ce izvorăște (de la aproximativ 30 km vest de comună) dintre poalele munților Cindrel (stânga) și vârful Șteflești (dreapta)¹¹, râul Sadu parcurge – printre Munții Cindrel și Munții Lotrului

⁸ Hămbășan 1981, p. 12.

⁹ Hămbășan 1981, p. 12-13.

¹⁰ Hămbășan 1981, p. 13.

¹¹ Hămbășan 1981, p. 14.

pe care îi separă – o vale deosebit de pitorească, a cărei frumusețe și utilitate a fost sporită prin amenajările hidrotehnice care valorifică din punct de vedere energetic apele sale, respectiv hidrocentralele Sadu I (construită între anii 1895-1896), Sadu II (1906) și Sadu V (1955)¹². Concret, apele lui se opresc mai întâi pe cursul superior, în punctul numit *Gâtul Berbecului*, fiind stăvilite într-un mare lac de acumulare (lacul *Negovanu*) cu o capacitate de 6,5 milioane de metri cubi, necesar punerii în funcțiune a hidrocentralei Sadu V, amplasată 7 km mai jos, la *Sădurel* (prima din țară cu pornire automată, intrată în funcțiune la 1 ianuarie 1955)¹³. Barajul acestui mare lac, care nu este situat din punct de vedere administrativ pe teritoriul comunei Sadu, este întins pe o suprafață de 44 ha și are o înălțime de 65 de metri, fiind dispus sub formă de semicerc (este primul de acest tip construit în România). Lacul a fost amenajat în perioada 1949-1950.

La cca. 2 km mai jos, după ce străbate cele patru cătune care alcătuiesc comuna Râul Sadului (*Fundul Râului, Măilați, Beberani și Ciupari*), râul intră pe teritoriul administrativ al comunei Sadu, în locul în care preia ca afluent pârâul *Valea lui Ivan*; curând, apele lui se opresc din nou, într-un al doilea lac de acumulare (lacul *Sadu II*) mult mai mic însă, cu o capacitate de doar 260.000 m³, necesar la rîndul lui funcționării hidrocentralei Sadu II, cu o putere de 1.200 KWh.

În fine, puțin mai jos de locul în care primește ca afluent pârâul Valea Juvărtului, a fost amenajat lacul numit *Masa Verde*, prin ridicarea pe toată lărgimea râului a unui stăvilar mobil în care este oprită doar apa necesară funcționării hidrocentralei Sadu I (700 KWh). Mai apoi, Sadu trece prin fața uzinei electrice de aici, unde își reprimește apa luată de stăvilarul de la *Masa Verde* (loc numit astfel după popasul de aici, plin de verdeață, în care se găseau o masă cu lavițe împrejur, vopsite tot în verde¹⁴); după aceea, cu întregul debit de apă, ajunge la cascada digului construit în perioada comunistă, de unde se alimentează conducta de apă a orașului Cislădie¹⁵, care avea pe *Dealul lui Grigore*, situat chiar înainte de oraș, o stație de decantare a apei. O parte din aceasta era tratată și filtrată ca apă potabilă pentru nevoile locuitorilor din Cislădie, altă parte fiind canalizată sub formă de apă industrială și trimisă către fabricile din orașul respectiv¹⁶.

Pe porțiunea de curgere dintre pâraiele Valea Plaiului și Valea Juvărtului, până la naționalizarea făcută de comuniști imediat după război, apa Sadului punea în funcție șase joagăre care tăiau bușteni de brad (mai ales) și de fag din pădurile sădenilor, iar între pârâul Valea Pinului și vatra comunei au fost construite mai multe „cascade”, pe de o parte cu rolul de a mai domoli iuțeala apei, pe de altă parte – de fapt scopul principal – de a folosi apa din aceste „cascade” (mici iazuri) pentru acționarea joagărelor și mai ales a pivelor de bătut dimie (și acestea au dispărut după naționalizarea făcută de comuniști¹⁷). În fine, mai trebuie să amintim pârâul Neamțului, care se varsă în Valea Morii, precum și Valea Tocilelor și Valea Sărății, care se varsă în Cibin.

¹² XXX 2008, p. 14.

¹³ Hămbășan 1981, p. 14.

¹⁴ Hămbășan 1981, p. 11.

¹⁵ Lotreanu f. a., p. 13.

¹⁶ Hămbășan 1981, p. 43.

¹⁷ Lotreanu f. a., p. 13.

Lacurile:

Lacuri naturale

Comuna Sadu nu dispune de lacuri naturale; apele subterane (freatice) provin din precipitații și se găsesc la adâncimi variabile, cuprinse între 4/5 – 8/12 m. Din ele sunt alimentate fântânile construite din loc în loc pe drumurile comunei (fântânile comunale), dar și cele particulare, întâlnite în gospodăriile locuitorilor (nu toate au apă potabilă, ci doar cele cu adâncimi de 5 până la 10, maxim 12 metri; cele cu adâncimi de până la 5 m sunt folosite pentru adăpatul vitelor)¹⁸.

Lacuri artificiale:

Lacul Negoveanu – situat pe cursul superior al Sadului, format înapoia unui baraj în formă de arc de cerc, cu o înălțime de 62 m, având un volum de 6,3 milioane m³ de apă și o suprafața de 44 ha;

Lacul Negoveanu

Lacul Sadu II

¹⁸ Lotreanu f. a., p. 13-14.

Clima

Teritoriul comunei Sadu este situat într-o zonă geografică temperată (în jurul paralelei de 45°, puțin mai la nord de aceasta), care conferă climei un caracter moderat; prin urmare, aici nu există oscilații prea mari de temperatură, fie că vorbim despre sezonul cald, fie că vorbim despre cel rece.

Astfel, regimul climatic general este diferențiat pe cele două trepte principale de relief, în funcție de altitudinea acestora. În sectorul montan sunt caracteristice verile răcoroase cu precipitații abundente și iernile friguroase cu ninsori bogate și strat de zăpadă stabil vreme îndelungată. Zona de deal se prezintă prin veri calde, cu precipitații relativ frecvente și ierni reci, punctate din când în când cu intervale de încălzire și strat de zăpadă destul de stabil¹⁹.

Temperaturile medii anuale oscilează în jur de + 10° C în sezonul cald și – 2° C în sezonul rece. Mediile lunii celei mai calde (iulie) înregistrează, în funcție de altitudine, valori de 19-20° C în zonele joase și 14° C pe pantele munților (Prejba), iar mediile lunii celei mai reci (ianuarie) coboară până la minus 11-12° C în comună, respectiv minus 22-23° C pe culmile montane cele mai înalte²⁰.

Precipitațiile anuale atmosferice sunt de circa 1100 mm la munte și circa 700-800 mm mai jos, deci media este de circa 900-950 mm²¹.

Vânturile, deși dese, nu sunt prea puternice, ele fiind în mare măsură oprite de dealurile din jur; între acestea cele mai importante sunt „Mureșanul”, care aduce vara ploi dinspre nord-vest și „Austrul”, căruia sădenii îi mai zic și „Prejbanul”, pentru că bate din direcția muntelui Prejba, dinspre sud-vest, aducând ploi și uneori, când bate puternic, făcând pagube în păduri și prin comună. Un alt vânt destul de puternic bate dinspre est, de pe Valea Oltului, apoi „Crivățul”, care suflă din direcția nord-est, aducând iarna ger și vara secetă și, desigur, „Băltărețul”, un vânt cald ce bate dinspre sud primăvara, topind zăpada. În fine, în localitate mai apare așa-numitul „Vânt ăl uscat”, dinspre sud-est, care vara aduce secetă²².

Solul și subsolul

Structura solului comunei Sadu nu este foarte variată; astfel, dacă în zona albiei râului solul este nisipos, galben, de consistență argiloasă, spre Tălmaciu, acolo unde șesul este mai întins, avem de-a face cu un cernoziom de culoare negricioasă amestecat cu nisip, propice dezvoltării practicilor agricole.

În ce privește resursele exploatate/exploatabile, trebuie să remarcăm în primul rând nisipul, folosit cu precădere în construcții (ca amestec de mortar la zidăria cu piatră, sau la tencuit, în amestec cu lut și apă, înlocuind varul) și în confecționarea pieselor de pavaj, a țiglelor și cărămizilor.

¹⁹ XXX 2008, p. 8.

²⁰ XXX 2008, p. 8.

²¹ Lotreanu f. a., p. 12.

²² Lotreanu f. a., p. 12.

Nu este folosit pentru confecționarea de vase ceramice, pentru Sadu olăritul fiind un meșteșug care nu este practicat în mod tradițional²³.

Pe colinele joase din apropierea comunei, bunăoară la *Făușoara*, se găsește huma, folosită în trecut mai ales de piuari, ca săpun pentru spălatul și apretatul pânurilor, dar și la spoitul caselor, în amestec cu var; avem apoi la *Sărata* izvoarele cu apă sărată, despre care am menționat deja că erau folosite în vechime pentru a extrage sarea, pe care localnicii o foloseau în gospodărie (în prezent nu se mai practică acest obicei, nevoia de sare fiind asigurată prin comerț). Dincolo de pădurea Tufari, spre Valea Tocilelor, exista o fântână cu apă iodată, folosită de mulți locuitori ca remediu reumatic²⁴.

Piatra de var se valorifica din *Valea Varului* (pentru arderea ei în apropierea râului fusese amenajat un cuptor), însă și acest obicei a fost abandonat, pe de o parte datorită cantității reduse de piatră, pe de altă parte calității slabe a acesteia, săracă în var.

Nu același lucru se poate spune despre piatra de râu, aflată în cantități îndestulătoare. De altfel, în partea de sus a comunei se afla o carieră de piatră (în prezent pe locul respectiv se găsește un gater și un atelier de prelucrare a lemnului) care satisfăcea o mare parte din nevoia de acest material (folosit pentru pavaj și în construcții) a județului. Piatra mică și rotundă din albia râului este adunată de localnici, fiind, de asemenea, folosită pentru pavaj.

În fine, pe lângă *Vatra Luntrii* se găsește minereu de fier, iar în diverse alte zone (de exemplu în *Picui*, lângă comună) șisturi cristaline, cu multă mică în compoziție, care însă, cel puțin până acum, au fost foarte puțin valorificate²⁵.

Flora și fauna

Vegetația regiunii – cea obișnuită în climatul general muntos al țării noastre – urmărește treptele de relief, fiind dispusă zonal, în mai multe etaje: etajul subalpin (caracterizat prin dezvoltarea arbuștilor precum jneapănul, ienupărul pitic, imirdarul sau bujorul de munte, afinul), apoi cel de pădure, cu conifere situate între 1400-1800 m (molid, brad), care se amestecă, în partea inferioară, cu pădurea de foioase (fag, stejar), ultimul palier, reprezentat prin fânațe (800-1000 m), fiind bine dezvoltat în comuna Sadu. Pădurile de foioase sunt dispuse la înălțimi cuprinse între 500-1000 m. Pe alocuri se întâlnește și așa-numita vegetație azonală, adică vegetația de luncă, alcătuită din pajști cu iarbă moale, dezvoltată de-a lungul râului Sadu²⁶.

Fără îndoială că o bogăție de seamă a Sadului, care a și determinat într-o mare măsură una dintre ocupațiile principale ale locuitorilor (păstoritul), a fost *iarba*, prezentă în toate formele de relief; cea din golurile munților și din fânațe, prezentă din belșug, constituie sursa principală de hrană a animalelor. Aici specifice sunt *grosama*, adică iarba cu firul mai gros și de culoare verde închis, care ocupă suprafețe întinse și crește mai înaltă, apoi *oarșăna*, crescută prin dese tăieturi, cu

²³ Hămbășan 1981, p. 16.

²⁴ Hămbășan 1981, p. 16.

²⁵ Hămbășan 1981, p. 17.

²⁶ XXX 2008, p. 10.

fir lat, ca al orzului și *măcrișul cucului*, cu frunze asemănătoare trifoiului, acrișoare la gust. La munte, în special, crește *părușca*, o iarbă mică, cu fir subțire și rotund. Alături de acestea găsim plante mărunte: *mușețel*, *izmă*, *urzici*, *lobodă*, *susai*, *măcriș*, *chimen*, *sunătoare*, folosite în gospodăria ca mirodenii sau pentru uz medical, dar și altele nefolositoare sau chiar otrăvitoare, cum ar fi *mătrăguna* sau *scaietele*. Nu putem trece cu vederea florile, cultivate sau crescute spontan, specifice fiecărui anotimp: *ghioceii*, *toporașii*, *brebeneii*, *stânjeneii*, *narcisele* (care cresc mai ales în *Șuvara Sașilor*), numite popular în Sadu *coprine*, *margaretele* (*ochiu bouului*) sau *sânzienele*, din care, la sărbătoarea cu același nume (24 iunie) localnicii împletesc cruci pe care apoi le atârnă de porți. La munte prezențe obișnuite sunt *bujorii*, *gențianele* și *clopoțerii* (foarte rar este întâlnită și *floarea de colț*). Fructele de câmp, pădure sau munte se găsesc și ele într-o gamă diversă: *fragi*, *mure*, *măceșe*, *porumbele*, prin păduri mai ales *afinele* și *zmeura*, iar la munte *coacăzele*.

Mult folosiți în alimentație sunt *bureții mici de câmp*, *vineți*, *roșii* sau *albi*, preparați prăjiți sau sub formă de tocănițe, *ciuciuleții* și ciupercile cu coada și pălăria mai groasă (*mănătârcile*).

Desigur, la acest capitol trebuie să menționăm pădurile, care constituie bogăția cea mai de preț a sădenilor. În preajma comunei se găsesc mai cu seamă *mesteceni*, *arini* și *aluni*, printre care pasc vitele și din care unii mai adună și lemne de foc. În sus de așezare întâlnim *stejarul*, amestecat ici-colo cu *carpen*, apoi, mai rar, *frasinul* și *ulmul*, alături de *fag*, amestecat și el pe alocuri cu *mesteacănul*. Sus la munte apar rășinoasele (*bradul*, *molidul*, *nemeșul*). Acești arbori constituie fondul forestier specific al Sadului; avem însă și apariții izolate de *salcâm*, plantat lângă *Flaișer* sau în marginea comunei, cu scopul evident de a consolida terenul din zonele respective, *socul*, prezent prin preajma apelor, cu florile folosite de femei în gospodărie, sau *teiul*, cu o apariție chiar foarte rară (probabil că, în trecut, numărul lor a fost destul de mare în locul numit astăzi *Teiș*)²⁷.

Cu siguranță că de-a lungul timpului omul a învățat să folosească, în scopuri dintre care mai diverse, tot ceea ce a găsit în mediul care îl înconjură; prin urmare, ne limităm doar la a preciza că, pe lângă alimentația lui și a animalelor, pe lângă confecționarea din lemn a caselor și a diverselor unelte sau piese de mobilier, pe lângă încălzit, pe lângă folosirea la tăbăcitul pieilor sau chiar la vopsitul cojilor de arin sau a „gogoșilor” de stejar, pe lângă multe altele, sădeanul a știu să beneficieze din plin de toate aceste daruri ale naturii, care, în ultimă instanță, i-au și determinat trăsăturile psiho-somatice și ocupațiile de bază.

Fauna este și ea extrem de diversă, cu un număr apreciabil de specii; pornind de jos în sus, remarcăm prezența *iepurelui*, *vulpilor* și *viezurelui*, prin păduri făcându-și simțită prezența *lupul*, *ursul*, *porcul mistreț* (care produce multă pagubă și stricăciune în semănăturile locuitorilor), *căprioara*, iar prin copaci, *veverița*.

Pe pământ viețuiesc o seamă de reptile – *șopârle*, *șerpi* – unele extrem de periculoase pentru om, cum este *vipera*, iar văzduhul este populat de o mare diversitate de păsări, dacă ar fi să amintim

²⁷ Hămbășan 1981, p. 17-20.

doar *rândunica, vrabia, cioara, cucul, mierla, ciocârlia, ciocănitoarea, sturzul, cinteza, codobatura, pitulicea, ciovica, bufnița, gaița, uliul, sau, sus pe crestele împădurite, găinușa și cocoșul de munte.*

În apa Sadului și a afluenților lui – ape de munte cu un important potențial piscicol – întâlnim cu precădere *păstrăvul* (în *Laz* a și fost amenajată o păstrăvărie, în prezent nefuncțională, dar cu perspective certe de reamenajare), dar și *lipanul, mreana sau cleanul.*

1.3 Resurse naturale

În contextul actual, în care conștientizarea problemelor de mediu și, legat de aceasta, a epuizării resurselor, își pune amprenta asupra activității din toate domeniile, utilizarea rațională a resurselor se transformă într-un deziderat unanim. Punem accent deosebit în prezent pe aspectul durabilității exploatării și al particularităților de refacere a resurselor naturale, funcție de care pot fi delimitate resurse:

- epuizabile, care pot fi neregenerabile (gaze naturale, minerale, combustibili fosili) sau regenerabile (apă, aer, sol, floră, faună sălbatică, ș.a.);
- inepuizabile (soare, vânt, temperatura Pământului, biomasa, forța apei).

Din punct de vedere stratigrafic, formațiunile geologice din bazinul Văii Sadului sunt de patru vârste diferite. Cele din cursul superior și mijlociu aparțin Anteproterofiticului superior (seria de Sebeș-Lotru) și Proterofiticului superior- Paleofitic (seria de Sebișel), iar cele din cursul inferior, Neogenului (Miocen-Trotonian și Cuaternarului). Factorul litologic a avut un rol deosebit de important în geneza, repartiția și caracteristicile solurilor. Solul și subsolul teritoriului comunei are o structură diferită. Predominant este solul brun de pădure cu un conținut mic (2%) de humus. Solul, format sub influența unui climat cu ierni aspre și veri răcoroase cu ploi, necesită precipitații abundente. Îngrășămintele organice și minerale sunt indispensabile pentru obținerea recoltelor agricole ca și pentru pomii fructiferi. Răspândirea solului sub formă de fâșii (zone) este caracteristică pentru arealul Sadului. În afara solului brun cu o răspândire zonală, se întâlnesc și alte tipuri de soiuri cu arie de întindere mai mică, în asociație cu primul („Sărata”) în „Tocile” sub formă de insule, nepracticabile pentru agricultură sau fânețe. Solurile mlăștinoase denumite „Locoviște”, acoperite cu trestie și papură, sunt și acestea nepracticabile pentru agricultură. În aval, înspre Tălmăciu, solul este nisipos pe o întindere destul de mare pe ambele maluri ale râului, în schimb în amonte râul se îngustează începând dealurile și solul stâncos.

1.3.1 Energia hidrolică

În comuna Sadu funcționează o microhidrocentrală cu scop hidroenergetic. Aceasta este gestionată de ICPE ELECTROCOND TECHNOLOGIES S.A, fiind amplasată pe Rîul Sadu, intravilan și extravilan Sadu și Cisnădie, în interiorul sitului SCI Frumoasa și SPA Frumoasa.

1.4 Arii naturale protejate

Situri Natura 2000

Natura 2000 este o rețea europeană de situri naturale protejate, care a fost creată în anul 1992 din nevoia de a proteja natura și are drept obiectiv preservarea biodiversității biologice pe teritoriul statelor membre UE. Prin urmare, rețeaua este menită să asigure menținerea sau readucerea într-o stare de conservare normală a habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de interes comunitar, în armonie cu activitățile umane.

Declararea siturilor protejate *Natura 2000* are la bază două directive ale Uniunii Europene, care reglementează modul de selectare, desemnare și protecție a siturilor: *Directiva Păsări* (1979) pe baza căreia au fost declarate **Ariile de Protecție Specială Avifaunistică (SPA)** și *Directiva Habitate* (1992), pe baza căreia au fost declarate **Ariile Speciale de Conservare (SCI)**. Siturile au fost delimitate pe baza identificării științifice a habitatelor și speciilor de pe teritoriul lor.

La sfârșitul anului 2010 în Uniunea Europeană existau 26.106 situri *Natura 2000*, acoperind circa 20% din teritoriul total, pe o suprafață de 949.910 km².

Prin aderarea la Uniunea Europeană în 2007, România a adus o contribuție importantă la rețeaua *Natura 2000* datorită valorii ridicate a biodiversității de pe teritoriul său. În legislația românească directivele *Habitate* și *Păsări* au fost adoptate prin „OUG nr.57/20.06.2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice”, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011.

De la intrarea în spațiul comunitar european și până în prezent, România a declarat 381 de situri *Natura 2000*, care ocupă în total 17,89% din suprafața țării; între acestea 108 sunt SPA și 273 SCI, o mare parte dintre ele suprapunându-se peste ariile naturale protejate de interes național (parcuri naționale și naturale, rezervații). În țara noastră această rețea este în extindere, atât în ceea ce privește numărul siturilor, cât și a limitelor unora dintre ele, aflate în curs de revizuire.

Siturile *Natura 2000* prezintă caracteristicile regiunilor biogeografice în spațiul cărora au fost declarate, unele dintre acestea fiind încadrate chiar și în două sau trei bioregiuni. Teritoriul României este cuprins în cinci astfel de regiuni, după cum urmează:

1. Bioregiunea Continentală, cu zonele centrale, sudice și nord-estice, în majoritate agricole, cu veri calde și ierni reci.

2. Bioregiunea Alpină, cu climă rece, cuprinde munții Carpați, cu păduri și vârfuri stâncoase, unde trăiește aproape jumătate din populația de carnivore mari a Europei (urs, lup, râs).

3. Bioregiunea Panonică, în care sunt integrate câmpiile aride din vestul României.

4. Bioregiunea Stepică, care însumează zonele de șes din partea sud-estică și ariile umede din Delta Dunării și Marea Neagră.

5. Bioregiunea Pontică, cu țărmurile vestice ale Mării Negre și partea de est a Deltei Dunării, în care își au habitatul numeroase specii de faună.

Un stat membru UE desemnează siturile *Natura 2000* în parteneriat cu Comisia Europeană și are la dispoziție șase ani pentru a institui măsurile, speciale, de administrare. Un sit este gestionat

pe baza unui plan de management realizat de administrația sitului, în cadrul unui proces de consultare publică și avizare științifică. Foarte important de semnalat este faptul că includerea unei zone în rețeaua *Natura 2000* nu înseamnă că oamenii și activitățile economice sunt excluse, ci doar că orice activitate economică desfășurată pe teritoriul acestuia va trebui să țină cont de obiectivele de conservare stabilite pentru speciile și habitatele pentru care situl a fost declarat.

Activitățile care ajută la protejarea naturii și a mediului sunt cele tradiționale: cultivarea și obținerea produselor ecologice, fără ca această activitate să interfereze cu habitatele speciilor protejate, vânătoarea și pescuitul în anumite limite, ecoturismul (construcțiile trebuie să fie din materiale tradiționale, conforme cu arhitectura zonei; nu sunt permise lucrări de construcții și de infrastructură care pot afecta habitatele și speciile protejate din sit, cu excepția acelor lucrări care sunt necesare pentru siguranța oamenilor sau sunt de importanță națională). Introducerea unei zone în rețea nu afectează dreptul de proprietate asupra terenurilor, iar în cazul în care există activități care trebuie stopate, cei afectați vor primi plăți compensatorii.

În viitor, conservarea biodiversității va fi mai importantă decât oricând, fapt recunoscut de Comisia Europeană printr-o nouă strategie în domeniul biodiversității pentru anul 2020. Pentru *Natura 2000* finanțarea a crescut substanțial de-a lungul anilor, prin Programul LIFE+, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională, dar mai ales prin Fondul pentru Dezvoltare Rurală.

Deoarece este important de știut dacă *Natura 2000* reușește să își atingă obiectivele, rețeaua este monitorizată de un barometru bianual, iar progresele fiecărui stat sunt evaluate de Comisia Europeană la fiecare șase ani.

Ariile naturale protejate din comuna Sadu de tip Sit Natura 2000 se întind pe o suprafață de 20,98 km² astfel:

Tabel 1 Siturile Natura 200 de pe teritoriul Comunei Sadu

Localitate	Denumire Sit	Cod Sit	Suprafața mp ²	Suprafața km ²
Comuna Sadu	Frumoasa	ROSCI0085	9.430.881,54	9,43
Comuna Sadu	Frumoasa	ROSPA0043	7.995.665,58	8,00
Comuna Sadu	Oltul Mijlociu – Cibin – Hârtibaciu	ROSCI0132	3.545.818,99	3,55

a. Siturile Natura 2000 ROSCI0085 Frumoasa și Situl ROSPA0043 Frumoasa – scurtă prezentare

Aria Naturală Protejată „Frumoasa” este inclusă în Rețeaua Ecologică Europeană Natura 2000. Este a treia ca mărime la nivel național reprezentând 13% din suprafața teritoriului administrativ al României și este compus din 11 tipuri de habitate și 25 de specii de interes comunitar.²⁸

²⁸ <http://www.naturafrumoasa.ro/>

Descriere generală sit

Situl este compus din trei masive montane (Cindrel, Lotru și Șureanu), despărțite între ele de râurile Sadu, Frumoasa și Sebeș. La rândul lor acestea fac parte din grupa munților Parâng, munți care oferă condiții favorabile dezvoltării unui mare număr de specii de animale și plante. Zona, de importanță europeană, are nevoie de măsuri speciale pentru protecția biodiversității și conservarea speciilor și a tipurilor de habitate.

Relieful glaciar este bine păstrat, lezerul Mare, lezerul Mic și lezerul Șureanu fiind cele mai reprezentative circuri glaciare din zonă. Rezervația constituie una dintre cele mai importante regiuni pastorale din Carpații românești, această activitate tradițională fiind practică din cele mai vechi timpuri, fără a se aduce prejudicii semnificative patrimoniului natural.

Clase de habitate

Tufişuri, tufărişuri, pajişti naturale, stepe, păduri de foioase, păduri de conifere, păduri de amestec, habitate de păduri (păduri în tranziție).

Calitate și importanță

Au fost identificate 10 tipuri de habitate de interes comunitar, ce acoperă peste 80% din suprafața totală; cele mai importante sunt pădurile de molid perialpine, jnepenişurile și păşunile alpine și subalpine. O parte din păduri sunt virgine sau cvasivirgine, polarizând o mare diversitate biologică terestră, care constituie o avuție națională inestimabilă. Multe dintre pădurile existente, pure sau în amestec, au vârste medii de peste 120 și chiar 160 de ani, fiind excelente habitate pentru populațiile de urși, lupi și râși.

Vulnerabilități

Exploatarea forestieră care nu respectă întocmai normele silvice în vigoare, pășunatul excesiv (mai ales în zona alpină, care duce la degradarea pășunilor alpine, la gonirea de către câini a populațiilor de urși, lupi și râși și la epizotii transmise de animalele domestice), turismul necontrolat, pășunile incendiate în vederea creșterii suprafețelor de pășune alpină, vânătoarea, braconajul, deteriorarea habitatelor și liniștii naturale.

Utilizarea terenurilor

Modurile principale de utilizare a terenurilor în suprafețele de fond forestier și pajiști alpine sunt managementul silvic și respectiv gospodărirea pastorală.²⁹

²⁹ Planul de Management al siturilor Frumoasa, p. 95

b. Situl Oltul Mijlociu – Cibin – Hârtibaciu ROSCI0132 – scurtă descriere

Descriere generală sit

Teritoriul aferent Ariilor Protejate Hârtibaciu-Târnava Mare-Olt este situat în centrul României, regiunea Centru de Dezvoltare, în sudul Transilvaniei, delimitat la nord de râul Târnava Mare (aprox. 35km), iar în sud de râul Olt (aprox. 75km).

Aria naturală a fost declarată sit de importanță comunitară prin Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile Nr.1964 din 13 decembrie 2007 (privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România)³⁰ și se întinde pe o suprafață de 2.826 hectare (râuri, lacuri, mlaștini, turbării, pajiști naturale, pășuni, păduri de foioase, păduri în amestec și păduri în tranziție)³¹

Clase de habitate

Oltul Mijlociu – Cibin – Hârtibaciu reprezintă o arie naturală (încadrată în bioregiune alpină și continentală aflată la poalele Munților Făgăraș, pe valea Oltului) ce conservă habitate naturale de tip: Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum și Tufărișuri alpine și boreale; și protejază o gamă faunistică variată.

Căi de acces

Drumul național DN1 pe ruta: Brașov – Codlea – Făgăraș – Viștea – Avrig.

Rezervații Naturale

Rezervația naturală *Șuvara Sașilor*

Șuvara Sașilor este o rezervație naturală de tipul **arie protejată de interes național**, corespunzătoare categoriei **IV IUCN** (adică rezervație naturală de tip botanic); a fost constituită/declarată astfel printr-un act normativ, respectiv o Hotărâre a Consiliului Județean Sibiu (12/28.09.1994). Deși este administrată de Consiliul Local al orașului Tâlmăciu, am considerat utilă prezentarea ei și în lucrarea de față, întrucât iubitorii de natură care doresc să o viziteze au, din Sadu, un acces extrem de facil către ea; în plus, rezervația este plasată geografic extrem de aproape de Sadu: 2,5-3,5 km est de comună, pe partea dreaptă a drumului județean DJ105G, spre Tâlmăciu.

În suprafață de 20 hectare, ea este localizată pe terasa râului Sadu, între localitățile Tâlmăciu și Sadu, la altitudinea de 430 metri. Accesul spre ea dinspre Tâlmăciu este facilitat mai întâi prin DN1 Sibiu-Rm. Vâlcea până la Tâlmăciu, apoi prin drumul județean 105G Tâlmăciu-Sadu-Râu Sadului³².

³⁰ Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile Nr.1964 din 13 decembrie 2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 și 98 bis din 7 februarie 2008,

³¹ Eunis.eea.europa.eu – Oltul Mijlociu – Cibin – Hârtibaciu (general information); accesat la 22 noiembrie 2013

³² Halmaghi et alii 1999, p. 17.

Rezervația este reprezentată printr-un moliniet (*Peucedano rocheliani-Molinietum coerulea*) în care vegetează mai multe specii floristice rare: mărarul porcului (*Peucedanum rochelianum*), narcisa (*Narcissus stellaris*), stânjeneii (*Iris sibirica*), gladiola (*Gladiolus imbricatus*), iarba neagră (*Calluna vulgaris*), brândușa (*Crocus banaticus*), coacăzul de munte (*Bruckenthalia spiculifolia*), salcia târâtoare (*Salix rosmarinifolia*), gențiana (*Gentiana pneumoanthe*), limba șarpelui (*Ophioglossum vulgatum*), sau diferite tipuri de orhidee (*Orchis transilvanica*, *Orchis laxiflora*, *Orchis incarnata*, *Spiranthes spiralis*, *Cephalanthera rubra*). Biocenoza este în fapt un moliniet relictar nemaîntâlnit în Transilvania, care s-a dezvoltat pe un sol brun, acid, podzolit și gleizat, cu exces de apă primăvara. În consecință, majoritatea speciilor de plante sunt higrofile și mezohigrofile. În tufișurile de răchită (*Salix cinerea*), de mesteacăn (*Betula pendula*) și arin (*Alnus glutinosa*) din moliniet, își au adăpostul zeci de specii de păsări, unele mamifere (căpriorul, mistrețul) și sute de specii de nevertebrate³³. Numele rezervației vine de la specia de graminee *Molinia coerulea*, cunoscută și sub denumirea de șuvar (i se spune *Șuvara Sașilor* deoarece terenul a aparținut sașilor din Tălmăciu³⁴).

Din perspectiva conservării, se remarcă faptul că Rezervația s-a păstrat bine până în anul 1990. După acest an proprietarii au săpat pe alocuri canale pentru drenaj, ceea ce a făcut ca nivelul apei freatice să scadă, iar pajiștea să devină mai puțin higrofilă, cu aspect ușor arid. În acest context, multe specii iubitoare de umiditate și-au restrâns aria de răspândire. Tot după anul 1990, o parte din teren a fost transformat în teren arabil, ceea ce a deteriorat puternic ecosistemul, atât din punct de vedere al biodiversității, cât și peisagistic³⁵.

1.5 Istoricul comunei Sadu

Sadu sat de Mărginime

Munții Carpați nu au fost niciodată zid despărțitor între poporul român, așezat dintotdeauna pe de o parte și de cealaltă a lor, ci dimpotrivă, au alcătuit o coloană vertebrală a teritoriului locuit de el. Spre deosebire de Pirinei, care ridică zăgaz între Franța și Spania, de Alpi, care se interpun între trei neamuri de obârșie diferită, Carpații au constituit, prin excelență, alături de mare, de Câmpia Română, de Dunăre, de pământurile Moldovei și ale Transilvaniei spațiul de geneză al poporului român. Transilvania e un ținut care comandă parcă regiunile vecine, nu numai prin poziția sa cea mai înaltă și forma de cetate între munți, dar și prin climatul său, prin apele sale și prin toate influențele legate de o astfel de alcătuire geografică. Fiind o cetate între munți, care putea adăposti milioane de oameni, Transilvania a avut însușirile cetăților; a servit ca centru de rezistență, de refugiu; a avut rol de conservator și o viață proprie care s-a manifestat în latura politică prin mai multe secole de independență. Caracterul carpatic al spațiului pe care îl locuim îl evidențiază cele

³³ Halmaghi et alii 1999, p. 17-18.

³⁴ Halmaghi et alii 1999, p. 18.

³⁵ Halmaghi et alii 1999, p. 18.

trei etaje: „al munților, al văilor și al câmpiilor cu luncile și bălțile, în legătură unele cu altele, sprijinindu-se și completându-se între ele, legându-se prin drumurile apelor și ale culmilor, al pășunilor și formând astfel o unitate complexă și armonică: spațiul carpatic românesc...”.

La fel vedea lucrurile și Alexandru Papiu Ilarian. Prin 1860 el arăta că unirea Transilvaniei cu Principatele Române ar constitui nu numai o restituo in integrum, ci și realizarea unei unități geografice ce se impune de la sine, garantată de Carpații care o străjuiesc. Munții Carpați ne-au fost leagăn și scut de apărare. Când zăgazarile puterii romane din Dacia Traiană au fost frânte și populațiile migratoare și-au croit drum spre inima Europei, văile munților și pădurile lor adânci ne-au stat într-ajutor, ocrotindu-ne. „Vestigii” ale unor asemenea stări de lucruri se găsesc pretutindeni pe cele două versante ale Carpaților, dar mai cu seama în Transilvania, unde, prin văile cele retrase, mai inaccesibile, se întâlnesc așezări românești care datează din vremurile cele mai îndepărtate. Pe văile pâraielor și râurilor bogate, în apa ce zgomotește din înălțimi ameteitoare, găsim, mai cu seamă sub poalele Munților Făgărașului, și de acolo mai departe, spre vest, așa zise „sate de margine”.

Un asemenea sat este și Sadu, străveche așezare românească ce a gravitat, în toate vremurile, spre Sibiu, dar și spre țara liberă dincoace de Turnu Roșu. Dintre satele învecinate mai reprezentative, amintim Cisnădia cu Cisnădioara, Rîu Sadului, Tălmăciu și Tălmăcel, Porcești, situat în preajma defileului de la Turnu Roșu prin care Oltul, după ce primește spumegat aleargă înapoi, din ce în ce mai liniștit, spre Dunăre, lăsând în urma lui nu țări ca „Țara Bârsei” sau „Țara Oltului” ci și o Oltenie, pentru ca, în cele din urmă, să-și găsească alinare în „Marea cea Mare”.

Satele acestea sunt, chiar și numai ele, adevărate fragmente din istoria zbuciumatei istorii a Transilvaniei românești...

Vechimea: atestare documentară sau arheologică

Obârșia comunei Sadu se pierde în negura vremurilor, fiind socotită pe drept cuvânt una din cele mai vechi așezări rurale de pe pământul Transilvaniei. Una din cele mai vechi referiri la Sadu datează din anul 1210. Într-un document de atunci se face precizarea că în oastea comitelui Ioachim al Sibiului se aflau, alături de sași și secui, un număr important de români ca „păzitori ai cetăților de graniță”. Mulți dintre ei proveneau chiar din Sadu.

Așezarea Sadu a ocrotit la sânul ei numai oameni liberi, păstrători dârji ai legii celei vechi, ai limbii, ai portului și ai obiceiurilor. Chiar atunci când, prin constrângere, regii unguri din familia Arpad, ca Geza al II-lea, Andrei al II-lea și Bela al IV-lea, le-au impus să primească în preajma lor coloniști din Apus, ei nu s-au lăsat striviți de jugul iobăgiei.

Sat de margine fiind, locuitorii Sadului mistuiți fiind de dorul de libertate, dispuneau în vremuri de restriște între altele, de o puternică armă de luptă: emigrarea. Treceau adică la frații lor de la sudul Carpaților, bine știind că, până la urmă, prigoana va slăbi pentru-ca „golindu-se țara de oameni nu va mai avea cine plăti dările”. Sadu este un sat de margine românesc model, în care setea de adevăr și dreptate au fost temeuri puternice de viață.

Evenimentele istorice în care satul a fost implicat

Printre evenimentele istorice în care comuna a fost implicată se numără, în primul rând, vizita împăratului Iosif al II-lea (anul 1783) la insistențele doctorului Ioan Piuariu Molnar, eveniment în

urma căruia, la 26 februarie 1787, prin Decretul imperial nr. 179, care primește formă executorie și este aplicat abia în anul 1799, se șterge starea de iobăgie a comunei Sadu față de comuna Cisnădie, consemnându-se situația hotarului dintre cele două comune, în favoarea sașilor din Cisnădie.

Tot atunci Iosif al II-lea a dat autorizație de funcționare manufacturii textile de la Sadu.

”Sentința împăratului a mântuit una din cele mai vechi comune românești, ai cărei locuitori păziseră hotarele țării de șicanele nedrepte și nelegale ale sașilor” (*Lucian Giura–Sadu – file de istorie, 2002, Ed. U.L.B. Sibiu, p.39*).

Sădenii au participat la evenimentele istorice de la 1848, fiind prezenți la Blaj. Marile momente istorice de la 1848-1849, Unirea Principatelor (1859) și mai ales 1877-1878, anii Războiului de Independență, au marcat acțiuni de solidaritate ale românilor sibieni. Între adunările și întrunirile consacrate acestui ultim eveniment, încheiat cu manifestații, alături de cele din Săliște, Tilișca, Miercurea, Boița și altele, se numără și cea din comuna Sadu. Apelurile lansate de Comitetul femeilor române din Sibiu pentru ajutorarea răniților, ca și cele din ziarele și revistele vremii, au găsit o largă audiență atât la orașe cât și la sate, unde învățătorii și preoții, notarii și primarii le aduceau la cunoștință locuitorilor. Astfel, notarul comunal din Sadu, Constantin Popovici, după o intensă activitate în rândurile locuitorilor comunei, aduna 50 de florini, sumă destinată ajutorării răniților în Războiul pentru Independență.

În anul 1861, înființarea ASTREI le-a deschis noi orizonturi de manifestare culturală.

Din nou, solidaritatea fiilor națiunii române se manifesta cu tărie, cu prilejul Mișcării memorandiste (1892-1894).

Declanșarea și desfășurarea Primului Război Mondial constituie începutul unor ani întunecați pentru populația românească din monarhia dualistă, în primul rând datorită măsurilor de oprimare și de împiedicare a mișcărilor de eliberare națională a popoarelor asuprite, apoi datorită uriașelor pierderi materiale și umane. Bogatele informații de arhivă consemnează desfășurarea în cursul lunilor octombrie și noiembrie 1918, în întreaga Transilvanie, a unor evenimente deosebite. Astfel, în județul Sibiu s-au înființat consilii și gărzi naționale în 108 localități rurale și urbane. În zilele de sfârșit ale lunii noiembrie, pregătite și desfășurate la chemarea intelectualilor (preoți și învățători), dând glas dorinței fierbinți ce sălășuia în sufletul fiecărui român, și populația Sadului, întrunită la 28 noiembrie, își declara, prin cei 288 semnatori ai actului de adeziune, voința neclintită de unire a Transilvaniei cu teritoriile românești de dincolo de Carpați, cu „patria mamă” – România. La 1 Decembrie 1918, preotul Dimitrie Bunea, președintele Consiliului Național Român din Sadu și delegat la serbările Unirii, este ales membru supleant al Consiliului Național Român Central.

Reforma agrară din 1921, principalul eveniment ce succede actului constituirii statului național unitar român, ce dă un nou impuls dezvoltării economiei românești, înscrie în cadrul listelor de împroprietărire, cu prioritate și în județul Sibiu, pe foștii combatanți, invalizii și văduvele de război. În pofida acestui drept, prevăzut în articolul 92 din legea împroprietăririi, plângerile acestora, vreme îndelungată, nu-și vor găsi rezolvarea.

Astfel, în anul 1930, un număr de 24 de voluntari din comuna Sadu se mai adresau autorităților pentru a li se împărți terenul rezervat de stat, deoarece ei nu primiseră pământ. Cu

această ocazie s-a întocmit un tablou suplimentar în care au fost trecuți 69 de nedreptăți ai împrăștiării. Reforma nu era definitivă. La Sadu și Cislădie, deși pădurile au fost expropriate, erau în continuare exploatate de foștii proprietari. În urma arendării administrative din anul 1921 a luat ființă județul Sibiu compus din șase plăși, având un teritoriu de 3.619 kmp.

Reforma administrativă din 1925 stabilea o nouă organizare teritorială; Sadu făcea parte din plasa Avrig, alături de Boița, Tălmăciu și Tălmăcel.

Prin legea din 1930, sunt desființate fostele plăși Avrig și Turnișor, prin contopirea lor funcționând o singură plasă, Sibiu, ce includea 20 comune de pe Valea Hârtibaciului și o serie de comune din Mărginime: Boița, Poplaca, Rășinari, Râul Sadului, Sadu, Tălmăciu. Populația din județul Sibiu, inclusiv aceea din comuna Sadu, a resimțit lipsurile din timpul celui de al Doilea Război Mondial și a participat activ, prin fiii lor aflați sub arme, la luptele care s-au desfășurat atât pe frontul de răsărit, apoi pe teritoriul țării, cât și pe frontul de vest, până la terminarea războiului.

Vestigiile istorice prezente în zona satului: construcții vechi, ruine, descoperiri arheologice, monumente

Biserica din piatră „Adormirea Maicii Domnului” – secolul al XVI-lea;

Biserica are hramul „Adormirea Maicii Domnului”, și este așezată în partea de sus a comunei pe un loc mai ridicat, fiind monument istoric. Data construcției, nu poate fi precizată cu exactitate, piatra de mormânt aflată lângă zidul de miazăzi (înfiptă în pământ), de forma dreptunghiulară păstrează inscripția, scrisă cu caractere chirilice: „Sub această piatră zac oasele robului lui Dumnezeu jupân Ilie Cujmăreț din Kiprovat, mort în leatul lui Hristos 1719”.

Posibil ca Ilie Cujmăreț să fie unul din negustorii bulgari care pentru a-și vinde articolele de argintărie băteau toate satele la începutul sec. al XVIII-lea. Faptul că inscripția este extinsă pe marginea pietrei de jur împrejur, poate duce la concluzia că inițial piatra a fost acoperită al unui mormânt din interiorul bisericii, iar cu ocazia lucrărilor de lărgire a bisericii a fost scoasă și înfiptă în afara bisericii. S-a constatat că în interiorul bisericii actuale se găsesc resturi din fundațiile de altare ale celor două biserici mai vechi din comună, atestate documentar în 1358. De asemenea, s-au găsit oseminte și monezi de argint datând din sec. XVI. Pe o cărămidă din partea interioară dinspre nord a zidului de la turnul bisericii, se află încrustată inscripția: „Zidari Oprea de Făgăraș 1757”, iar pe acoperișul turnului este săpat în zid anul 1795.

Biserica are forma de corabie fără abside laterale și este acoperită cu țiglă. Are un singur turn cu acoperișul în formă de două bulburi de ceapă suprapuse, cea de la bază fiind mai mare. Acestea

sunt din tablă zincată. Pereții bisericii sunt din piatră și cărămidă și au o grosime de 1,3 metri. Pereții turnului sunt ornamentați cu ghirlande de cercuri și ovale întretăiate făcute din cărămidă roșie, vizibile în albul tencuielilor.

În interior biserica are trei bolte succesive, cea din mijloc mai înaltă și cu o formă de calotă sferică. Sub bolta din față se află fundamentele sub formă de semicerc ale celor două altare ale fostelor biserici și care se termină unde este iconostasul actualului altar. În sec. XVIII, s-a adăugat noul altar și turnul bisericii în mărimea actuală. Cu acel prilej s-a făcut o modificare și la pronaos construindu-se actuala boltă. Cea mai veche parte a clădirii actuale este cea din mijloc. Aceasta o confirmă pictura care este în frescă, executată în trei etape și de trei calități deosebite. Cea mai veche și valoroasă pictură este cea din mijlocul naosului și de pe pereții laterali ai pronaosului.

În pronaos tavanul fiind făcut ulterior are și altă pictură însă tot în frescă. De asemenea, în partea din fata naosului și în altar, pictura este tot în frescă, dar deosebită de celelalte.

Biserica de lemn Adormirea Maicii Domnului – secolul al XVIII-lea

Biserica este așezată în centrul satului și este declarată monument istoric. Data exactă a construcției nu este stabilită documentar și nici nu s-au găsit mărturii în această privință. Biserica are forma de corabie fără abside laterale și este acoperită cu țigla. Are un singur turn. Pereții sunt din lemn de brad și sunt tencuiți cu var. Turnul este de asemenea din lemn de brad dar este îmbrăcat în întregime cu tablă zincată, cu excepția acoperișului pe care se află țigla. În

1958, în pronaos, s-a făcut un pod pentru cor și tineret. Mai important la această mică biserică din lemn sunt icoanele pictate în ulei pe o scândură datând de la începutul sec. al XIX-lea. Aceasta se află așezată pe tâmpla Sfântului Altar și poartă semnătura lui „Ioan Boicean zugrav”. Celelalte 4 icoane de pe iconostas sunt făcute de același pictor.

Casa memorială Dr. Ioan Piuaru Molnar (medic oculist, 1149-1815) – este situată pe strada cu același nume la numărul 4.

Monumentul Eroilor Români din Primul Război Mondial

A fost ridicat în amintirea eroilor căzuți în Primul Război Mondial pe teritoriul comunei Sadu în anul 1916, deshumați și așezați în groapa comună de aici în anul 1925.

1.6 Structura socio-demografică a populației comunei Sadu

La recensământul populației și al locuințelor din 2011 populația stabilă a comunei a fost de 2365 locuitori din care femei 1216 (51,4%) iar bărbații reprezintă 48,6% respectiv 1149 persoane.

Din totalul populației stabile care și-a declarat etnia cvasi-totalitatea s-a declarat de etnie română (99,1%; 2292 persoane). S-au mai înregistrat 15 persoane de etnie romă, iar 4 persoane de etnie germană. Pentru un număr de 53 persoane această caracteristică este nedisponibilă, datele pentru aceste persoane fiind completate din surse administrative.

Tabel 2 Populația stabilă după etnie la recensământul din 2011

	POPULAȚIA STABILĂ TOTAL	ETNIA				Informație nedisponibilă
		Romani	Maghiari	Romi	Germani	
SADU	2365	2292	1*	15	4	53

* Număr redus de cazuri de observare (mai mic de 3)

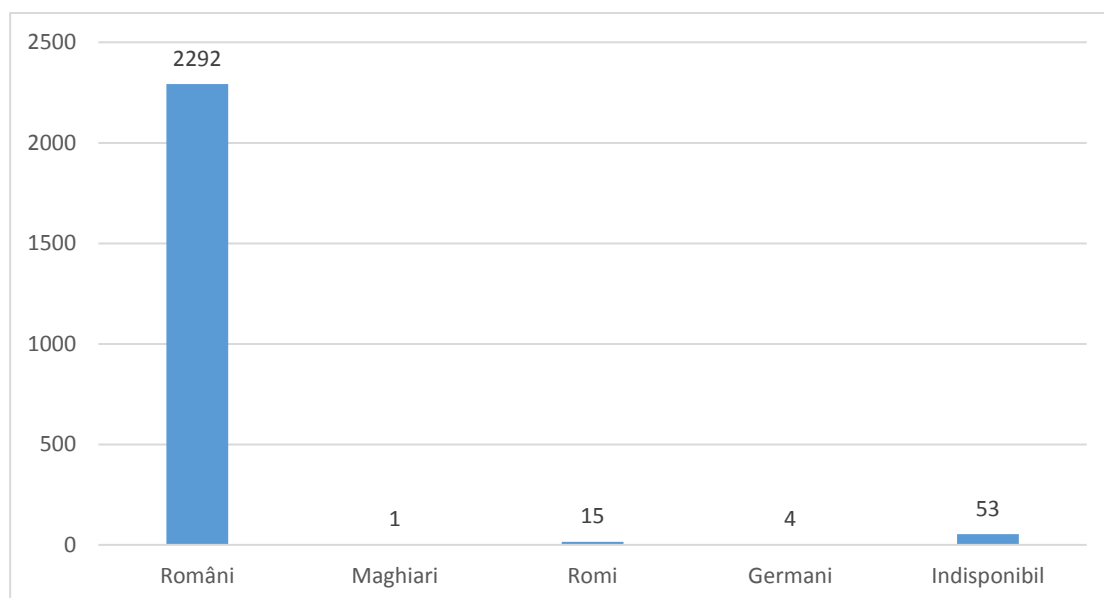

Figura 1 Reprezentarea grafică a populației stabile după etnie la recensământul din 2011

Situația este asemănătoare și din punct de vedere a religiei declarate. Astfel din cele 2312 persoane care și-au declarat religia, 2292 persoane (99,5%) s-au declarat de religie ortodoxă.

Tabel 3 Populația stabilă după religie la recensământul din 2011

	POPULAȚIA STABILĂ TOTAL	RELIGIA					Informație nedisponibilă
		Ortodoxă	Greco-catolică	Martorii lui Iehova	Evanghelică	Evanghelică de confesiune augustină	
SADU	2365	2300	1*	3	3	5	53

* Număr redus de cazuri de observare (mai mic de 3)

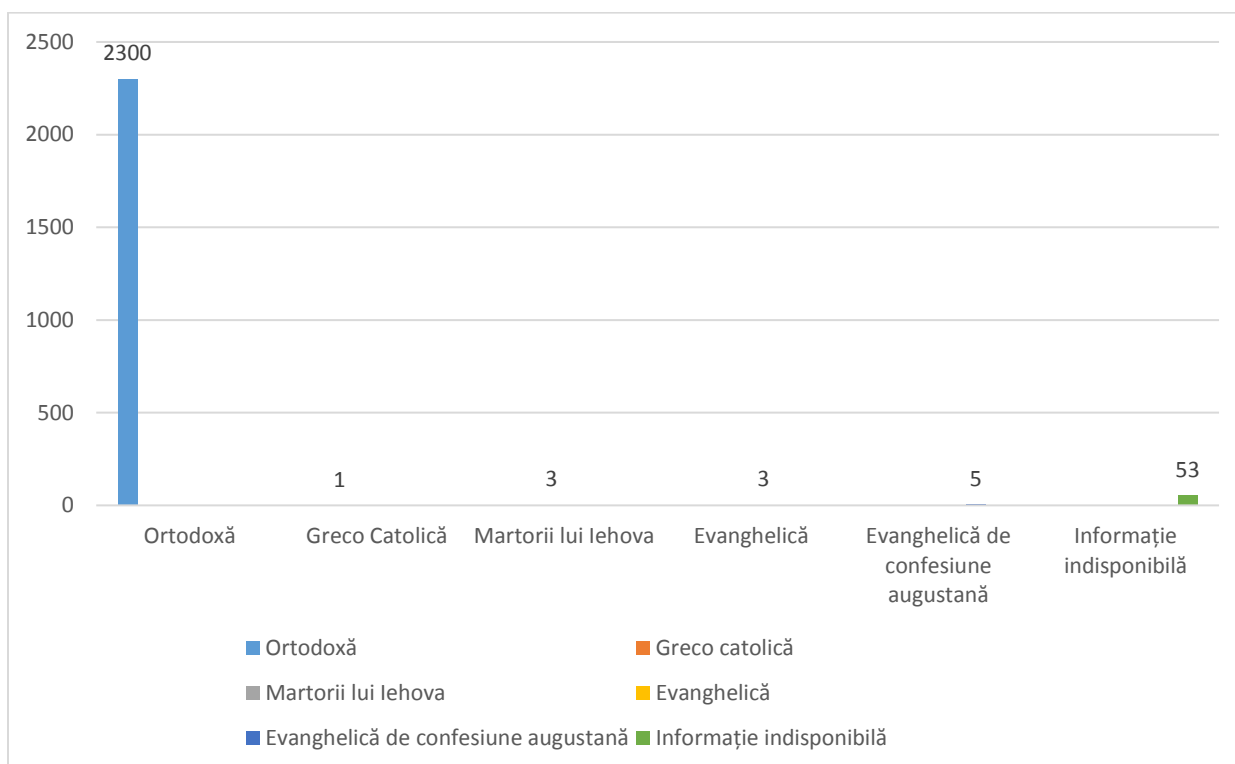

Figura 2 Reprezentarea grafică a populației stabile după religie la recensământul din 2011

După nivelul școlii absolvite din cele 2365 persoane în vârstă de 10 ani și peste, 202 persoane au studii superioare (din acestea 184 persoane studii universitare de licență), 71 persoane (3,4%) studii postliceale și de maiștrii, 506 persoane (24,1%) au absolvit liceul, 399 persoane (19,0%) școli profesionale și de ucenici, 690 persoane (32,9%) au studii gimnaziale, în timp ce 208 persoane (9,9%) au doar studii primare. Un număr redus de persoane (22 reprezentând 1,0%) nu au absolvit nici o formă de învățământ, dar din acestea doar 3 persoane sunt în categoria celor analfabete (nu știu să scrie și să citească).

Tabel 4 Populația stabilă de 10 ani și peste, după nivelul școlii absolvite, la recensământul din 2011

	POPULAȚIA STABILĂ DE 10 ANI ȘI PESTE TOTAL	Nivelul instituției de învățământ absolvite										
		Superior			Post-liceal și de maiștri	Secundar				Primar	Fără școală absolvită	
		Total ¹	din care			Total	Superior		Inferior (gimnazial)		Total	Persoane analfabete ²
			Universitar de licență				Liceal	Profesional și de ucenici				
Ambele sexe	2098	202	184	71	1595	506	399	690	208	22	3	
Masculin	1020	72	65	55	797	238	272	287	84	12	3	
Feminin	1078	130	119	16	798	268	127	403	124	10	-	

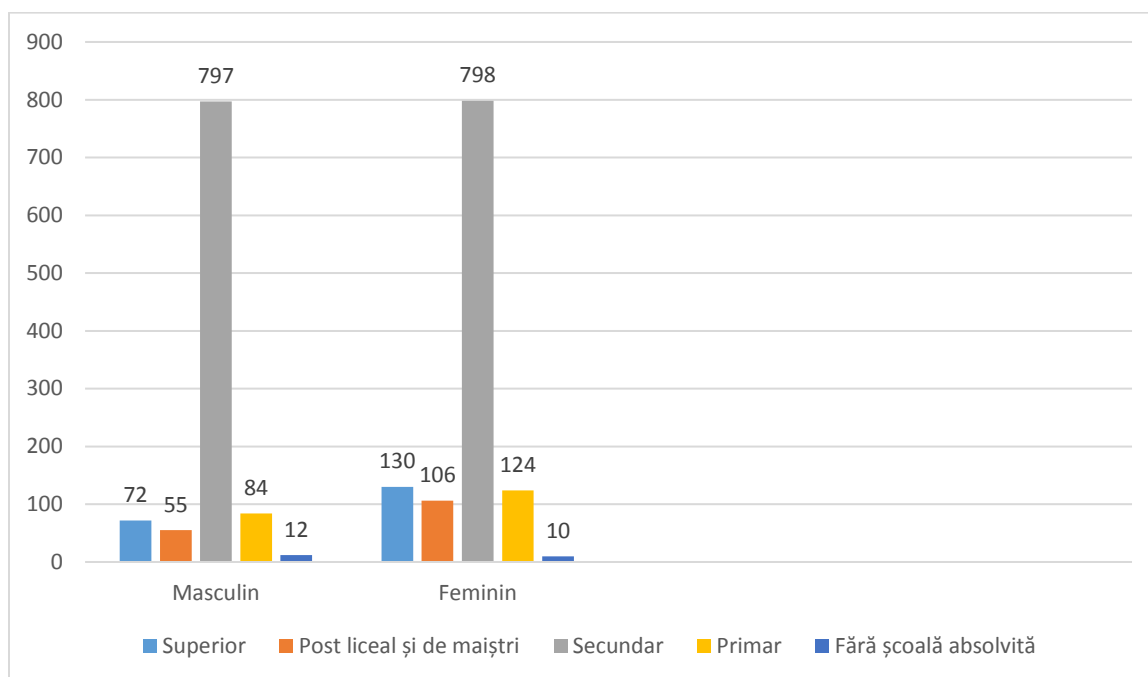

Figura 3. Reprezentarea grafică a populației stabile de 10 ani și peste, după nivelul școlii absolvite, la recensământul din 2011

De semnalat că din cele 202 persoane cu studii superioare, 130 sunt femei (64,4%) în timp ce doar 72 persoane de sex masculin (35,6%) au studii superioare.

În funcție de statutul activității curente un număr de 1122 (47,4%) persoane intrau în categoria populației active, în timp ce 1243 persoane (52,6%) erau inactive.

Din populația activă 1055 persoane (94,0% din aceasta categorie) erau persoane ocupate, în timp ce 67 persoane erau șomeri (28 în căutarea primului loc de muncă, iar 39 în căutarea unui alt loc de muncă). Se înregistrează așadar o rată a șomajului scăzută (6,0%).

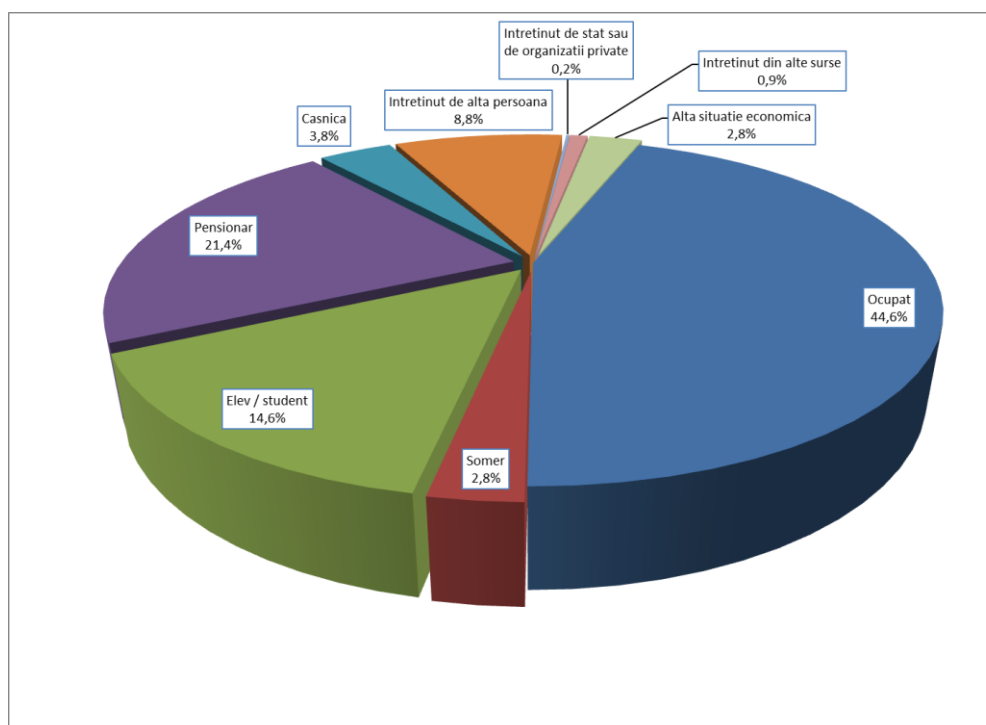
Populația inactivă este formată din 345 elevi și studenți (27,8%), pensionarii dețin ponderea cea mai ridicată (507 persoane ; 40,8%), casnicele reprezintă 7,2% (90 persoane), întreținute de alte persoane sunt 209 (16,8%), întreținute de stat sau de organizații private sunt 4 persoane (0,3%), din alte surse se întrețin 22 persoane (1,8%) iar altă situație economică au 66 persoane și care reprezintă 5,3% din totalul populației inactive.

Tabel 5 Populația stabilă, după statutul activității curente, la recensământul din 2011

Total populație stabilă	Ocupat	Șomer (în căutarea unui alt loc de muncă)	Șomer (în căutarea primului loc de muncă)	Elev / student	Pensionar	Casnică	Întreținut de altă persoană	Întreținut de stat sau de organizații private	Întreținut din alte surse	Altă situație economică
2365	1055	39	28	345	507	90	209	4	22	66

Structura activității curente indică la nivelul comunei Sadu un grad de dependență economică relativ echilibrat. Astfel la 100 persoane ocupate revin 124 persoane care sunt inactive sau în șomaj.

Figura 4 Populația stabilă, după statutul activității curente

1.7 Evoluția demografică

Ultimii 15 ani aduc modificări sensibile în evoluția demografică a comunei Sadu. Dacă în anii 2000 și 2005 se observă un spor natural negativ (numărul decedaților devansând numărul născuților), în ultimii ani situația se echilibrează și sporul natural devine pozitiv : +13 în anul 2013 și +5 în anul 2014. Mortalitatea infantilă este la un nivel foarte scăzut, înregistrându-se câte un decedat de sub 1 an în anii 2005 și 2010, pentru ca în ultimii ani acest fenomen să dispară.

Tabel 6. Mișcarea naturală a populației

	2000	2005	2010	2013	2014
Născuți vii	20	24	28	35	37
Decedați	29	29	27	22	32
Soldul mișcării naturale	-9	-5	1	13	5
Decedați sub 1 an	-	1	1	-	-

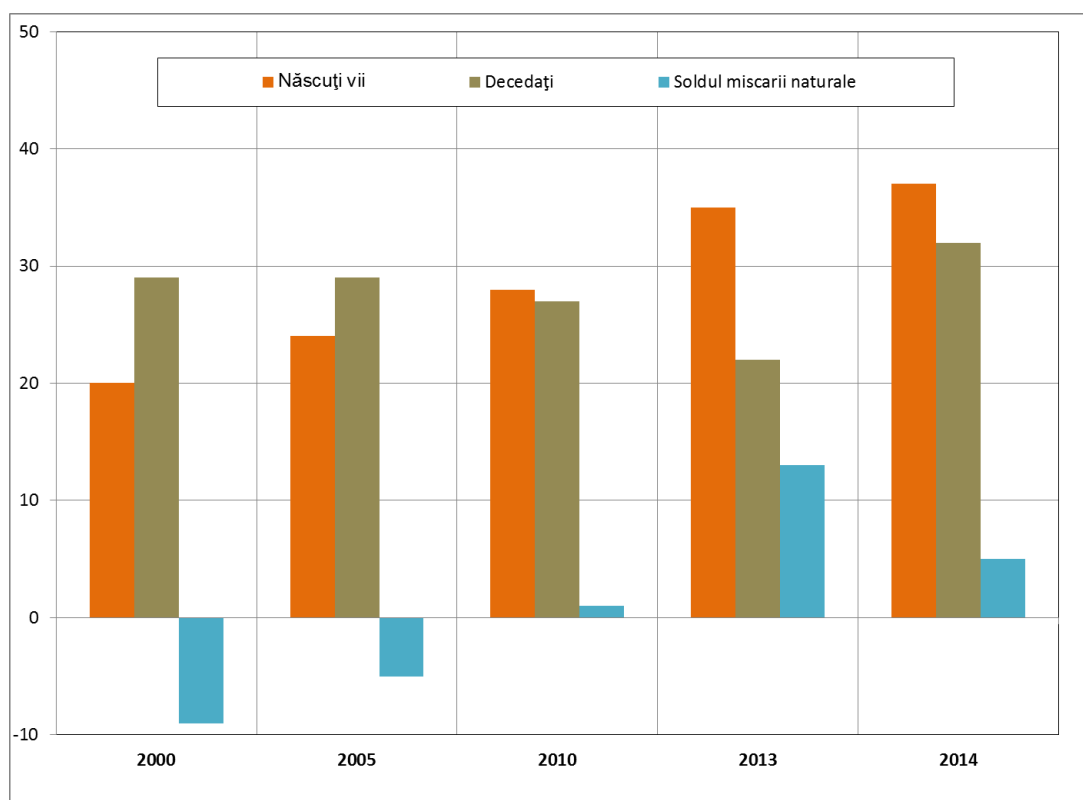

Figura 5. Reprezentarea grafică a mișcării naturale a populației

Mișcarea migratorie a populației prezintă aproape același mod de manifestare ca și în cazul mișcării naturale. Dacă în anii 2000 și 2005 soldul are valori negative, în ultimii 5 ani se modifică și încep să apară valori pozitive. În cazul schimbărilor de domiciliu soldul este de +17 în anul 2010, +27 în anul 2013 și de +15 în anul 2014, valori mai reduse în cazul schimbărilor de reședință, dar totuși pozitive : +2 în anul 2013 și +1 în anul 2014.

Tabel 7 Mișcarea migratorie a populației

	2000	2005	2010	2013	2014
Stabiliri de reședință	27	11	5	9	10
Plecări cu reședință	33	18	10	7	9
Soldul schimbărilor de reședință	-6	-7	-5	2	1
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	14	20	56	42	48
Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	15	17	39	15	33
Soldul schimbărilor de domiciliu	-1	3	17	27	15
Emigranți definitiv	2	3	-	-	3
Imigranți definitiv	-	-	-	2	2

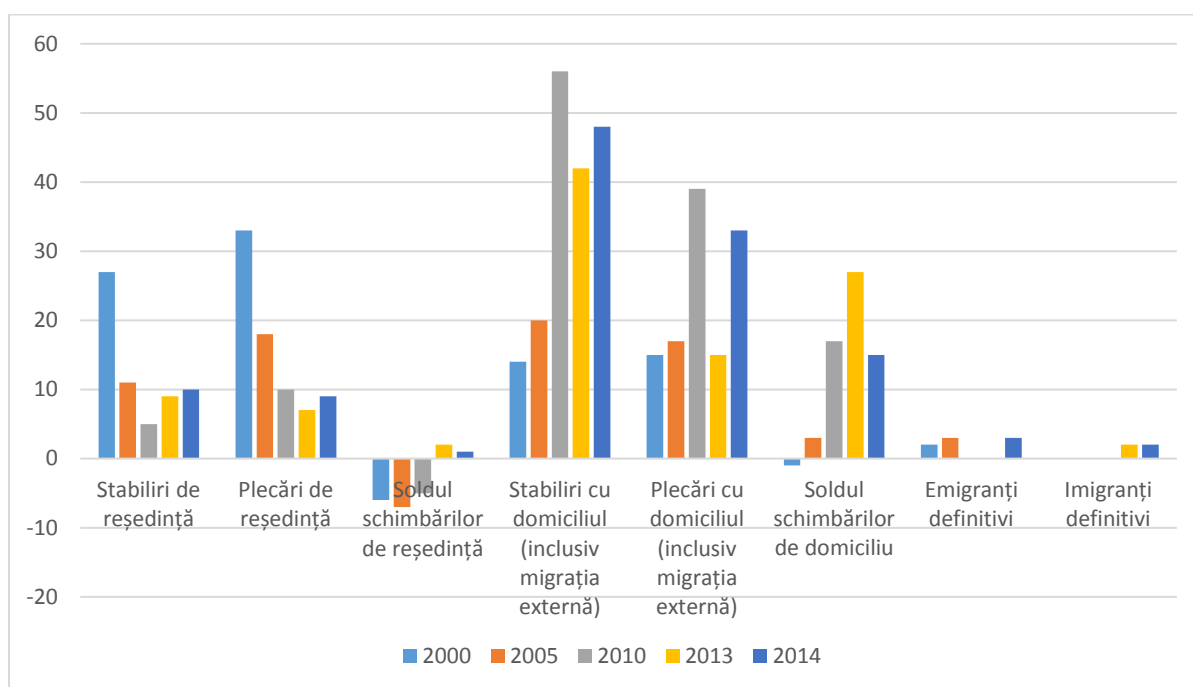

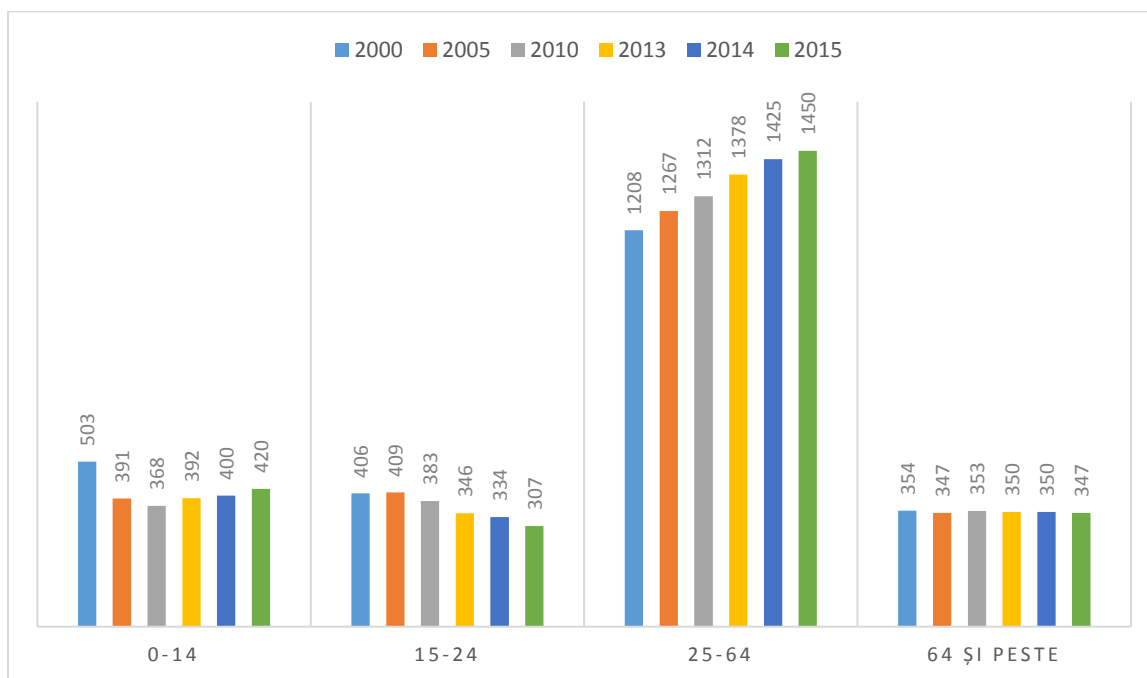
Figura 6. Reprezentarea grafică a mișcării migratorie a populației

Influența combinată a celor doi factori, respectiv mișcarea naturală și mișcarea migratorie a populației a făcut ca în ultimii ani populația comunei să crească. Astfel populația după domiciliu la 1 ianuarie crește de la 2466 locuitori în anul 2013, la 2509 în anul 2014, pentru ca la 1 ianuarie 2015 să ajungă la 2524 locuitori.

Tabel 8. Evoluția populației după domiciliu (la 1 ianuarie)

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Total	2471	2414	2416	2466	2509	2524
Masculin	1217	1179	1179	1194	1216	1220
Feminin	1254	1235	1237	1272	1293	1304

Analiza populației pe grupe majore de vârstă nu indică o situație îngrijorătoare din punct de vedere a fenomenului de îmbătrânire. Totuși ponderea persoanelor de 0-14 ani scade de la 20,4% în anul 2000 la 16,6%, ponderea tinerilor (15-24 ani) se reduce de la 16,4% în anul 2000 la 12,2%. Crește ponderea populației adulte (25-64 ani) de la 48,9% în anul 2000 la 57,4% în anul 2015 în timp ce se reduce ușor ponderea populației vârstnice (65 ani și peste) de la 14,3% în anul 2000 la 13,7% în anul 2015.

Figură 7. Structura populației după domiciliu, pe grupe majore de vârstă (la 1 ianuarie)

Raportul de dependență demografică – raportul dintre numărul persoanelor de vârstă „dependentă” (persoane sub 15 ani și de peste 64 ani) și populația în vârstă de muncă (15-64 ani) exprimat la 100 de persoane – scade de la 53,1 în anul 2000 la 43,7 în anul 2015, așadar o evoluție favorabilă.

Tabel 9. Populația după domiciliu, pe grupe majore de vârstă (la 1 ianuarie)

Grupe de vârstă	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Total	2471	2414	2416	2466	2509	2524
0-14	503	391	368	392	400	420
15-24	406	409	383	346	334	307
25-64	1208	1267	1312	1378	1425	1450
65 și peste	354	347	353	350	350	347

Numărul căsătoriilor se menține la un nivel echilibrat în ultimii 15 ani, cu valori ceva mai mari în anii 2005 și 2010 (20 respectiv 24 căsătorii), în timp ce divorțialitatea prezintă valori scăzute : 2 divorțuri în anul 2014 și 3 în anul 2015.

Tabel 9. Nușțialitatea și divorțialitatea

	2000	2005	2010	2013	2014
Căsătorii	14	20	24	15	17
Divorțuri	3	1	-	2	3

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

Capitolul II.

Agricultura comunei Sadu

CAPITOLUL II. Agricultură comunei Sadu

2.1 Situația suprafețelor agricole

Cultivarea pământului și creșterea animalelor reprezintă principala sursă de venituri a locuitorilor din Comuna Sadu.

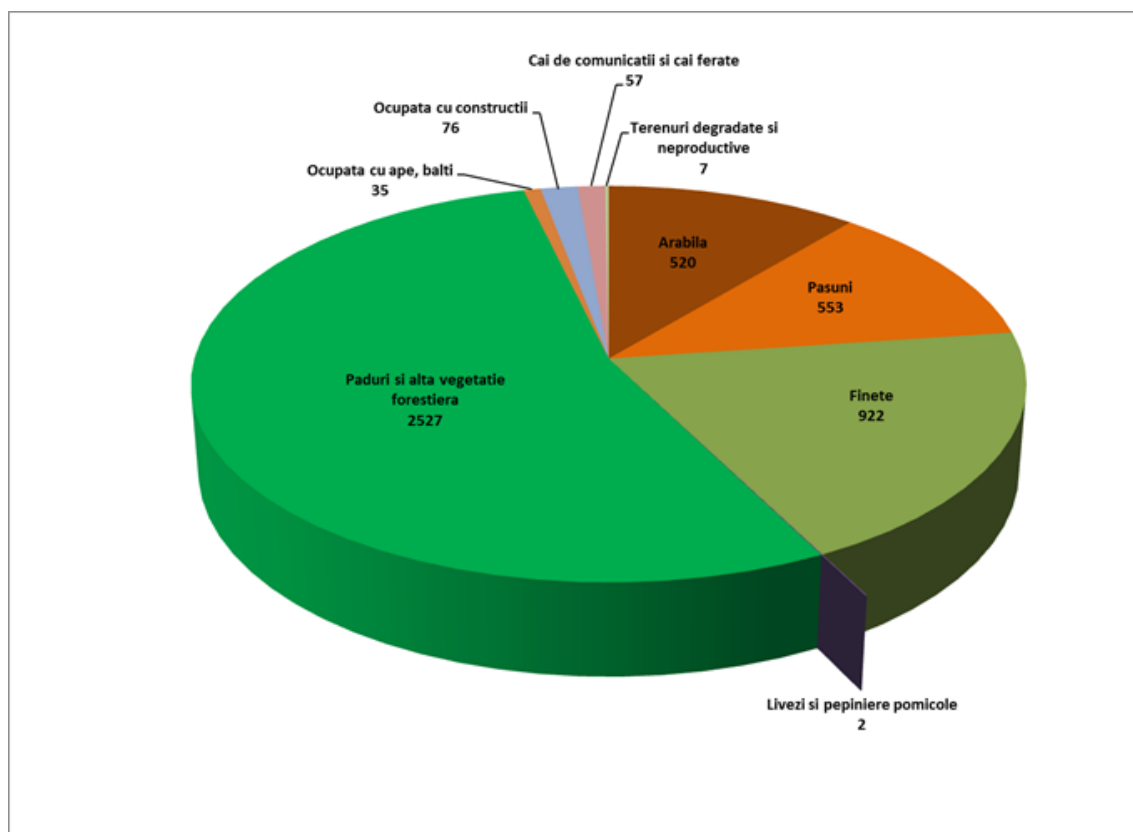
Suprafața totală a comunei Sadu este de 4699 ha din care 4674 (99,5%) se află în proprietate privată. Din punct de vedere a structurii suprafeței, 1997 ha (42,5%) reprezintă terenuri agricole, iar 2702 ha (57,5%) este suprafață neagrăcolă.

Suprafața agricolă este compusă din 520 ha (26,0%) teren arabil, 553 ha (27,7%) pășuni, 922 ha (46,2%) fânețe, iar o pondere redusă este ocupată cu livezi și pepiniere pomicole (2 ha).

Tabel 10. Suprafața fondului funciar după modul de folosință

Modul de folosință	Forme de proprietate	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
Total	Total	4699	4699	4699	4699	4699
	Proprietate privată	4674	4674	4674	4674	4674
Agricolă	Total	2037	2037	2037	2037	1997
	Proprietate privată	2037	2037	2037	2037	1997
Arabilă	Total	520	520	520	520	520
	Proprietate privată	520	520	520	520	520
Pășuni	Total	593	593	593	593	553
	Proprietate privată	593	593	593	593	553
Fânețe	Total	922	922	922	922	922
	Proprietate privată	922	922	922	922	922
Livezi și pepiniere pomicole	Total	2	2	2	2	2
	Proprietate privată	2	2	2	2	2
Terenuri neagrăcolă – total	Total	2662	2662	2662	2662	2702
	Proprietate privată	2637	2637	2637	2637	2677
Păduri și altă vegetație forestieră	Total	2487	2487	2487	2487	2527
	Proprietate privată	2487	2487	2487	2487	2527

Ocupată cu ape, bălți	Total	35	35	35	35	35
	Proprietate privată	35	35	35	35	35
Ocupată cu construcții	Total	76	76	76	76	76
	Proprietate privată	76	76	76	76	76
Căi de comunicații și căi ferate	Total	57	57	57	57	57
	Proprietate privată	32	32	32	32	32
Terenuri degradate și neproductive	Total	7	7	7	7	7
	Proprietate privată	7	7	7	7	7

Figură 8. Suprafața fondului funciar după modul de folosință în anul 2014 (hectare)

Agricultura se practică în exploatații agricole familiale cu sau fără personalitate juridică, în suprafața medie de 2-3 ha. Până în anul 2000, agricultura se practica pe parcele mici (unele având până la 1000 mp) și foarte răspândite; după acest an există o tendință de unificare a acestor parcele în suprafețe mai mari, transformând exploatațiile agricole familiale în unele de dimensiuni medii și mari. Lucrările solului sunt efectuate cu utilaje mecanice și atelaje trase de animale.

Producțiile agricole sunt limitate de calitatea solului. Principalele culturi sunt: cerealele pentru boabe (grâu, porumb, orzoaică), rădăcinoase (cartofi, sfeclă), legume, plante de nutreț (pentru fân și masă verde, trifoi, lucernă).

Tabel 11. Suprafața cultivată cu principalele culturi

Principalele culturi	Ani			
	2000	2001	2002	2003
	Hectare	Hectare	Hectare	Hectare
Grâu și seară	80	80	80	100
Porumb boabe	160	170	140	130
Cartofi	180	160	160	156
Legume	10	10	12	16

Tabel 12. Producția agricolă vegetală la principalele culturi

Principalele culturi	Ani			
	2000	2001	2002	2003
	Tone	Tone	Tone	Tone
Grâu și seară	104	240	224	285
Porumb boabe	240	510	518	390
Cartofi	1620	3200	2560	2497
Legume	165	141	164	246

Pășunatul este proprietatea comunei Sadu și se află în zona de șes și zona alpină.

În zona de șes este pășunea „Curățele”, în suprafață de 210 ha și „Pe Râu în Sus”, în suprafață de 190 ha.

În zona alpină se află următoarele pășuni:

- Muma – 70 ha
- Prejba – 104 ha
- Vaca – 59,5 ha
- Sulița – 41,7 ha
- Mașca – 84,2 ha
- Brăneasa – 115,3 ha
- Dudurug – 185 ha

Lotul Zootehnic – în suprafață de 28 ha, este folosit de o exploatare agricolă medie și se intenționează transformarea lui într-un parc industrial, datorită așezării în zona industrială a orașului Tâlmăciu și având avantajul accesului direct din DJ 105G și DN7.

2.2 Zootehnia

Tabel 13. Evoluția efectivelor de animale în perioada 2010-2014

Animale	2010	2011	2012	2013	2014
Bovine	726	689	606	631	633
Ovine	8200	8400	9200	9600	9600
Caprine	150	150	140	142	142
Cabaline	180	160	160	160	160
Porcine	550	500	530	620	580
Păsări	4800	3800	3620	3810	4000

Tabel 14. Productia agricolă animală pentru anul 2003

Principalele produse agricole animale	Unități de măsură	Producția
Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum	Tone greutate vie	479
Producția de lapte de vacă și bivoliță (inclusiv consumul vițelilor)	Hectolitri (100 l)	18530
Producția de lână	Kilograme	11680
Producția de ouă	Mii bucăți	738

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

Capitolul III.

Economia comunei Sadu

CAPITOLUL III. Economia comunei Sadu

3.1 Activități economice

În anul 2014 la nivelul comunei Sadu erau active un număr de 53 întreprinderi. Pe sectoare economice 11 (20,8%) din întreprinderi activau în sectorul agricol (10 din acestea în silvicultură și exploatare forestieră). În industrie și construcții se găsesc 16 întreprinderi (30,2%), iar aproape jumătate (49,1%) din unitățile active funcționează în sectorul serviciilor – 26 unități economice, iar din acestea 12 cu activitate de comerț.

Tabel 15. Numărul, cifra de afaceri și numărul mediu de salariați din întreprinderile active, pe secțiuni Caen rev.2

DENUMIRE SECȚIUNI	ÎNTEPRINDERI ACTIVE -număr-			CIFRA DE AFACERI -lei-			NUMĂR MEDIU SALARIAȚI -număr-		
	2010	2013	2014	2010	2013	2014	2010	2013	2014
TOTAL ECONOMIE	55	49	53	16165794	22461441	24793828	152	176	193
AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ și PESCUIT	13	11	11	5240826	6953752	7055819	44	61	64
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	11	7	8	2530043	4362952	5149498	27	25	28
DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE A TERENURILOR	1	1	1	9.880	393037	339719	12	14	12
CONSTRUCȚII	6	9	7	1079956	1566327	1755698	17	18	28
COMERȚ CU RIDICATA și CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR și MOTOCICLETELOR	8	10	12	6697565	7937833	8685572	38	39	35
TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	3	2	3	165254	457428	816831	4	5	9
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	7	2	2	116516	90741	42366	2	3	3

DENUMIRE SECȚIUNI	ÎNTEPRINDERI ACTIVE -număr-			CIFRA DE AFACERI -lei-			NUMĂR MEDIU SALARIAȚI -număr-		
	2010	2013	2014	2010	2013	2014	2010	2013	2014
INTERMEDIERI FINANCIARE și ASIGURARI	1	-	-	-	-	-	1	-	-
TRANZACȚII IMOBILIARE	1	2	2	69381	153218	271095	1	1	1
ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE și TEHNICE	2	2	3	96840	139765	217085	2	2	4
ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE și ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPT	-	-	1	-	-	200	-	-	-
ÎNVĂȚĂMÂNT	-	-	1	-	-	-	-	-	1
SĂNĂTATE și ASISTENȚĂ SOCIALĂ	1	1	1	74289	94201	144100	3	2	2
ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE și RECREATIVE	-	2	1	-	312187	315845	-	6	6
ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	1	-	-	1244	-	-	1	-	-

Ultimii 5 ani nu au adus schimbări deosebite în numărul întreprinderilor active la nivelul comunei. Totuși se observă o ușoară reducere a numărului unităților cu activitate agricolă și din industrie și construcții și creșterea numărului celor din sectorul serviciilor.

Tabel 16. Numărul, cifra de afaceri și numărul mediu de salariați din întreprinderile active, pe sectoare ale economiei

	Întreprinderi active -număr-		+/- 2014 față de 2010	Cifra de afaceri -număr-		+/- 2014 față de 2010	Număr mediu de salariați -număr-		+/- 2014 față de 2010
	2010	2014		2010	2014		2010	2014	
TOTAL ECONOMIE	55	53	-3,6%	161654	247938	53,4%	152	193	27,0%

	Întreprinderi active -număr-		+/- 2014 față de 2010	Cifra de afaceri -număr-		+/- 2014 față de 2010	Număr mediu de salariați -număr-		+/- 2014 față de 2010
	2010	2014		2010	2014		2010	2014	
Agricultura	13	11	15,4%	524086	705589	34,6%	44	64	45,5%
Industria și construcții	18	16	11,1%	370389	724495	95,6%	56	68	21,4%
Servicii	24	26	8,3%	72219	1049304	45,3%	52	61	17,3%

Cifra de afaceri a avut o evoluție favorabilă. Față de situația din urmă cu 5 ani, cu toate că numărul societăților s-a redus ușor, cifra de afaceri a crescut cu 53,4%. Pe sectoare ale economiei cifra de afaceri aproape se dublează în industrie și construcții (+95,6%), dar și celelalte sectoare înregistrează creșteri însemnate: sectorul agricol +34,6%, iar serviciile +45,3%.

Se observă și creșterea numărului mediu de salariați pe total economie cu +27,0%, mai puternic în sectorul primar +45,5% dar și în celelalte sectoare: industrie și construcții + 21,4%, iar în servicii cu +17,3%.

Evoluția favorabilă a activității economice s-a reflectat și în scăderea numărului șomerilor înregistrați. Dacă în anul 2010 erau înregistrați 59 șomeri (28 femei și 31 bărbați), la sfârșitul anului 2015 numărul lor s-a redus la 16 persoane (11 femei și 5 bărbați).

Tabel 17. Șomeri înregistrați la sfârșitul anului, pe sexe

	2010	2013	2014	2015
Total	59	44	33	16
Masculin	31	23	19	5
Feminin	28	21	14	11

3.2 Activitatea întreprinderilor locale

Din informațiile existente la Registrul Comerțului, la sfârșitul anului 2015 erau înmatriculate și funcționau un număr de 72 societăți comerciale:

Tabel 18. Agenții economici de pe raza comunei Sadu

DENUMIRE	CUI	COD ÎNMATRICULARE	JUDEȚ	LOCALITATE
AGROTECH TRANSILVANIA SRL	30301048	J32/529/2012	Sibiu	Sadu
AMGI TRANS SRL	14114528	J32/459/2001	Sibiu	Sadu
ANTOVI SRL	16666871	J32/1186/2004	Sibiu	Sadu
ART CONSTRUCT SRL	16158644	J32/251/2004	Sibiu	Sadu
BANCIOIU TRANS SRL-D	34188520	J32/183/2015	Sibiu	Sadu

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

DENUMIRE	CUI	COD ÎNMATRICULARE	JUDEȚ	LOCALITATE
BAX-TRANS SRL	13749450	J32/130/2001	Sibiu	Sadu
BUCURIA PĂDURII SRL	18244806	J32/1895/2005	Sibiu	Sadu
CLUJUL VESEL SRL	31411227	J32/274/2013	Sibiu	Sadu
CON-NEL SILVA SRL	17725119	J32/923/2005	Sibiu	Sadu
CONSAERO SRL	24244088	J32/1228/2008	Sibiu	Sadu
CSA CAR SERVICE SRL	30287512	J32/511/2012	Sibiu	Sadu
DACONI GARDEN SRL	35474600	J32/92/2016	Sibiu	Sadu
DALIA SERV SRL	18444332	J32/308/2006	Sibiu	Sadu
DARIA TRANS SRL	16928247	J32/1707/2004	Sibiu	Sadu
DE KONT CONSULTING SRL	16045963	J32/14/2004	Sibiu	Sadu
DENCRIS PROD SRL	22769324	J32/1888/2007	Sibiu	Sadu
DENISAR TRANS SRL	26509939	J32/83/2010	Sibiu	Sadu
DISEV AUTO SRL	33193536	J32/468/2014	Sibiu	Sadu
DRADENT SERV SRL	15234140	J32/244/2003	Sibiu	Sadu
EUROFAN SPEED SRL	33523669	J32/739/2014	Sibiu	Sadu
FERONIMO DESIGN SRL	17482648	J32/564/2005	Sibiu	Sadu
FOREST GROUP SRL	8349627	J32/208/1996	Sibiu	Sadu
FOREST PIN IMPEX SRL	15876182	J32/1421/2003	Sibiu	Sadu
FORESTA 5 PROD SRL	8467932	J32/258/1996	Sibiu	Sadu
GOSPODARIRE COMUNALA LOCALA SADU SRL	27328442	J32/530/2010	Sibiu	Sadu
HANEAROM SRL	4100894	J32/1039/1993	Sibiu	Sadu
HANVET SRL	15942910	J32/1528/2003	Sibiu	Sadu
I-NUTRITION SRL	31955695	J32/573/2013	Sibiu	Sadu
ISB SRL	23235316	J32/220/2008	Sibiu	Sadu
IUROX FARM CON SRL	6417741	J32/1505/1994	Sibiu	Sadu
LACKY-TRANS SRL	21955116	J32/1073/2007	Sibiu	Sadu
LACTODAV SRL	6629027	J32/1997/1994	Sibiu	Sadu
LIGHT SMILE SRL	29610287	J32/73/2012	Sibiu	Sadu
METEOR MIL SRL	16051981	J32/34/2004	Sibiu	Sadu
MIRA CONT SRL	19242838	J32/1772/2006	Sibiu	Sadu
MONTAJ SIBGROUP SRL	24670423	J32/1754/2008	Sibiu	Sadu
NERAMI SRL	29959202	J32/251/2012	Sibiu	Sadu
NICULA MOBSTIL SRL	14377621	J32/9/2002	Sibiu	Sadu
NIRAMI SRL	24715410	J32/1814/2008	Sibiu	Sadu
ORIGINAL BUILD & BEAUTY SRL	17970843	J32/1341/2005	Sibiu	Sadu

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

DENUMIRE	CUI	COD ÎNMATRICULARE	JUDEȚ	LOCALITATE
OVITOUR SRL	18251048	J32/1903/2005	Sibiu	Sadu
PA & CO SRL	3906328	J32/511/1992	Sibiu	Sadu
PADERTEG SRL	18823549	J32/968/2006	Sibiu	Sadu
PARC TURISTIC SADU SRL	18248395	J32/1897/2005	Sibiu	Sadu
PAULA SILVA SRL	16478606	J32/848/2004	Sibiu	Sadu
PELLETS ENERGY SRL	27668843	J32/735/2010	Sibiu	Sadu
PHARM2FARM SRL	23254539	J32/238/2008	Sibiu	Sadu
RAMALEXIS CONSTRUCT SRL	34744030	J32/638/2015	Sibiu	Sadu
RASILV COM SRL	15876190	J32/1427/2003	Sibiu	Sadu
ROCK & METALL SRL	3506089	J32/434/1993	Sibiu	Sadu
SADCHI TRANS SRL	15677368	J32/1055/2003	Sibiu	Sadu
SADU ENERGY SA	28506602	J32/497/2011	Sibiu	Sadu
SILVA FOREST COMPANY SRL	25542368	J32/441/2009	Sibiu	Sadu
SILVIU COM SRL	5860510	J32/928/1994	Sibiu	Sadu
SORIMAR COM SRL	15155771	J32/82/2003	Sibiu	Sadu
SORINVEST TRANS SRL	24358929	J32/1361/2008	Sibiu	Sadu
STAR SPORT DEVELOPMENT SRL	34763724	J32/1075/2015	Sibiu	Sadu
STAY CLEAN SRL	33802302	J32/984/2014	Sibiu	Sadu
STONE BLUE SRL	30037630	J32/310/2012	Sibiu	Sadu
STONE WHITE SRL	26161736	J32/880/2009	Sibiu	Sadu
SUPER CONSTRUCTII SRL	17448921	J32/522/2005	Sibiu	Sadu
TEMPUS SRL	3500825	J32/135/1993	Sibiu	Sadu
TIC TRANS ENERGY SRL	29940676	J32/244/2012	Sibiu	Sadu
TIMSO TOOLS SRL	27197703	J32/456/2010	Sibiu	Sadu
TLD SARA INVEST SRL	33251106	J32/516/2014	Sibiu	Sadu
TRANS VEST SRL	13725000	J32/92/2001	Sibiu	Sadu
TUINSTRALOGISTICS SRL	28005890	J32/96/2011	Sibiu	Sadu
VESTEMEAN COM SRL	15513799	J32/758/2003	Sibiu	Sadu
VESTSAD SRL	15908055	J32/1477/2003	Sibiu	Sadu
WALMARY SRL	782810	J32/1081/1992	Sibiu	Sadu
YBRA SERVICE SRL	17448930	J32/514/2005	Sibiu	Sadu
ZONE-MAX ACTIV SRL	30918370	J32/1021/2012	Sibiu	Sadu

De asemenea 63 persoane activau în diferite domenii economice ca și persoane fizice autorizate, iar tot la sfârșitul anului 2015 funcționau și 22 întreprinderi familiale:

Tabel 19. Persoane fizice autorizate și întreprinderi individuale

DENUMIRE	CUI	COD ÎNMATRICULARE	JUDEȚ	LOCALITATE
BANCIOIU NICOLAE PFA	32678533	F32/43/2014	Sibiu	Sadu
BANCIOIU-AUTO RADU INTREPRINDERE INDIVIDUALA	25776199	F32/877/2009	Sibiu	Sadu
BOLOTA BUCUR MIHAI PFA	31418098	F32/328/2013	Sibiu	Sadu
BOTAREL IONUT INTREPRINDERE INDIVIDUALA	31106070	F32/31/2013	Sibiu	Sadu
BOTAREL MARIAN GHEORGHE PFA	30023669	F32/487/2012	Sibiu	Sadu
BUNEA I. ILIE INTREPRINDERE FAMILIALA	29021176	F32/992/2011	Sibiu	Sadu
CERCIU ILIE PFA	25086369	F32/130/2009	Sibiu	Sadu
CHIRCA COSMIN-CONSTANTIN PFA	31899358	F32/688/2013	Sibiu	Sadu
CHIRCA ELENA PFA	26885666	F32/584/2010	Sibiu	Sadu
CIMPOCA IOAN PFA	32956427	F32/291/2014	Sibiu	Sadu
CIMPOCA IONUT-FLORIN PFA	21131238	F32/105/2007	Sibiu	Sadu
CIMPOCA-AMTIM PFA	6966049	F32/75/1999	Sibiu	Sadu
CONSUMCOOP SADU-SOCIETATE COOPERATIVA	778860	C32/10/2005	Sibiu	Sadu
COSTIN ROBERT-COSTINEL INTREPRINDERE INDIVIDUALA	27708263	F32/1380/2010	Sibiu	Sadu
CROITORU MARIANA PFA	20500752	F32/674/2003	Sibiu	Sadu
CUCEU ADRIAN PFA	32389055	F32/1122/2013	Sibiu	Sadu
DANCANET CONSTANTIN INTREPRINDERE FAMILIALA	17431318	F32/373/2005	Sibiu	Sadu
DANCANET DAN-VIRGIL PFA	32005766	F32/795/2013	Sibiu	Sadu
DANCANET MARIA PFA	10393969	F32/48/2000	Sibiu	Sadu
DANCANET SIMION-CONSTANTIN PFA	28807656	F32/756/2011	Sibiu	Sadu
DEGERATU MIHALACHE PFA	20502079	F32/294/2004	Sibiu	Sadu
DIACU ALINA CHIVUTA INTREPRINDERE INDIVIDUALA	30135220	F32/601/2012	Sibiu	Sadu
DOLHA DANIELA PFA	20500523	F32/615/2003	Sibiu	Sadu
DORLING IOAN-DANIEL-PENSIUNE INTREPRINDERE INDIVIDUALA	25605385	F32/676/2009	Sibiu	Sadu
DRAGHICI ILIE PFA	27727974	F32/1405/2010	Sibiu	Sadu
DRAGOIU DELIA SILVIA PFA	35083734	F32/992/2015	Sibiu	Sadu
DRAGOIU MIHAI-ALIN PFA	34923582	F32/887/2015	Sibiu	Sadu

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

DENUMIRE	CUI	COD ÎNMATRICULARE	JUDEȚ	LOCALITATE
DRAGOMIR PAULA-MARIA INTREPRINDERE INDIVIDUALA	31792814	F32/611/2013	Sibiu	Sadu
FRATILA SIMONA-EUGENIA PFA	31962510	F32/753/2013	Sibiu	Sadu
GABOR DEMETER PFA	22896662	F32/903/2007	Sibiu	Sadu
GEREBENES MATEI PFA	24397111	F32/757/2005	Sibiu	Sadu
GHEBAURA-CERBUL CARPATIN INTREPRINDERE FAMILIALA	15984311	F32/1049/2003	Sibiu	Sadu
HAMBASAN IOAN PFA	29682330	F32/135/2012	Sibiu	Sadu
HANEA ANISOARA MIHAELA PFA	33213897	F32/501/2014	Sibiu	Sadu
HANEA IOAN INTREPRINDERE FAMILIALA	15925757	F32/848/2003	Sibiu	Sadu
HANEA MARIA NICOLETA PFA	32187706	F32/941/2013	Sibiu	Sadu
HANEA RAMONA-ELENA PFA	34493868	F32/501/2015	Sibiu	Sadu
IROD MARIA INTREPRINDERE FAMILIALA	17431300	F32/374/2005	Sibiu	Sadu
ITTU ADRIAN-IOAN PFA	26694747	F32/368/2010	Sibiu	Sadu
KIELTSCH MIHAELA-FLORENTINA PFA	26663236	F32/330/2010	Sibiu	Sadu
LAC CRISTINA-ELENA PFA	34627439	F32/655/2015	Sibiu	Sadu
LAL DANIEL-DUMITRU PFA	28321728	F32/364/2011	Sibiu	Sadu
LERIC DOREL TITEL INTREPRINDERE INDIVIDUALA	25547519	F32/615/2009	Sibiu	Sadu
LOTREAN CONSTANTIN DORIN INTREPRINDERE INDIVIDUALA	31331276	F32/221/2013	Sibiu	Sadu
LOTREAN CONSTANTIN INTREPRINDERE INDIVIDUALA	27147306	F32/865/2010	Sibiu	Sadu
LOTREAN NICOLAE PFA	20469142	F32/398/2006	Sibiu	Sadu
MANDEA ANETA PFA	30715252	F32/1117/2012	Sibiu	Sadu
MOTIOC ILEANA-ADRIANA-GINA PFA	34458330	F32/464/2015	Sibiu	Sadu
MUNTEAN LIVIU-MIHAI PFA	31948922	F32/743/2013	Sibiu	Sadu
MUNTEAN MARIA-LACTO PFA	21510665	F32/231/2007	Sibiu	Sadu
MUNTOIU IOAN-VIRGIL INTREPRINDERE INDIVIDUALA	30045357	F32/522/2012	Sibiu	Sadu
NICULA ANA PFA	20501103	F32/566/2004	Sibiu	Sadu
NICULA DELIA-NICOLETA PFA	30703509	F32/1111/2012	Sibiu	Sadu
NITA RAZVAN INTREPRINDERE INDIVIDUALA	32532014	F32/1243/2013	Sibiu	Sadu
OANCEA IONICA PFA	29665894	F32/120/2012	Sibiu	Sadu

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

DENUMIRE	CUI	COD ÎNMATRICULARE	JUDEȚ	LOCALITATE
PASCU DUMITRU-OVISOR INTREPRINDERE INDIVIDUALA	25810576	F32/920/2009	Sibiu	Sadu
PASCU IOAN-BRES INTREPRINDERE INDIVIDUALA	17958890	F32/978/2005	Sibiu	Sadu
POPICA ILIE PFA	27395980	F32/1078/2010	Sibiu	Sadu
POPICA MARIA ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ	11618075	F32/281/1999	Sibiu	Sadu
POPOVICI I. DUMITRU PFA	31948957	F32/737/2013	Sibiu	Sadu
POPOVICI ION PFA	20501162	F32/911/2003	Sibiu	Sadu
POPOVICI MARIA-TATIANA PFA	31949006	F32/736/2013	Sibiu	Sadu
POPOVICI SORIN NICOLAE PFA	29771542	F32/280/2012	Sibiu	Sadu
RACOTEVA VALENTIN-DAN PFA	27031165	F32/735/2010	Sibiu	Sadu
ROMAN ELENA PFA	20543788	F32/517/2005	Sibiu	Sadu
ROTARESCU DUMITRU PFA	33490871	F32/746/2014	Sibiu	Sadu
ROTARESCU ION PFA	20500396	F32/747/2003	Sibiu	Sadu
ROTĂRESCU MARIA LILIANA PFA	21832091	F32/362/2007	Sibiu	Sadu
ROTARESCU MARIOARA PFA	31863141	F32/656/2013	Sibiu	Sadu
ROTARESCU N. ELENA PFA	31934463	F32/724/2013	Sibiu	Sadu
SAVOIU DOINA PFA	28743323	F32/713/2011	Sibiu	Sadu
SCHEAU IOAN PFA	25010905	F32/53/2009	Sibiu	Sadu
SIMTION LUCIAN ILIE – PFA	24452313	F32/699/2008	Sibiu	Sadu
STOICA IOAN-FERMA MIXTA PFA	29760381	F32/263/2012	Sibiu	Sadu
URSESCU DELIA MARIA PFA	32710707	F32/62/2014	Sibiu	Sadu
VASIU SILVANA MARIA PFA	31553442	F32/460/2013	Sibiu	Sadu
VESTEMEAN COSMIN- CONSTANTIN PFA	31908421	F32/694/2013	Sibiu	Sadu
VESTEMEAN DUMITRU PFA	20500760	F32/135/2000	Sibiu	Sadu
VESTEMEAN DUMITRU-DANIEL PFA	31934358	F32/723/2013	Sibiu	Sadu
VESTEMEAN IONUT INTREPRINDERE INDIVIDUALA	28236711	F32/296/2011	Sibiu	Sadu
VESTEMEAN MARCEL PFA	21390364	F32/785/2005	Sibiu	Sadu
VESTEMEAN MIHAELA PFA	27555046	F32/1226/2010	Sibiu	Sadu
VESTEMEAN N. NICOLAE PFA	28791460	F32/734/2011	Sibiu	Sadu
VOINEA CAMELIA-FELICIA INTREPRINDERE INDIVIDUALA	27405545	F32/1086/2010	Sibiu	Sadu
VOINICA LIVIA MIOARA – PFA	21739635	F32/320/2007	Sibiu	Sadu

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Prevederi	Realizări	Prevederi	Realizări	Prevederi	Realizări	Prevederi	Realizări	Prevederi	Realizări	Prevederi	Realizări	Prevederi	Realizări	Prevederi	Realizări
VENITURI TOTAL	2555500	2525762	5964000	5825265	4432860	4093035	4178330	3928238	4919390	4444718	3912960	3523046	3598500	3530612	13431580	5481872
venituri proprii	1521000	1466068	2433000	2449604	1978860	1676321	1988830	1860155	1931730	1910292	2043890	1964880	2183500	2428388	2756430	2885242
SECȚIUNEA FUNCȚIONARE																
venituri curente	2040000	2045720	5138000	5091876	4131860	3897719	3223830	3034507	3436260	3048956	3506460	3405216	3256500	3249312	4059430	4170490
s imp venit 04.01	100000	137881	168000	272391	295000	231179	240000	222287	222000	232395	232000	226110	264000	234132	234000	252926
c imp venit 04.04	497500	497503	952000	952000	791860	791860	819830	819830	899730	899730	868390	868390	1032000	1032000	1178430	1178430
tva 11.02	569000	559139	877000	747272	784000	783303	802000	733605	723000	684142	764000	742272	808000	800794	928000	910248
tva 11.05	0	0	0	0	0	0	0	0	13000	13000	0	0	281000	281000	375000	375000
tva 11.06	233500	233500	605000	60500	410000	410000	416000	416000	538530	538530	800070	799565	281000	281000	375000	375000
tva 11.07	179000	179000	1963000	1963000	1175000	1175000	256000	256000	326000	0	0	0	0	0	0	0
venituri fiscale	1814000	1852869	4769000	4766741	3745860	3601002	2874830	2713893	3174260	2827922	3182460	3159260	2923500	2899370	3266430	3296949
venituri nefiscale	226000	192851	260000	217165	241000	200600	206000	190447	262000	221033	324000	245956	333000	349943	793000	873541
subvenții	112500	56027	65000	39809	61000	29311	94500	41987	40000	21639	40000	16329	26000	20430	12000	8384
SECȚIUNEA DEZVOLTARE																
venituri de capital	290000	275960	761000	693580	240000	166005	260000	251808	96000	97008	101500	101500	116000	260870	0	0
subvenții	60000	60000	0	0	0	0	600000	599986	996940	926932	51000	0	40000	0	1995350	65150
sume UE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	160000	0	7364800	1237848
CHELTUIELI TOTAL	2555500	2363301	5964000	5512737	4432860	4086690	4178330	3824558	5040390	4201027	4198460	3799091	3669500	3465302	13515580	3285684
SECȚIUNEA FUNCȚIONARE																
CHELT CURENTE	1876000	1732752	2886000	2492966	262317	2420731	2701830	2487030	2238460	2073941	2739880	2344863	2965000	2881069	3025430	2826738
chelt personal 10	1048000	960246	1388700	1190221	1221000	1177511	1051300	972894	883000	830489	891000	876225	1013000	1006845	1100000	1087099
chelt materiale 20	517000	476265	914100	855552	945170	855534	943830	876734	963460	880316	1100780	1023098	1556160	1490837	1574430	1426303
dobânzi 30	0	0	0	0	19000	14400	121000	120200	91000	90280	81100	81100	80000	76715	45000	41149
rezervă 50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1340	0	10000	0
transferuri 51	159000	152760	297000	198574	117000	100616	238000	237649	55000	55000	115000	115000	0	0	0	0
alte transferuri 55	0	0	0	0	0	0	28000	28000	0	0	0	0	0	0	0	0
asistența socială 57	119500	111243	197200	160428	277000	229080	284700	217600	217000	194450	180000	143480	156500	150442	175000	156561
alte cheltuieli 59	32500	32238	89000	88191	44000	43590	35000	33953	29000	23406	31000	30040	85000	84120	45000	43563
operațiuni fin 81	0	0	0	0	15000	11783	76500	75900	72200	72200	72200	72200	73000	72110	76000	72063
SECȚIUNEA DEZVOLTARE																
CHELT CAPITAL 70	679500	630549	3078000	3019771	1794690	1654176	1400000	1261762	2729730	2054886	1727380	1457948	704500	584233	10490150	458946
FEN 56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	341000	75920	251000	179759	9895150	28366
chelt capital 71	679500	630549	3078000	3019771	1794690	1654176	1400000	1261762	2729730	2054886	1386380	1382028	453500	404474	595000	430580
excedent/deficit	0	162461	0	312528	0	6345	0	103680	-121000	243691	-285500	-276045	-71000	65310	-84000	2196188

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

Capitolul IV.

Infrastructura comunei Sadu

CAPITOLUL IV. Infrastructura comunei Sadu

4.1 Infrastructura de bază

Tabel 21. Rețeaua de drumuri publice

Nr.crt.	Denumire stradă	Lungime (ml)	Stadiu actual
1.	Abatorului	128	Pământ
2.	Bălătrucului	125	Piatră
3.	Bisericii	106	Pământ
4.	Căminului	179	Piatră
5.	Câmpului	326	Pământ
6.	Centrală	134	Piatră
7.	Cimitirului	133	Pământ
8.	Cindrelului	50	Pământ
9.	Cireșului	106	Pământ
10.	Cisnădiei	570	Asfalt
11.	Dealului	263	Pământ
12.	Fabricii	158	Piatră
13.	Făușorii	151	Pământ
14.	Galiței	45	Pământ
15.	Gruiețului	123	Pământ
16.	Inocențiu Micu Klein	680	Asfalt
17.	Ioan Piuariu Molnar	165	Asfalt
18.	Ioan Săvoiu	422	Pământ
19.	Izvorului	125	Pământ
20.	Libertății	214	Piatră
21.	Livezii	324	Pământ
22.	Merilor	361	Pământ
23.	Monumentului	138	Pământ
24.	Morii	462	Pământ
25.	Nucului	66	Pământ
26.	Octavian Goga	148	Pământ
27.	Picuiului	40	Pământ
28.	Podului	285	Pământ
29.	Prejbei	660	Asfalt

Nr.crt.	Denumire stradă	Lungime (ml)	Stadiu actual
30.	Preot Dimitrie Bunea	581	Pavaj, piatră
31.	Preot Gheorghe Boorel	95	Pavaj
32.	Preot Sava Săvoiu Popovici	168	Pavaj, pământ
33.	Prundului	601	Piatră
34.	Râului	240	Pământ
35.	Samuil Micu Klein	79	Piatră
36.	Școlii	97	Pământ
37.	Scurtă	52	Pământ
38.	Tălmaciului	925	Asfalt
39.	Tociliței	87	Pământ
40.	Trandafirilor	88	Pământ
41.	Uzinei	500	Asfalt
42.	Viilor	322	Pământ
43.	Vișinilor	145	Pământ

Lungimea simplă a rețelei de alimentare cu apă era la sfârșitul anului 2014 de 15 km, în ultimii 10 ani aceasta nu s-a modificat semnificativ.

Prin această rețea s-a distribuit consumatorilor o cantitate de 134 mii mc apă din care 120 mc consumatorilor casnici. De evidențiat reducerea masivă a consumului de apă, practic acesta în anul 2014 s-a redus de 10 ori față de nivelul din anul 2005.

Tabel 22. Evoluția sistemului de apă potabilă

	2005	2010	2013	2014
Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile -Km-	14,50	15,20	15,20	15,00
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor – total -Mii mc-	1682,00	180,00	132,00	134,00
Din care: pentru uz casnic -Mii mc-	1050,00	171,00	119,00	120,00

Tabel 23. Rețeaua de apă potabilă

Nr. crt.	Denumire stradă	Rețea apă	Lungime rețea apă (m)
1.	Abatorului	DN 63	80
2.	Bălătrucului	DN 63	137
3.	Bisericii	DN 110	110
4.	Căminului	DN 110	233
5.	Câmpului	DN 63 DN 40	313 140

Nr. crt.	Denumire stradă	Rețea apă	Lungime rețea apă (m)
6.	Centrală	DN 160	131
7.	Cimitirului	DN 110	141
8.	Cindrelului	DN 40	30
9.	Cireșului	DN 90	120
10.	Cisnădiei	DN 90	567
11.	Dealului	DN 90	238
		DN 63	120
		DN 40	60
12.	Fabricii	DN 110	174
13.	Făușorii	DN 63	136
14.	Galiței	DN 63	45
15.	Gruiețului	DN 110	120
16.	Inocențiu Micu Klein	DN 90	110
		DN 160	400
17.	Ioan Piuariu Molnar	DN 110	165
18.	Ioan Săvoiu	DN 110	435
19.	Izvorului	DN 90	125
20.	Libertății	DN 110	251
21.	Livezii	DN 110	456
22.	Merilor	DN 90	355
23.	Monumentului	DN 110	174
24.	Morii	DN 110	423
26.	Octavian Goga	DN 110	156
28.	Podului	DN 110	284
29.	Prejbei	DN 90	1044
30.	Preot Dimitrie Bunea	DN 90	682
31.	Preot Gheorghe Boorel	DN 63	91
32.	Preot Sava Săvoiu Popovici	DN 90	120
33.	Prundului	DN 110	674
34.	Râului	DN 63	176
35.	Samuil Micu Klein	DN 63	78
36.	Școlii	DN 110	154
37.	Scurtă	DN 63	61
38.	Tălmaciului	DN 90	301
		DN 160	650
		DN 110	400
39.	Tociliței	DN 63	76

Nr. crt.	Denumire stradă	Rețea apă	Lungime rețea apă (m)
40.	Trandafirilor	DN 63	80
41.	Turismului	DN 63	510
42.	Uzinei	DN 160	690
43.	Viilor	DN 90	334
44.	Vișinilor	DN 40	145

Tabel 24. Rețeaua de canalizarea menajeră

Nr. crt.	Denumire stradă	Rețea canal	Lungime rețea canal (ml)
1.	Abatorului	DN 250	90
2.	Bălătrucului	DN 250	136
3.	Bisericii	DN 250	110
4.	Căminului	DN 250	300
5.	Câmpului	DN 250	230
6.	Centrală	DN 250	151
7.	Cimitirului	DN 250	135
8.	Cireșului	DN 250	152
9.	Cisnădiei	DN 315	231
10.	Dealului	DN 250	400
11.	Fabricii	DN 250	283
12.	Făușorii	DN 250	130
13.	Galiței	DN 250	40
14.	Gruiețului	DN 250	140
15.	Inocențiu Micu Klein	DN 250 DN 315	61 70
16.	Ioan Piuaru Molnar	DN 250	166
17.	Ioan Săvoiu	DN 250	426
18.	Izvorului	DN 250	133
19.	Libertății	DN 250	254
20.	Livezii	DN 250	425
21.	Merilor	DN 250	147
22.	Monumentului	DN 250	140
23.	Morii	DN 250	235
24.	Octavian Goga	DN 250	153
25.	Podului	DN 250	282
26.	Prejbei	DN 400 DN 315	313 355
27.	Preot Dimitrie Bunea	DN 250	256

Nr. crt.	Denumire stradă	Rețea canal	Lungime rețea canal (ml)
		DN 315	340
28.	Preot Gheorghe Boorel	DN 250	70
29.	Preot Sava Săvoiu Popovici	DN 250	122
30.	Prundului	DN 250 DN 315	35 626
31.	Râului	DN 250	246
32.	Samuil Micu Klein	DN 250	78
33.	Școlii	DN 250	120
34.	Scurtă	DN 250	57
35.	Tălmaciului	DN 250 DN 400	292 1267
36.	Tociliței	DN 250	62
37.	Trandafirilor	DN 250	76
38.	Uzinei	DN 250	690
39.	Viilor	DN 250	342
40.	Vișinilor	DN 250	205

Tabel 25. Rețeaua de gaz

Nr.crt.	Denumire stradă	Tip rețea
1.	Abatorului	Subterană
2.	Bălătrucului	Supraterană
3.	Bisericii	Subterană
4.	Căminului	Supraterană
5.	Câmpului	Subterană
6.	Centrală	Subterană
7.	Cimitirului	Subterană
8.	Cindrelului	Supraterană
9.	Cireșului	Subterană
10.	Cisnădiei	Subterană Supraterană
11.	Dealului	Subterană
12.	Fabricii	Subterană Supraterană
13.	Făușorii	Subterană Supraterană
14.	Galiței	Supraterană
15.	Gruiețului	Subterană

Nr.crt.	Denumire stradă	Tip rețea
16.	Inocențiu Micu Klein	Supraterană
17.	Ioan Piuariu Molnar	Supraterană
18.	Ioan Săvoiu	Subterană
19.	Izvorului	Subterană
20.	Libertății	Subterană Supraterană
21.	Livezii	Subterană Supraterană
22.	Merilor	Supraterană
23.	Monumentului	Subterană
24.	Morii	Subterană
25.	Octavian Goga	Subterană
26.	Picuiului	Subterană
27.	Podului	Subterană
28.	Prejbei	Subterană
29.	Preot Dimitrie Bunea	Supraterană
30.	Preot Gheorghe Boorel	Supraterană
31.	Preot Sava Săvoiu Popovici	Subterană
32.	Prundului	Subterană Supraterană
33.	Râului	Subterană
34.	Samuil Micu Klein	Supraterană
35.	Școlii	Supraterană
36.	Scurtă	Supraterană
37.	Tălmaciului	Subterană Supraterană
38.	Tociliței	Subterană
39.	Uzinei	Supraterană
40.	Viilor	Subterană
41.	Vișinilor	Subterană

Tabel 26. Stații de tratare, epurare, pompare

Nr. crt.	Denumire echipament	Adresa
1.	Stație de tratare apă	Str. Uzinei, F.N.
2.	Stație de epurare a apelor uzate menajere	Str. Tălmaciului, F.N.
3.	Stație de pompare 1	Str. Râului, F.N.
4.	Stație de pompare 2	Str. Abatorului, nr. 14
5.	Stație hidrofor 1	Str. Dealului, nr. 8
6.	Stație hidrofor 2	Str. Vișinilor, nr. 2
7.	Stație de reglare măsurare gaz	Str. Tălmaciului, F.N.

4.2 Telecomunicații

Din punctul de vedere al telecomunicațiilor, Comuna Sadu are acces la:

- rețele de telefonie fixă și mobilă,
- rețea de televiziune prin cablu,
- conexiune la internet.

Pe teritoriul comunei se remarcă o bună penetrare a metodelor moderne de comunicare.

4.3 Infrastructura educațională

Școala Gimnazială „Samuil Micu” își propune să îmbunătățească mediul favorabil învățării, să le ofere elevilor un start solid în educație, prin dezvoltarea competențelor și îmbogățirea cunoștințelor, prin modelarea personalității lor. De asemenea, dorește să devină o minicomunitate în societate, ordonată, atentă, bazată pe valori ca respectul reciproc și autodisciplina, cu o personalitate bine definită care să derive din conexiunea cu tradiția locală. Instituția se străduiește să asigure fiecărui elev condițiile pentru o mai bună, completă și utilă dezvoltare, în parteneriat și cooperare cu factorii sociali, promovând toleranța și înțelegerea.

Școala își propune asigurarea condițiilor pentru ca elevii să dobândească o pregătire generală bună și cunoștințe aprofundate în domeniile legate de cariera pe care o vor alege, astfel încât să poată urma cu succes o formă de învățământ superior, să-și formeze competențe necesare inserției sociale.

Școala satisface nevoile fiecărui elev de a se simți competent în a deține și utiliza informația, deschis spre schimbare, spre învățarea și respectarea valorilor unei societăți democratice.

Activitățile desfășurate în Școala Gimnazială „Samuil Micu” și Grădinița cu program prelungit, în perioada menționată, fac referire la următoarele aspecte:

- rezultate la învățătură și purtare
- calitatea corpului profesoral și implicarea acestuia în procesul instructiv-educativ și în activitățile extrașcolare
- investiții în infrastructură, reparații, amenajări, dotări

- exercițiul bugetar financiar anual

Procesul instructiv educativ din școală a cuprins în fiecare an (în perioada 2007-2014) un număr de elevi între 158 (9 clase) în 2012/ 2013 și 186 (8 clase) în 2007/ 2008.

La grădiniță numărul de copii din cele 4 grupe a fost în toată această perioadă de aproximativ 80. Este de menționat că din 2011/ 2012 la Grădiniță funcționează și o grupă cu program prelungit, pentru care a fost amenajat un dormitor și o sală de mese la standarde moderne.

Din anul școlar 2012/ 2013 în școală funcționează și clasa pregătitoare, cu un efectiv de elevi între 20-24 elevi și ale căror rezultate pot fi apreciate drept pozitive.

Tabel 27. Evoluția numărului de elevi în comună

An școlar	Elevi înscriși	Elevi promovați	Repetenți	Abandon școlar	Elevi de clasa a VIII a	Elevi de clasa a VIII-a care au continuat la un liceu/ școală profesională
2007/2008	186	186	-	-	18	18
2008/2009	177	175	1	1	22	22
2009/2010	171	171	-	-	28	28
2010/2011	165	164	1	-	28	28
2011/2012	161	160	1	-	19	19
2012/2013	158	158	-	-	21	21
2013/2014	184	183	1	-	25	25

Populația școlară în anul școlar 2014/2015 a fost de 266 copii și elevi și cuprindea 85 copii înscriși în grădiniță, 106 elevi în învățământul primar și 75 în învățământul gimnazial.

În ultimii 15 ani populația școlară s-a redus constant, de la 388 în anul 2000 la 266 în anul 2014. În această perioadă se reduce numărul copiilor înscriși în grădiniță de la 109 la 85, elevii din învățământul primar de la 125 la 106, iar cei din învățământul gimnazial de la 154 elevi înscriși în anul 2000 la 75 elevi în anul 2014.

Tabel 28. Populația, pe niveluri de educație

Niveluri de educație	2000	2005	2010	2013	2014
Total	388	301	249	254	266
Copii înscriși în gradinite	109	80	84	70	85
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial	279	221	165	184	181
Elevi înscriși în învățământul primar	125	111	70	107	106
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	154	110	95	77	75

Se reduce ușor și personalul didactic, de la 21 persoane în anul 2000 la 18 cadre didactice în anul 2014.

Tabel 29. Personalul didactic, pe niveluri de educație

Niveluri de educație	2000	2005	2010	2013	2014
Total	21	20	14	15	18
Învățământ preșcolar	5	4	4	4	5
Învățământ primar și gimnazial	16	16	10	11	13
– Învățământ primar	6	6	4	5	5
– Învățământ gimnazial	10	10	6	6	8

Baza materială a învățământului era compusă în anul 2014 din 11 săli de clasă și cabinete școlare, 1 laborator școlar, 1 sală de gimnastică, 2 terenuri de sport și 1 atelier școlar.

În ultimii 5 ani se observă o îmbunătățire a dotării cu tehnică de calcul. Numărul PC-urilor crește de la 23 în anul 2010 la 27 în anul 2014.

Tabel 30. Baza materială a învățământului

	2000	2005	2010	2013	2014
Săli de clasa și cabinete școlare	13	13	9	11	11
Laboratoare școlare	1	1	1	1	1
Săli de gimnastică	1	1	1	1	1
Terenuri de sport	1	1	2	2	2
Ateliere școlare	1	1	1	1	1
Număr PC-uri	23	23	27

Referitor la absolvenții clasei a VIII-a, în perioada 2007-2014, din Școala Gimnazială „Samuil Micu” Sadu au ajuns la Colegiul Național Octavian Goga 16 elevi, iar la Colegiul Național Gheorghe Lazăr 10 elevi, aproape toți obținând premii și mențiuni, unul sau doi absolvenți (de obicei fete) care au fost admiși la Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna”, alții la Liceul Teoretic „Constantin Noica” sau Liceul Economic (nouă elevi admiși în 2014), unde și ei au luat premii. Iar dintre aceștia, mai târziu, la universitate, 5 au obținut burse în străinătate.

Tot acum trebuie menționat că s-au înregistrat 4 cazuri de repetenție și un singur caz de abandon școlar. Repetentul din 2013/2014 a plecat în străinătate, astfel încât nu a mai fost înscris în anul școlar 2014/2015.

Elevii Școlii Gimnaziale „Samuil Micu” Sadu au obținut rezultate bune și la activitățile extrașcolare:

- premii și mențiuni la Olimpiadele Școlare pe specialități: română, religie, istorie
- locuri fruntașe la etapele zonale sau județene ale Olimpiadei Sportului Școlar, la șah, tenis de masă, fotbal, orientare turistică.

Au fost încheiate parteneriate cu școli sau instituții de cultură din județ:

- Teatrul pentru copii și tineret Gong Sibiu
- Clubul Copiilor Cisnădie
- Școala gimnazială Turnu Roșu
- Școala gimnazială Cristian
- Colegiul Tehnic Independența Sibiu
- Biblioteca ASTRA

În vederea asigurării continuității la catedră a cadrelor didactice (lucru care poate duce la rezultate deosebite în activitatea la catedră), au fost titularizate pe post, conform legii, un număr de cinci cadre didactice, patru fiind din Sadu și unul din Cisnădie, patru conform articolului 253 din Legea Educației Naționale, iar unul în urma unui concurs. De asemenea, majoritatea cadrelor didactice titulare au promovat examene de grad sau au urmat cursuri de perfecționare în cadrul Casei Corpului Didactic din Sibiu; majoritatea cadrelor care predau în învățământul preșcolar și primar și-au completat și echivalat studiile fiind încadrate ca și profesor în învățământul preșcolar sau profesor în învățământul primar. Profesorilor navetiști li s-a decontat în permanență naveta.

În prezent (din 2007) școala este retrocedată Parohiei Ortodoxe Sadu I, conform Deciziei nr. 1363/2007 a Comisiei Speciale de retrocedare a unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, iar conform legii, în instituțiile (clădirile) retrocedate nu se pot face investiții, ci doar reparații curente, pentru menținerea unui nivel acceptabil a condițiilor de funcționare. Având în vedere însă prevederile Minutei încheiate între I. P. S. Streza, mitropolitul Ardealului și Consiliul Local Sadu, în urma ședinței extraordinare din data de 09 octombrie 2007, în școală s-au făcut investiții considerabile:

- amenajarea în subsolul clădirii numărul doi a un grup social de 25 m² cu 3 cabine pentru fete, 2 cabine și 2 pișoare pentru băieți și 2 chiuvete. În anii 2011 și 2012 au fost începute și finalizate lucrările la un alt grup social, tot în subsolul clădirii numărul doi, numai pentru fete, în suprafață de 30 m², cu 7 cabine și două chiuvete, vechiul grup social rămânând numai pentru băieți.
- din martie 2007 funcționează un sistem de încălzire centralizată pe gaz, căruia, conform legii i se face verificare tehnică la fiecare doi ani.
- tot în această perioadă pereții claselor și coridoarelor au fost lambrisați, scările au fost placate cu gresie și sistem antialunecare, curtea școlii a fost asfaltată și s-a inaugurat un Centru de Documentare și Informare finanțat în proporții egale de Ministerul Educației și Consiliul Local.
- școala are sistem de supraveghere video cu 8 camere și încă un sistem de alarmare sonor, care funcționează 24h din 24h.
- împreună cu Consiliul Local, pe o parte din curtea școlii, a fost amenajată o bază sportivă școlară, teren betonat acoperit cu suprafață sintetică, înconjurat de gard de sârmă și acoperit cu plasă sintetică, și care este folosit în comun de elevii școlii și tinerii din comună.

- școala este racordată la Internet, pe două căi RDS și Telekom, există un laborator de informatică cu 21 de calculatoare performante și un profesor de specialitate, în școală există, în total, 32 de calculatoare.
- teren de baschet asfaltat și o sală de sport (60 m²), care are sistem de încălzire pe gaz (convector cu evacuare pe coș) cu sistem de siguranță/senzor de gaz cu electrovalvă.
- în cadrul proiectului național Casa Verde, școala și grădinița au fost dotate cu câte un sistem alternativ de producere a energiei verzi (panouri solare).

Pentru perioada menționată școala a avut următoarele credite bugetare anuale, cu plățile corespunzătoare și economiile aferente, după cum urmează:

Tabel 31. Situația financiară a școlii

ANUL	TOTAL PREVEDERI RON	PLĂȚI EFECTUATE RON	ECONOMII- REGULARIZATE RON
2007	571200	550383	20816
2008	653500	598401	55098
2009	707000	694984	12014
2010	738000	651991	86008
2011	661000	609619	51380
2012	730000	692876	37123
2013	789660	758202	31457

4.4 Infrastructura de sănătate

Sănătatea populației din comuna Sadu este asigurată de un cabinet medical de familie având forma de proprietate publică, dar și de un cabinet stomatologic și o farmacie, amândouă unități sanitare fiind private.

Tabel 32 Unități sanitare, pe categorii de unități sanitare și forme de proprietate

Categoriile de unități sanitare	2000	2005	2010	2013	2014
Cabinete medicale de familie	-	1	1	1	1
- Proprietate publică	-	1	1	1	1
Cabinete stomatologice	-	1	1	1	1
- Proprietate privată	-	1	1	1	1
Farmacii	1	1	1	1	1
- Proprietate privată	1	1	1	1	1

În aceste unități își desfășoară activitatea 1 medic de familie, 1 farmacist și 2 persoane cu pregătire medie sanitară.

4.5 Administrația și serviciile publice ale comunei Sadu

4.5.1 Administrația locală

Primăria Sadu a fost înființată și funcționează conform legii 215/2001 a Administrației Publice Locale publicată în Monitorul Oficial nr.204 din 23 aprilie 2001, cu modificările și adăugirile ulterioare.

Conform art.62 din Legea 215/2001 primarul reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție.

Consiliul Local al comunei Sadu are în componență un număr de 11 membrii și este divizat în 3 comisii:

- Comisia pentru muncă și protecție socială, juridică, de disciplină.
- Comisia de agricultură, activități economico-financiare, amenajarea teritoriului și urbanism, protecție mediu și turism.
- Comisia de activități social-culturale, culte, învățământ, sănătate și familie, protecție copii, tineret și sport.

4.5.2 Serviciu public de urbanism

În cadrul consiliului local al comunei Sadu, funcționează un compartiment de urbanism având ca și atribuții principale:

- emiterea certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire și/sau desființare în baza documentațiilor de urbanism, aprobate de organele competente;
- verificarea pe teren a situațiilor construcțiilor conform autorizațiilor de construcție/demolare;
- participarea la recepțiile obiectivelor de pe raza comunei Sadu;
- elaborarea propunerilor de atribuire a terenurilor în conformitate cu prevederile legale;
- întocmirea și eliberarea, la solicitarea cetățenilor, a adeverințelor privind înscrierea în evidențele de carte funciară;
- ținerea evidenței nomenclurii stradale și eliberarea adeverinței (certificatului) de nomenclatură stradală;
- alte atribuții conform regulamentului de organizare și funcționare adoptat în condițiile legii.

Totuși lipsa personalului specializat în domeniul serviciilor de urbanism și amenajare a teritoriului rămâne încă o problemă nu numai la nivel local ci și la nivel județean. Iar pentru eficiența acestor servicii este nevoie de un aparat de specialitate profesionist și cu personal suficient pentru a face față solicitărilor în domeniu.

4.5.3 Serviciul public de salubritate a comunei

Activitățile din cadrul serviciului public de gospodărire comunală (salubritate, întreținere spații verzi și dezapezire) sunt concesionate către operatorul S.C. Gospodărire Comunală Locala SRL Sadu, societate cu situația juridică (forma juridică) – societate comercială organizată în baza Legii nr.31/1990 privind organizarea societăților comerciale (cu modificările și completările ulterioare), având acționar unic Consiliul Local al Comunei Sadu.

Patrimoniul serviciului de salubritate este compus din bunuri de retur (utilaje, autogunoieră, imobil garaj – teren+garaj – stație de transfer, depozit de deșeuri, obiecte de inventar, containere și pubele). În vederea exercitării activității de operator de salubritate al localității, operatorul economic are obligația să fie licențiat în domeniul de către Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice – A.N.R.S.C. conform prevederilor legale.

Serviciul public de salubritate a localităților face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și se desfășoară sub controlul, conducerea și/sau coordonarea autorităților administrației publice locale sau după caz al asociațiilor de dezvoltare intercomunitară constituite în scopul salubrității localităților. Acesta se organizează în vederea satisfacerii nevoilor comunităților locale al unităților administrative teritoriale.

Strategia locală adoptată la nivelul unității administrative-teritoriale comuna Sadu va urmări, în principal, următoarele obiective pentru serviciul public de gospodărire comunală:

- a) îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației;
- b) susținerea dezvoltării economico-sociale a localităților;
- c) promovarea calității și eficienței serviciului de salubritate;
- d) dezvoltarea durabilă a serviciului;
- e) stimularea mecanismelor economice de piață;
- f) gestionarea serviciului de salubritate pe criteria de transparență, competitivitate și eficiență;
- g) promovarea programelor de dezvoltare și a sistemului de salubritate pe baza unui mecanism eficient de planificare multianuală a investiției;
- h) protejarea și conservarea mediului înconjurător și a sănătății populației;
- i) consultarea cu utilizatorii serviciului de salubritate, în vederea stabilirii politicilor și a strategiei locale și regionale în domeniu;
- j) adoptarea normelor locale referitoare la organizarea și funcționarea serviciului de salubritate, precum și a procedurilor de delegare a gestiunii și activității acestuia.

Obiectul de activitate și activitățile componente ale serviciului public de gospodărire comunală sunt următoarele:

- a) colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale și al deșeurilor similare provenite din activități comerciale, din industrie și instituții, inclusiv fracții colectate separat fără a aduce atingere fluxului de deșeuri de echipamente electrice, electronice, baterii și acumulatori;

b) colectarea și transportul deșeurilor provenite din locuințe, generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară și/sau exeterioară a acestora;

c) organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale și energetice a deșeurilor;

d) operarea/administrarea stațiilor de transfer pentru deșeuri municipale și deșeuri similare;

e) sortarea deșeurilor municipale și a deșeurilor similare în stațiile de sortare;

f) măturatul, spălatul, stropirea și întreținerea căilor publice;

g) curățarea și transportul zăpezii de pe căile publice și menținerea în funcțiune a acestora pe timp de polei și/sau îngheț;

h) colectarea cadavrelor animalelor de pe domeniul public și predarea acestora către unitățile de ecarisaj sau către instalații de neutralizare autorizate;

i) organizarea tratării mecano-biologice a deșeurilor municipale și a deșeurilor similare cu formă de organizare directă sau activitate delegate;

j) administrarea depozitelor de deșeuri și/sau a instalațiilor de eliminare a deșeurilor municipale și a deșeurilor similare;

k) dezinsecția, dezinsecția și deratizarea.

Organizarea și funcționarea serviciului se bazează pe următoarele principii:

a) protecția sănătății populației;

b) autonomie locală și descentralizarea serviciilor;

c) responsabilitate față de cetățeni;

d) conservarea și protejarea mediului înconjurător;

e) asigurarea calității conform standardelor adoptate și continuitatea serviciului;

f) tarifarea echitabilă, corelată cu calitatea și cantitatea serviciului prestat;

g) nediscriminarea și egalitatea de tratament al utilizatorilor;

h) transparența, consultarea și antrenarea în decizii a cetățenilor (consultări și dezbateri publice);

i) administrarea corectă și eficientă a bunurilor aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale;

j) gestionarea corectă și eficientă a banului public, respectând și criteriile de performanță asumate în contractele de management;

k) securitatea serviciului;

l) dezvoltarea durabilă și eficientă.

4.5.4 Serviciul public de Asistență Socială

Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS) este organizat și funcționează ca serviciu public, fără personalitate juridică, cu personal calificat, în cadrul aparatului de specialitate al primarului comunei Sadu, având regim de compartiment.

La Primăria comunei Sadu prin SPAS acreditat din anul 2007 de Comisia de Acreditare a Furnizorilor de Servicii Sociale a județului Sibiu, se acordă servicii cu caracter primar care constau în activități de identificare și evaluare, activități în domeniu, consiliere socială, sprijin de urgență în vederea reducerii efectelor situațiilor de criză, promovare și cooperare socială și alte servicii de suport pentru diferite situații în care se pot afla potențialii beneficiari. Aria de desfășurare a activității SPAS este raza administrativă a comunei Sadu.

Beneficiarii de servicii sociale sunt persoane cu nevoi medico-sociale stabilite conform prevederilor legale în vigoare care, după caz, necesită supraveghere, asistare, îngrijire, tratament, persoane vârstnice fără aparținători legali, persoane și familii cu copii și venituri reduse sau care din cauza unor motive de natură economică, fizică, psihică sau socială nu au posibilitatea să-și asigure nevoile sociale, să-și dezvolte propriile capacități și competențe pentru integrare socială.

4.5.5 Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență al Comunei Sadu (S.V.S.U)

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență este un serviciu de categoria a III-a, constituit în comuna Sadu prin Hotărârea Consiliului Local nr. 67 din 27.10.2005, și funcționează în subordinea Consiliului Local, făcând parte din structura organizatorică a acestuia. În prezent, serviciul are 39 de membri, dintre care 2 angajați și 37 de voluntari.

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență își îndeplinește atribuțiile legale și prestează servicii într-un sector de competență stabilit cu acordul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență.

Sectorul de competență cuprinde teritoriul comunei Sadu.

Serviciul Voluntar pentru Situații de urgență (SVSU) Sadu are sediul pe strada Fabricii nr. 11; telefon șofer: 0748/111906; telefon șef serviciu: 0756/086764; apel unic situații de urgență: 112.

Atribuții generale ale S.V.S.U:

- a) Desfășoară activități de informare și instruire privind cunoașterea și respectarea regulilor și a măsurilor de apărare împotriva incendiilor;
- b) Verifică modul de aplicare a normelor, reglementărilor tehnice și dispozițiilor care privesc apărarea împotriva incendiilor, în domeniul de competență;
- c) Asigură intervenția pentru stingerea incendiilor, salvarea, acordarea primului ajutor și protecția persoanelor, a animalelor și a bunurilor periclitate de incendii sau în alte situații de urgență;
- d) Execută, cu forțe proprii sau în cooperare, operațiuni și activități de înștiințare, avertizare, alarmare, alertare, recunoaștere, cercetare, evacuare, adăpostire, căutare, salvare, descarcerare, deblocare, prim ajutor sau asistență medicală de urgență, stingere a incendiilor, depoluare,

transport de apă, iluminat, protecție a bunurilor materiale și valorilor din patrimoniul cultural, acordare de sprijin pentru supraviețuirea populației afectate și alte măsuri de protecție a cetățenilor în caz de situații de urgență.

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență Sadu are în dotare o autospecială DAF – capacitate 2400 L și o Motopompă 20 CP.

Membrii SVSU Sadu au participat la etapa județeană a concursului serviciilor voluntare din județ, obținând în ultimi trei ani următoarele locuri:

- în anul 2012 locul 6 în clasamentul general, locul 5 pe pista de îndemânare și obstacole, locul 7 la proba ștafetă 4x100m și locul 2 la proba dispozitivul de intervenție.
- în anul 2013 locul 2 în clasamentul general, locul 2 pe pista de îndemânare și obstacole, locul 4 la proba ștafetă 4x100m și locul 1 la proba dispozitivul de intervenție.
- în anul 2014 locul 3 în clasamentul general, locul 3 pe pista de îndemânare și obstacole, locul 4 la proba ștafetă 4x100m și locul 4 la proba dispozitivul de intervenție.

4.5.6 Regie Publică Locală Ocolul Silvic Sadului R.A.

Ocolul Silvic „Valea Sadului” R.A. este constituit de către unitățile administrativ-teritoriale respectiv Orașul Cislădie reprezentat prin Consiliul Local, Comuna Sadu reprezentată prin Consiliul Local, Comuna Rîu Sadului reprezentată prin Consiliul Local și Comuna Șelimbăr reprezentată prin Consiliul Local. Această formă de organizare a intervenit odată cu apariția cadrului legislativ, prima formă de organizare a structurii silvice fiind aceea de „Serviciu public” aflat sub autoritatea Consiliilor locale sub numele Ocolul Silvic „Măgura Sibiului”.

Ocolul Silvic „Valea Sadului” R.A. (regie publică autonomă de interes local) are drept scop administrarea și gospodărirea durabilă și unitară în conformitate cu prevederile amenajamentelor silvice și ale normelor de regim silvic a fondului forestier proprietatea publică a localităților Cislădie,

Rîu Sadului, Sadu și Șelimbăr, în vederea creșterii contribuției pădurilor, la îmbunătățirea condițiilor de mediu și la asigurarea economiei naționale cu lemn, cu alte produse ale pădurii și cu servicii silvice.

Ocolul Silvic „Valea Sadului” R.A. este constituit prin aport social, constând în suprafețe de fond forestier și pășuni împădurite ale celor patru localități, după cum urmează:

1. **Orașul Cisnădie** cu fond forestier în suprafață de 4036,10 ha, și drumuri forestiere în suprafață de 18,1 ha.

2. **Comuna Rîu Sadului** cu fond forestier în suprafață de 3437,80 ha, și drumuri forestiere în suprafață de 14,2 ha.

3. **Comuna Sadu** cu fond forestier în suprafață de 4146,90 ha și drumuri forestiere în suprafață de 16,6 ha.

4. **Comuna Șelimbăr** cu fond forestier în suprafață de 3308,10 ha, și drumuri forestiere în suprafață de 5,0 ha.

Ocolul Silvic „Valea Sadului” R.A. are ca domeniu principal de activitate silvicultura și aplică strategia națională în domeniul silviculturii, acționând pentru apărarea, conservarea și dezvoltarea durabilă a fondului forestier, proprietate publică a localităților Cisnădie, Sadu, Rîu Sadului și Șelimbăr, pe care îl administrează pentru recoltarea și valorificarea prin acte și fapte de comerț ale produselor specifice fondului forestier potrivit prevederilor legale, în condiții de eficiență economică.

Domenii secundare de activitate declarate sunt: administrarea fondului cinegetic aferent suprafeței fondului forestier și al celui adiacent, producție, comerț intern, servicii, construcții.

Ocolul Silvic „Valea Sadului” R.A. are în administrare fondul forestier proprietate publică a localităților Cisnădie, Sadu, Rîu Sadului și Șelimbăr, în suprafață totală de 14.928,9 ha, și drumuri forestiere în suprafață de 53,9 ha, înregistrate ca atare în amenajamente silvice și un patrimoniu subscris.

Ocolul Silvic „Valea Sadului” R.A. are o structură organizatorică și funcțională similară oricărei regii autonome, având în componență 4 (patru) districte corespunzătoare proprietăților fiecărei unități administrative asociate, ce formează Ocolul.

S-a efectuat chestionarea populației pentru a avea o imagine asupra modului în care este percepută activitatea administrației publice locale.

La întrebarea *Cum considerați că este gospodărită comuna noastră?* s-au primit următoarele variante de răspuns:

Varianta de răspuns	Nr. răspunsuri	Valoarea procentuală
a) foarte bine	26	26%
b) bine	52	52%
c) satisfăcător	20	20%
d) rău	2	2%

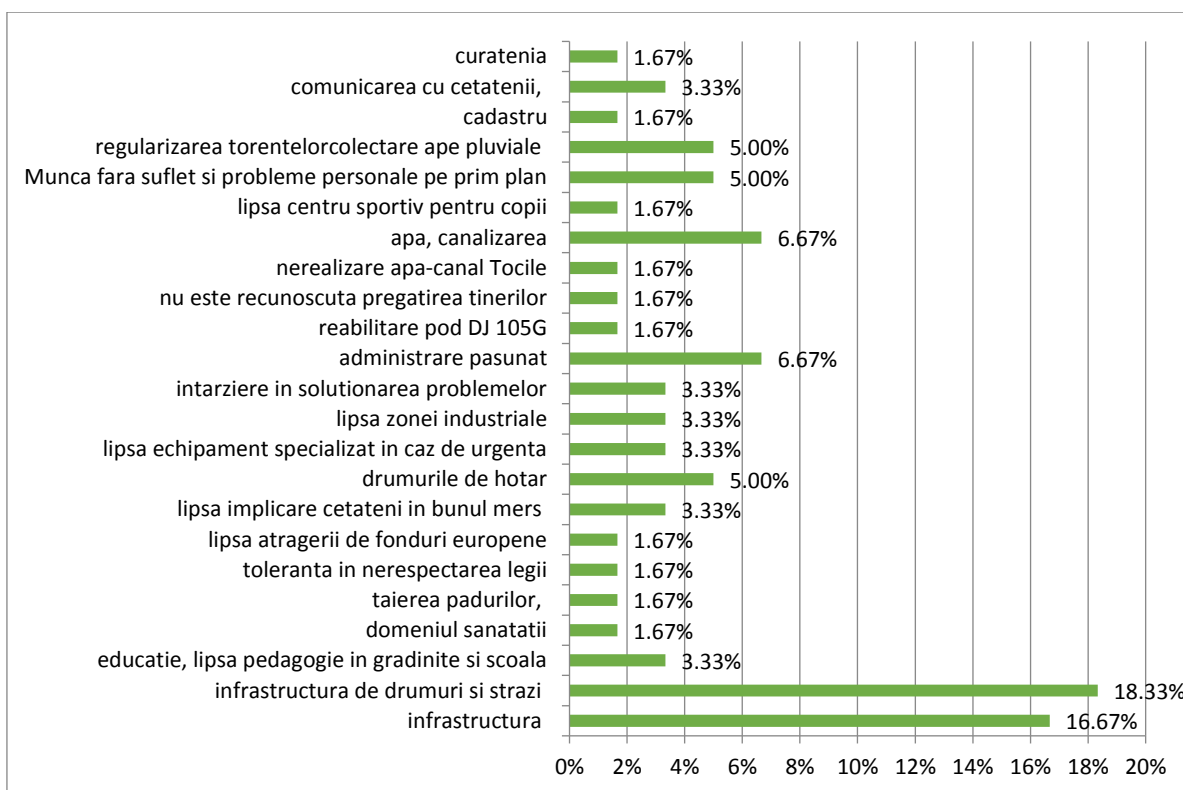

Din cele de mai sus rezultă că 26% din respondenți consideră că gospodărirea comunei este foarte bună, majoritatea, 52%, cred că este bine gospodărită, un procent de 20% susțin că este gospodărită satisfăcător și doar 2% consideră că este rău gospodărită.

La întrebarea *Care sunt punctele slabe ale actualei administrații (aparaturii administrative) în ceea ce privește administrarea comunității?* răspunsurile au fost:

Varianta de răspuns	Nr. răspunsuri	Valoarea procentuală
infrastructura	10	16,67%
infrastructura, mai ales drumurile	11	18,33%
educație, lipsa pedagogie în grădinițe și școală	2	3,33%
domeniul sănătății	1	1,67%
tăierea pădurilor	1	1,67%
toleranța în nerespectarea legii	1	1,67%
lipsa atragerii de fonduri europene	1	1,67%
lipsa de implicare cetățeni în bunul mers	2	3,33%

Varianta de răspuns	Nr. răspunsuri	Valoarea procentuală
drumurile de hotar	3	5,00%
lipsa echipament specializat în caz de urgență	2	3,33%
lipsa zonei industriale	2	3,33%
întârziere în soluționarea problemelor	2	3,33%
administrare pășunat	4	6,67%
reabilitare pod DJ 105G	1	1,67%
nu este recunoscută pregătirea tinerilor	1	1,67%
nerealizare apă-canal Tocile	1	1,67%
apă, canalizarea	4	6,67%
lipsă centru sportiv pentru copii	1	1,67%
muncă fără suflet și probleme personale pe prim plan	3	5,00%
regularizarea torentelor colectare ape pluviale	3	5,00%
cadastru	1	1,67%
comunicarea cu cetățenii	2	3,33%
curățenia	1	1,67%

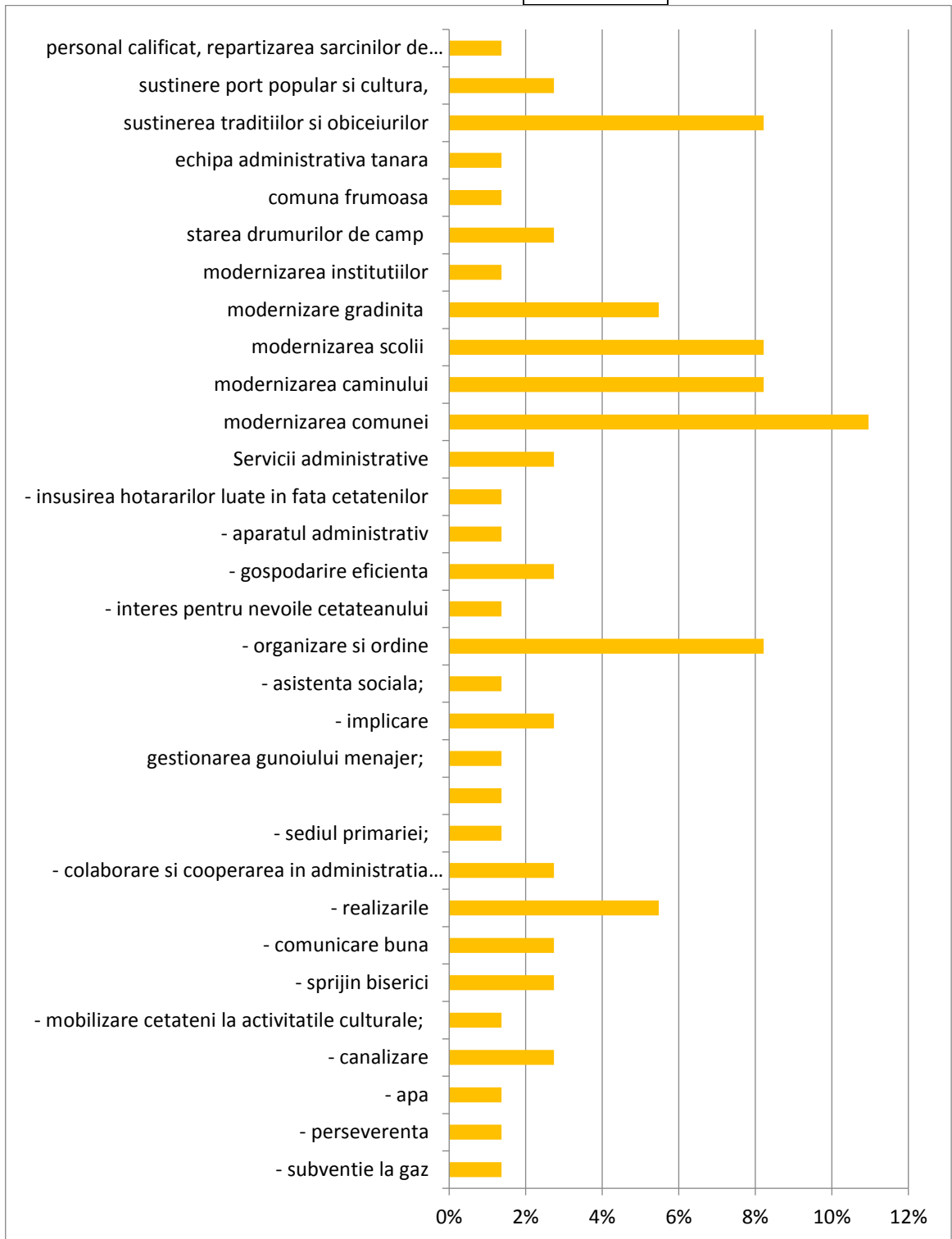

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

La întrebarea *Care sunt punctele tari ale actualei administrații (aparaturii administrative) în ceea ce privește administrarea comunității?* răspunsurile au fost:

Varianta de răspuns	Nr. răspuns	Valoare procentuală, %
subvenție la gaz	1	1,37%
perseverența	1	1,37%
apa	1	1,37%
canalizare	2	2,74%
mobilizare cetățeni la activitățile culturale	1	1,37%
sprijin biserici	2	2,74%
comunicare bună	2	2,74%
realizările	4	5,48%
colaborare și cooperarea în administrația publică	2	2,74%
sediul primăriei	1	1,37%
acordare lemne de foc	1	1,37%
gestionarea gunoiului menajer	1	1,37%
implicare	2	2,74%
asistența socială	1	1,37%
organizare și ordine	6	8,22%
interes pentru nevoile cetățeanului	1	1,37%
gospodărire eficientă	2	2,74%
aparaturii administrative	1	1,37%
însușirea hotărârilor luate în fața cetățenilor	1	1,37%
Servicii administrative	2	2,74%
modernizarea comunei	8	10,96%
modernizarea căminului	6	8,22%
modernizarea școlii	6	8,22%
modernizare grădiniță	4	5,48%
modernizarea instituțiilor	1	1,37%
starea drumurilor de câmp	2	2,74%
comuna frumoasă	1	1,37%
echipa administrativă tânără	1	1,37%
susținerea tradițiilor și obiceiurilor	6	8,22%
susținere port popular și cultură	2	2,74%

Varianta de răspuns	Nr. răspuns	Valoare procentuală, %
personal calificat, repartizarea sarcinilor de serviciu	1	1,37%

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

Capitolul V.

Turismul și cultura comunei Sadu

CAPITOLUL V. Turismul și cultura comunei Sadu

5.1 Aspecte generale

Dezvoltarea durabilă a turismului în județul Sibiu reprezintă una din prioritățile Consiliului Județean Sibiu pentru perioada 2010 – 2020. Pornind de la legislația în vigoare (Legea administrației publice locale nr.215/2001 cu completările și modificările ulterioare și Ordonanța Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România) misiunea Consiliului Județean în domeniul turismului constă în: intervenții directe pentru siguranța turismului, participarea la proiecte de investiții cu efect asupra dezvoltării durabile și echilibrate a turismului din județ, implicarea în parteneriate pentru dezvoltarea infrastructurii în turism, promovarea potențialului turistic pe plan intern și internațional prin participarea la saloane de turism în țară și străinătate, elaborarea de materiale de promovare.

De asemenea, trebuie făcuți pași importanți pentru curățarea și protejarea mediului natural. Este vital ca planul de dezvoltare a turismului să fie integrat cu sistemul de management pentru mediu și vice versa, iar conservarea moștenirii culturale ar putea merge mână în mână cu dezvoltarea turismului. În ambele cazuri, este necesară o monitorizare atentă pentru a se asigura menținerea unor standarde înalte de conservare.

Turismul este o alternativă, un instrument vital, pentru dezvoltarea zonelor rurale, dar este vitală și implicarea comunităților rurale în acest domeniu. Trebuie să fie promovate legăturile dintre diferitele sectoare și producătorii locali, precum și prioritizate implicarea și comunicarea factorilor implicați.

A fost înregistrată o tendință de creștere tot mai accentuată a numărului de turiști în rândul țărilor UE, în special după momentul aderării acestora, cum este cazul unor țări precum Polonia, Slovenia și Slovacia, care au exploatat această oportunitate mai mult decât România. Printre dezavantajele care încă sunt prezente în spațiul românesc referitor la infrastructura turistică sunt: calitatea proastă, dar și gama limitată a serviciilor, chiar dacă numărul structurilor de cazare a crescut mai mult decât cel al turiștilor. În țările din Europa Centrală și de Est, turismul rural are potențial ridicat de dezvoltare datorită moștenirii culturale și a atracțiilor naturale. Dacă în alte țări numărul turiștilor străini a crescut în mod semnificativ ca urmare a aderării la UE, în România acest lucru nu s-a întâmplat imediat din cauza calității proaste a serviciilor și a promovării insuficiente.

Dezvoltarea turismului în zonele rurale este considerată a avea atât efecte pozitive, cât și efecte negative (Obonyo și Fwaya, 2012), fie că vorbim despre mediul înconjurător, mod de viață sau exploatarea resurselor. Impactul turismului poate fi clasificat în 7 categorii (Kreag, 2000): impact economic; asupra mediului; social și cultural; asupra ocupării; asupra serviciilor; asupra taxelor locale; și asupra atitudinii și percepției localnicilor.

Dacă vorbim despre influențele pozitive ale turismului (Keanne și Quinn, 1990), de menționat sunt: gestionarea eficientă a resurselor, în termeni de utilizare eficientă și sustenabilă a terenurilor,

forță de muncă, capital financiar, atracții naturale și culturale, schimbări socio-economice, încurajarea participării civice. Aspectele negative sunt legate de faptul că dezvoltarea turismului în zonele rurale modifică sau degradează peisajele rurale, valorile locale, naturale și culturale, specificul local, reorganizează structurile sociale, modifică ritmul autentic și tradițional de viață.

Dezvoltarea turismului va acționa precum o forță integratoare, capabilă să antreneze și dezvoltarea altor sectoare, îmbunătățind astfel nivelul de trai. Dezvoltarea turismului va însemna încurajarea dezvoltării altor dimensiuni. Utilizarea turismului ca o resursă pentru dezvoltarea economică locală înseamnă a investi, de asemenea, în infrastructură și educație, deoarece dezvoltarea turismului va genera acel efect sinergic, având un rol important în creșterea ocupării forței de muncă și constituie, de asemenea, un sprijin pentru dezvoltarea sectorului de afaceri și al serviciilor. Turismul rural poate reprezenta și un sector ocupațional, creând locuri de muncă pentru localnici.

În multe cazuri ocuparea în acest sector poate fi complementară altui sector al economiei (Fotiadis, 2009), cum ar fi agricultura, ceea ce într-un final va genera creșteri în veniturile familiei. Investițiile în turismul rural vor duce la o creștere a veniturilor locale (Fotiadis, 2009). Dezvoltarea sectorului turistic presupune creșterea ocupației, a investițiilor, a bazei productive a economiei locale, îmbunătățind astfel nivelul de trai și calitatea vieții. Comunitățile rurale apelează la turism rural ca un mijloc alternativ de dezvoltare sustenabilă, prin restructurarea și diversificarea activităților economice locale, turismul apare ca un mijloc prin care zonele rurale se pot regla din punct de vedere economic, social și politic și se pot adapta la noul mediu global (Sillignakis, 2001). Pe de altă parte, de multe ori creează presiuni inflaționiste ce au drept consecință o creștere a costului de trai la nivel local.

5.2 Turismul comunei Sadu

5.2.1 Profilul comunității. Context actual

Comuna Sadu se află în zona de limită a Depresiunii Sibiului cu Munții Cibinului, chiar la gura Văii Râului Sadu la 20 km de municipiul Sibiu, într-o zonă cu potențial turistic ridicat, atât natural cât și antropic, fapt dovedit de numeroasele atracții turistice și de peisajul montan spectaculos. Valea Sadului este formată din mai multe cătune înșirate pe cursul râului Sadu, amenajat hidrotehnic încă de la începutul sec. XX. Valea Sadului se numește așa datorită râului Sadu care desparte cei 2 munți: Munții Lotru și Munții Cindrel din grupa Carpaților Meridionali. Râul Sadu străbate trei localități: Tâlmăciu (localitate situată lângă Sibiu și care se prezintă ca un nod rutier, fiind accesibilă dinspre Sibiu, Făgăraș și Râmnicu Vâlcea), Sadu și Râul Sadului.

Odată ajuns în comuna Sadu, nu trebuie decât să mergem pe drumul principal, care urmează albia râului Sadu, printr-o zonă de o frumusețe rară.

5.2.2 Evaluarea potențialului turistic al zonei

Valoarea unui areal este influențată în mare măsură de imaginea acestuia. Imaginea ei este determinată de aspectul acestuia, dar și de impresia pe care o lasă pentru toți cei care intră în contact cu aceasta. Vizitabilitatea unui areal este influențată în mod direct de resursele existente, care definesc și atracțiile. Resursele se identifică atât în cadrul natural, cât și în cel antropizat, reprezentând punctele de atracție ale arealului. De la resurse ajungem la atracții prin mediatizare, adică prezentarea resurselor pentru a atrage vizitatori.

5.2.2.1 Potențial natural

Diversitatea formelor naturale, aspectul estetic al acestora, devin atracții turistice, și intră în circuitul economic a cadrului natural prin activitatea turistică. Majoritatea vizitatorilor doresc să admire un peisaj sau element a acestuia din natură nemodificat, sau cu cele mai mici și ne semnificative modificări din partea omului. Dar pentru ca unele resurse turistice naturale să fie admirabile sau vizitabile (vezi chei, munți, defilee, peșteri, rezervații, etc), omul trebuia să amenajeze terenul până acolo, deci trebuia să construiască căi de acces, puncte de odihnă sau de deservire, adică trebuia să aducă modificări în peisajul existent, care poate au dus la schimbarea aspectului peisagistic. Dar aceste modificări trebuie minimalizate, pentru asigurarea unui stadiu de echilibru, care să protejeze și să asigure existența acestor elemente pentru generațiile ulterioare.

Principalele categorii de resurse naturale importante activităților turistice sunt: relieful, hidrografia, climatul și biodiversitatea.

Resurse turistice naturale

Relieful constituie cea mai bogată resursă atractivă, acesta fiind scheletul oricărei atracții peisagistice, fiind factor determinant și al personalității umane nu numai a activității acestuia. Potențialul resurselor oferite de varietatea formelor de relief, aspectul acestora, valoarea lor peisagistică domină clar structurile turistice prin morfologie, litologie, tectonică, precum și prin relația lui cu factorii moderatori. De asemenea acestea sunt în coevoluție și susținere reciprocă cu celelalte aspecte ale cadrului natural, ca hidrografia, climatul și vegetația. Influențele sunt reciproce, atractivitatea reliefului este îmbogățită prin aportul acestora.

Turismul montan (de odihnă, sporturi de iarnă și de vară, drumeție, de agrement, cunoaștere științifică, vânătoare și pescuit etc.) este favorizat de prezența Munților Cindrelului și a Munților Lotrului, comuna fiind poarta de intrare spre acești munți.

Comuna se bucură de numeroase obiective turistice naturale precum: peisajul montan străbătut de râul Sadu, având un potențial piscicol deosebit, precum și traseele montane, rezervațiile naturale care reprezintă o permanentă atracție pentru turiști.

Munții Cindrel acoperă 9873 ha cuprinse la sud-vest de Valea Frumoasei, continuată apoi spre vest de Valea Sebeșului, iar în sud-est de Valea Sadului. Numai spre nord-est culmile muntelui scad în depresiunile colinare ale Sibiului, Săliștei și Apoldului, risipite succesiv sub „pridvorul” localităților

Mărginimii Sibiului între Jina și Rîu Sadului. În acest spațiu domină rocile dure, de șisturi cristaline, un relief accidentat, parcurs de văi cu versanți puternic înclinați.

5.2.2.2 Potențial antropoc

Sadu I – Centrala mixtă, termo și hidro, producătoare de current electric a fost pusă în funcțiune la 16 decembrie 1896. Încă din 1882, o echipă de ingineri germani studiasse valea Sadului, în vederea valorificării capacității hidroenergetice a acesteia. Astfel, în condițiile unor rezultate încurajatoare, în amonte de sat, la 1 km, a fost construit între anii 1895-1896 obiectivul energetic menționat, proiectat să funcționeze pe firul apei. Din râu, apa este prelevată printr-o priză de mal prevăzută cu grătare, apoi este transportată cu ajutorul unei conducte de aducțiune la Castelul de echilibru situat lângă centrală. De la Castelul de echilibru pornesc patru conducte forțate, prin care apa ajunge la cele patru turbine, cu un debit total de 6,8 metri cubi/secundă. După turbinare, apa este evacuată în râu. A fost prima centrală cu turbine acționate de apă și aburi de pe teritoriul actual al țării. În prezent produce în medie 5722 MWh/an, în funcție de hidraulicitatea anuală a bazinului râului Sadu, puterea instalată fiind de 1,7 MW.

Muzeul Energetic Sadu I

În clădirea principală a Centralei hidroelectrice de mica putere Sadu I, la 19 septembrie 1996, cu ocazia aniversării unui secol de la punerea sa în funcțiune, a fost inaugurat Muzeul Energetic Sadu I, care cuprinde exponate din domeniul producerii, transportului și distribuției energiei electrice din zona Sibiului. Muzeul – un prețios lăcaș de istorie a electro-energeticii românești – este amenajat la etaj, în fostele locuințe ale personalului care își desfășurase activitatea în centrală.

În cele trei săli sunt expuse obiecte care evocă istoricul Uzinei Electrice de la Sadu I: în prima sală, „Cronos”, se găsesc panouri reprezentând diferite faze ale construcției, inițiatorii, finanțatorii și constructorii (Carl Wolf, Partenie Cosma, Oskar von Miller), alături de utilaje, schițe, documente și acte, lămpi folosite la iluminatul public în primii ani ai secolului trecut, dar și exponate ce relevă idei de utilizare a curentului electric în diferite momente ale secolului XX (imagini surprinse din etape ale unor proiecte considerate drept îndrăznețe pentru perioada interbelică, cum ar fi tramvaiul electric de la Sibiu, utilizarea energiei electrice în agricultură, centrale telefonice, ceasuri electrice, ș.a.); sala a doua, intitulată „Vulcan”, ne introduce în atmosfera epocii, aici găsim biroul directorului, birouri ale angajaților, echipamente de protecție și întreținere, un spațiu destinat

instrumentelor utilizate în birourile de proiectare ale acelor timpuri, fotografii de epocă; în fine, în cea de-a treia și ultima sală, „Hermes”, sunt etalate materiale care evocă amenajarea hidrocentralei Sadu V (planuri, proiecte, macheta în relief a văii, șantierul, uzina).

Sadu II – hidrocentrala de tipul acumulare

Hidrocentrala Sadu II a fost construită între anii 1905-1907. Aceasta este situată la 5 km în amonte de Sadu I, fiind o hidrocentrală de tipul acumulare; în prezent are patru grupuri, cu o putere instalată de 1,5 MW și o producție medie de 5.500 MWh/an.

Prin punerea în funcțiune a celor două centrale, Sadu I și II, s-a asigurat în mare măsură, începând cu anul 1897, electrificarea comunei Sadu, a orașului Cisnădie, iar din 1901 și a Sibiului.

Hidrocentrala Sadu V

Hidrocentrala Sadu V a fost construită în anii 1950, la care se adaugă barajul sub formă de arc de cerc cu lacul Negovanu, amplasat în defileul Gâtu Berbecului, într-o zonă cu un peisaj splendid și cu multe posibilități de recreere în cele câteva cabane aflate aici.

Casa memorială Dr. Ioan Piurariu Molnar

Este situată pe strada cu același nume la numărul 4.

Biserica din piatră „Adormirea Maicii Domnului” – secolul al XVI-lea

Biserica are hramul „Adormirea Maicii Domnului”, și este așezată în partea de sus a comunei pe un loc mai ridicat, fiind monument istoric. Data construcției nu poate fi precizată cu exactitate, piatra de mormânt aflată lângă zidul de miazăzi (înfiptă în pământ), de forma dreptunghiulară păstrează inscripția, scrisă cu caractere chirilice: „Sub această piatră zac oasele robului lui Dumnezeu jupân Ilie Cujmăreț din Kiprovat, mort în leatul lui Hristos 1719”.

Biserica are forma de corabie fără abside laterale și este acoperită cu țiglă. Are un singur turn cu acoperișul în formă de două bulburi de ceapă suprapuse, cea de la bază fiind mai mare. Acestea sunt din tablă zincată. Pereții bisericii sunt din piatră și cărămidă și au o grosime de 1,3 metri. Pereții turnului sunt ornamentați cu ghirlande de cercuri și ovale întretăiate făcute din cărămidă roșie, vizibile în albul tencuielilor.

În interior biserica are trei bolte succesive, cea din mijloc mai înaltă și cu o formă de calotă sferică. Sub bolta din față se află fundamentele sub formă de semicerc ale celor două altare ale fostelor biserici și care se termină unde este iconostasul actualului altar. În sec. XVIII, s-a adăugat noul altar și turnul bisericii în mărimea actuală. Cu acel prilej s-a făcut o modificare și la pronaos, construindu-se actuala boltă. Cea mai veche parte a clădirii actuale este cea din mijloc. Aceasta o confirmă pictura care este în frescă, executată în trei etape și de trei calități deosebite. Cea mai veche și valoroasă pictură este cea din mijlocul naosului și de pe pereții laterali ai pronaosului.

În pronaos tavanul fiind făcut ulterior are și altă pictură însă tot în frescă. De asemenea, în partea din fața naosului și în altar, pictura este tot în frescă, dar deosebită de celelalte.

Biserica de lemn Adormirea Maicii Domnului, secolul al XVIII-lea

Biserica este așezată în centrul satului și este declarată monument istoric. Data exactă a construcției nu este stabilită documentar și nici nu s-au găsit mărturii în această privință. Biserica are forma de corabie fără abside laterale și este acoperită cu țiglă. Are un singur turn. Pereții sunt din lemn de brad și sunt tencuiți cu var. Turnul este de asemenea din lemn de brad dar este îmbrăcat în întregime cu tablă zincată, cu excepția acoperișului pe care se află țigla. În 1958, în pronaos, s-a făcut un pod pentru cor și tineret. Mai important la această mică biserică din lemn sunt icoanele pictate în ulei pe o scândură datând de la începutul sec. al XIX-lea. Aceasta de află așezată pe tâmpla Sfântului Altar și poartă semnătura lui „Ioan Boicean zugrav”. Celelalte 4 icoane de pe iconostas sunt făcute de același pictor.

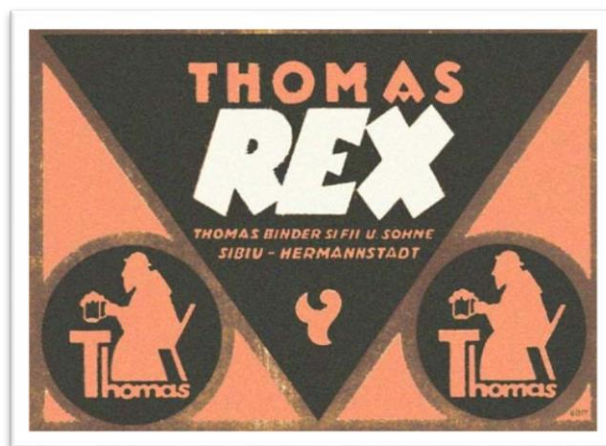
Monumentul Eroilor

A fost ridicat în amintirea eroilor căzuți în Primul Război Mondial pe teritoriul comunei Sadu în anul 1916, deshumați și așezați în groapa comună de aici în anul 1925.

Fabrica de bere

Înainte de înființarea fabricii de bere a existat o fabrică de spirt, întemeiată de câțiva sași din Cisnădie în jurul anului 1740. În 1782 aceasta este cumpărată, împreună cu tot spațiul din jur, de doctorul Ioan Piuariu-Molnar care a construit, ceva mai sus de locul pe care era plasată fabrica de spirt, dar în aceeași curte, o clădire nouă, în care a instalat o torcătorie și războaie de țesut pentru postavuri din lână. În 1815 Piuariu-Molnar decedează, iar unicul fiu vinde proprietatea unor sași. Potrivit unor însemnări de familie, aceasta ar fi fost cumpărată de Thomas Binder din Cisnădie, împreună cu un cumnat de-al său, Peter Simonis, de la niște sași din Agnita; aceștia au menținut atât funcționarea fabricii de postav, cât și a celei de spirt, până când, între anii 1912-1913, a fost construită în aceeași curte o fabrică de bere.

Etichetă bere „Thomas Rex”. Sibiu. Fabrica de bere Thomas Binder și Fii. Cca. 1935

După distrugerile suferite în timpul Primului Război Mondial (1916) fabrica a fost refăcută, iar proprietarul, Thomas Binder, a cumpărat în anul 1917 – în asociere cu proprietarii fabricii de bere sibiene Trei Stejari – fabrica de bere Habermann, care însă nu a fost folosită decât la producerea malțului. După război continuă să-și desfășoare, activitatea fabricile de spirt și de bere, până în preajma celui de-al doilea război mondial, când este închisă cea de spirt.

După 1945 și-a reluat activitatea sub numele Fabrica de Bere Sadu S. A.. După 1948 când a fost naționalizată, a funcționat sub titulatura Fabrica de Bere Sadu, până în anul 1989.

După 1976, după înființarea Centralei berii, fabrica din Sadu a ajuns o secție a întreprinderii de bere Trei Stejari, din Sibiu, iar alocațiile necesare investițiilor au fost stopate. După evenimentele din anul 1989, secția Sadu s-a separat de întreprinderea „mamă”, devenind o unitate de sine stătătoare, care s-a privatizat prin metoda MEBO în anul 1995. Sub această formă a continuat să existe până în preajma anului 2000, când a fost închisă.

5.2.3. Punctele tari și punctele slabe ale zonei din punct de vedere turistic

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizarea traseului tematic „Pe urmele Corifeilor Ardeleni” ■ Realizarea materialelor de informare și promovare a traseului tematic ■ Potențial natural și antropoc, accesibilitatea acestora ■ Biodiversitate, existența siturilor Natura 2000 ■ Aer curat, nepoluat ■ Fond cinegetic și forestier bogat ■ Existența unui mod de viață tradițional (oierit) și aproape de natură ■ Se păstrează arhitectura locală ■ Creația artistică: producția meșteșugărească și de artizanat 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Infrastructura de transport degradată ■ Turism cu pronunțat caracter sezonier ■ Nivel scăzut al serviciilor turistice ■ Numărul foarte mic de întreprinderi cu activitate în domeniul turistic ■ Insuficienta exploatare a potențialului agroturistic ■ Lipsa pachetelor turistice cu programe turistice care pot fi desfășurate în comuna Sadu
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ■ Posibilitățile reale de extindere a zonei construcțiilor de locuințe, case de vacanță, pensiuni în zonele intravilane aprobate ■ Posibilitatea de a acorda terenuri pentru construcția de locuințe tinerilor în vederea asigurării stabilității ■ Programe de finanțare europene cu măsuri specifice de dezvoltare și îmbunătățirea infrastructurii rurale 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa cadastrului parcelar care împiedică dezvoltarea imobiliară și industrială ■ Relațiile concurențiale la nivel regional cu marile municipii pot genera disfuncționalități și întâzieri ale dezvoltării teritoriale

5.2.4 Forme de turism care se pot practica în zonă

5.2.4.1 Turismul de recreere și agrement.

Scopul practicării este satisfacerea nevoilor psihofiziologice ale populației, în general, dar îndeosebi îl practică persoanele antrenate în munci solicitante, cu mare consum de energie psihică, sau locuind în habitate stresante (urban). Acest tip de turism antrenează un număr mare de persoane din statele dezvoltate-urbanizate, populația urbană, participând toate tipurile de vârstă. Recreerea și agrementul are un caracter sezonier de iarnă și de vară, predominant cu durată scurtă (week-end) sau medie.

Exemple de turism de recreere și de agrement care se poate practica în comuna Sadu:

Drumeții, ture montane

Valea Sadului este una din regiunile pitorești ale Transilvaniei, unde principala îndeletnicire a locuitorilor, este creșterea ovinelor pe culmile munților Cindrel și Lotru. Aici pe culmile înalte ale acestor munți, se pot întâlni turme de oi și se poate sta la taclale cu ciobanii locului, care vor spune câteva din legendele acestor munți ce străjuiesc valea Sadului.

Trasee turistice:

- Sadu – Tocile – Vf. Măgura (marcaj punct albastru) – curmătura Măgurii (pe marcaj bandă roșie). Întoarcerea/coborârea se face în Valea Sadului, la lacul de acumulare Sadu II, pe marcaj punct roșu. De aici se revine în comună, de-alungul DJ105G
- Sadu – Tocile – Vf. Măgura (marcaj punct albastru). Intoarcerea/coborârea se face prin Cislădie, pe marcaj cruce roșie. De aici se revine în Sadu de-alungul DJ106C.
- Comuna Sadu – Valea Sadu – Masa Verde – Valea Juvartului – Săua Muma – Cabana Prejba
- Sadu – Cabana Valea Sadului – Cabana Ciupari – Gâtul Berbecului
- Sadu Șuvara Sașilor și retur: Rezervația naturală botanică Șuvara Sașilor acoperă o suprafață de 20 ha pe terasa de 430 m altitudine a râului Sadu. Prezența dominantă a unei specii de graminee cunoscută sub numele de „șuvară” a dat numele generic acestui spațiu deținut anterior de sași. Rezervația este constituită din păduri de rășinoase ce formează un masiv încheiat, iar la limita inferioară găsim păduri de rășinoase în amestec cu foioase. Vegetația este reprezentată printr-un moliniet nemaîntâlnit în Transilvania, în care vegetează mai multe specii floristice rare: mărarul porcului, stânjenei, gladiola, iarba neagră. Fauna este reprezentată prin capra neagră dar și cerbul carpatin, râsul, lupul, ursul, iar în zona golului alpin, marmota.
- Comuna Sadu – Rîu Sadului – Barajul Negovanu – Rozdești – Șaua Șteflești (deplasare auto pe DJ106P, cca 49 km).

- Spre nord: Vârful Cindrel (2244 m) – lezerele Cindrelului – Vârful Frumoasa (2168 m), pe marcaj cruce roșie, respectiv spre sud (din Șaua Șteflești), către Vârful Șteflești (2143 m), pe marcaj cruce roșie. Pe acest traseu, prin varianta nordică, turiștii au ocazia să se bucure de frumusețile Rezervației sau Parcului Natural lezerele Cindrelului (obiectiv de maximă atracție și parte integrantă a siturilor Natura 2000 ROSCI0085 Frumoasa și ROSPA0043 Frumoasa), prin vizitarea singurelor lacuri glaciare din Munții Cindrel și a celor două vârfuri menționate. Alternativa sudică, desfășurată într-un peisaj natural la fel de frumos, conduce către obârșia văii respective (Șteflești) și mai ales către izvoarele râului Sadu, de asemenea punct de mare interes turistic.

Trasee tematice

Drumul brânzei în Mărginimea Sibiului

Boița – Tălmăcel – Tălmăciu – Cisnădie – **Sadu** – Rîu Sadului – Păltiniș – Rășinari – Gura Râului – Poplaca – Sibiu – Orlat – Sibiel – Fântânele – Săliște – Galeș – Rod – Tilișca – Poiana Sibiului – Jina – Transalpina

Brânzeturile se înscriu prin excelență în tradiția culinară și culturală a acestei zone, a căror diversitate este dată de altitudinea pășunilor și de tehnicile specifice de producție. În Mărginimea Sibiului, cu pășunile sale alpine, se continuă tradiția ancestrală a producerii brânzei telemea, a laptelui gros, a brânzei de burduf, a brânzei frământate sau a urdei.

Dacă în secolele XVIII și XIX oierii plecau în transhumanță până în Crimeea, astăzi o parte s-au stabilit cu precădere în Banat și în Dobrogea, iar alții practică păstoritul local la stânele din munții Cibinului.

Păstoritul a rămas o ocupație tradițională, iar dacă veți veni în Mărginime, nu e pășune unde să nu vedeți vreo turmă de oi și să nu vă întâmpine lătratul câinilor ce o păzesc. Din fiecare sat se desprind cărări de munte care leagă vatra satului de colibe de vară și de stâne. Pe jos sau cu bicicleta, veți avea ocazia să descoperiți oameni pricepuți în producerea brânzeturilor după rețete moștenite din bătrâni. Tot de aici puteți porni pe trasee marcate din Munții Cindrel și puteți ajunge pe cea mai înaltă șosea din România, Transalpina. Zona abundă în pensiuni rurale cu oferte diversificate.

Turism sportiv

Turismul sportiv constituie o formă de turism foarte agreată de anumite categorii ale populației. Practic el poate acoperi toate categoriile de sporturi, de la cele nautice, sporturile de iarnă până la alpinism, vânătoare, pescuit.

Mountain bike pe frumoasa valea a Sadului

Mountain Bike-ing-ul, ca sport, a început să aibe cât mai mulți iubitorii încă de la introducerea lui în România. Pasionații acestui sport au în zona comunei Sadu o diversitate de trasee numai bune pentru a pedala pe MTB. Am ales pentru dumneavoastră unul din traseele care pune în evidență

diversitatea de peisaje a acestei zone pitorești, numită Valea Sadului, parte importantă a Mărginimii Sibiului.

Traseul este următorul: **Comuna Sadu** (460m) – Râul Sadului – Ciupari – Beberani – Lacul Negovanu (Gâtu Berbecului-1150 m) – Poiana Muncel (1660 m) – Poiana Oncești – Poiana Tomnatec (1340 m) – Șaua Apa Cumpănită – Vârful Dosul Albului (1303 m) – Dealul Derjani – Săcături – Curmătura Măgurii (1100 m) – Vârful Măgura Cislădiei (1304 m) – Tocile – **Sadu** (460 m).

Traseul parcurge atât drumuri forestiere pe văi, cât și poteci turistice și ciobănești. Pe traseu putem trece și pe lângă bordeie de oi, unde putem întâlni turme de oi conduse de ciobanii din zona Sadului.

Un alt traseu marcat pentru mountain bike este următorul: **Comuna Sadu** – Tocile – Vârful Măgura Vârful Măgura (pe marcaj punct albastru) – Curmătura Măgurii (pe marcaj bandă roșie).

Întoarcerea/coborârea se face pe marcaj triunghi albastru, în Cislădioara, pe Valea de Argint (Valea Argintului), unde să găsește un important obiectiv turistic – *rezervația geologică Calcarele Cretacice*. Reprezintă un monument al naturii de valoare paleontologică, cunoscut și sub denumirea de Piatra Broaștei.

De asemenea, acest traseu oferă oportunitatea vizitării Cislădioarei, situată la 3 km vest de Cislădie, localitate în care punctele de atracție le constituie biserica evanghelică din centrul satului, care adăpostește cea mai veche orgă cu tuburi funcțională din Transilvania (1723) și biserica fortificată Sfântul Mihail (de unde și denumirea germană a așezării, Michelsberg), „Cetate „ cum o numesc localnicii, în fapt o basilica scurtă cu trei nave, înconjurată de fortificații, una dintre cele mai vechi (poate chiar cea mai veche) și mai reprezentative pentru stilul romanic din Transilvania, construită se pare între anii 1162 și 1223.

În interiorul lăcașului se găsesc astăzi și plăcile comemorative cu numele ofițerilor și soldaților germani și austro-ungari care au căzut pe aceste meleaguri în toamna anului 1916 în luptele purtate în jurul Sibiului, plăci care au fost strămutate aici în anul 1940 din cimitirul de la Gușterița-Sibiu.

Zbor cu parapanta în tandem la Tocile – Sadu (decolare 700 m)

Zborul cu parapanta în tandem, este realizat cu o parapantă special concepută, astfel încât să poată zbura cu două persoane în același timp (pilot și pasager). În timpul zborului în tandem pilotul este poziționat în spatele pasagerului, având rolul de a pilota parapanta, acesta fiind modul cel mai sigur și simplu în care puteți încerca pentru prima dată plăcerea zborului.

Zborul cu parapanta în tandem este fascinant, atât pentru pilot cât mai ales pentru pasager. Pentru pilot, pentru că poate împărtăși acest sentiment unic pe care-l ai numai atunci când ești în zbor, și pentru pasager pentru că, în sfârșit, gustă din această libertate, senzație pe care numai zborul o poate oferi.

Turism cinegetic (Vânătoare)

Speciile de vânat existente reușesc să țină pasul cu transformările relativ de ultim moment impuse de om în mediul lor natural de viață. Cele mai multe dintre specii s-au adaptat metamorfozei peisajului forestier și agricol mereu în schimbare, înregistrând în condiții de vânare rațională și de protecție a habitatelor, efective echilibrate. Vânătoarea se practică prin păstrarea unui echilibru corect între speciile de vânat, printr-o activitate desfășurată limitat și selectiv, precum și prin ajutorarea vânatului în momentele dificile. Pentru aceasta, se crează condițiile necesare menținerii unui stoc de reproducție sănătos, viguros fizic și normal comportamental. Vânătoarea se practică atât cu vânători străini cât și români, oferindu-se atât vânatul dorit cât și pensiune completă în casele de vânătoare existente.

Fondurile de vânătoare sunt administrate în scopul conservării biodiversității faunei sălbatice, menținerii echilibrului ecologic, exercitării vânătorii și al satisfacerii altor cerințe socio-economice. Se urmărește în permanență menținerea efectivelor reale cât mai aproape de cele optime, printr-o bună gospodărire a fondurilor de vânătoare.

Situația și evoluția principalelor specii de vânat existente, în județul Sibiu, este următoarea:

Specia	2011	2012	2013	Observație
Cerb comun	278	286	287	Creștere
Căprior	755	765	748	Stabil
Capra neagră	208	223	229	Creștere
Mistreț	252	268	270	Creștere
Iepure	754	768	778	Creștere
Fazan	584	584	770	Creștere
Cocoș de munte	192	198	195	Stabil
Urs	63	63	66	Creștere
Lup	41	37	42	Creștere
Râs	19	18	18	Stabil
Pisica sălbatică	44	59	59	Stabil

Turism motorizat cu

- Offroad 4x4
- Motociclete enduro (Enduro Adventure)
- ATV

Turism cultural

Festivaluri, gastronomie

Manifestări culturale-artistice organizate în comună:

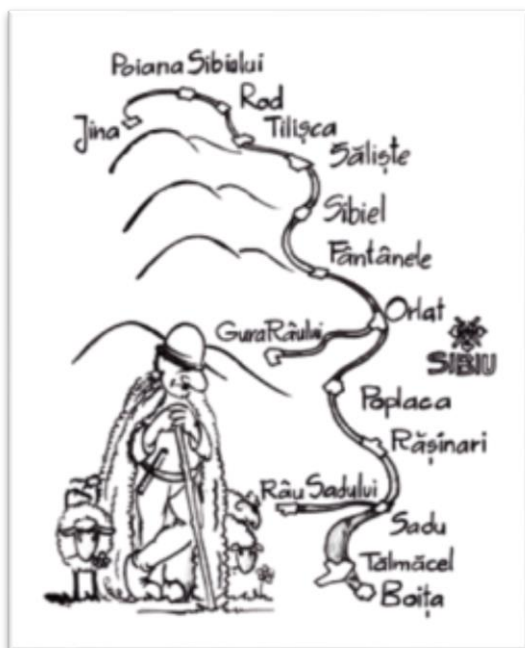
- Spectacolul de colinde „Slobozî-ne gazdă-n casă”
- Festivalul „Sadule, grădină mândră”

Ansamblul de cântec și joc „Valea -Sadului” din comuna Sadu

Ansamblul a luat ființă în 2009 și s-a născut din dorința arzătoare a administrației locale de a crea un segment cultural care să reprezinte cu adevărat tradiția, portul și jocul din frumoasa comună a Mărginimii Sibiului. Dat fiind faptul că astăzi la Sadu se mai păstrează nunta în costum național, acest lucru se întâmplă real nu este doar o scenă de teatru sau o acțiune culturală ocazională, se simțea nevoia unui suflu nou pe acest segment, mai precis de mobilizare a tinerilor la cântec și joc popular. Se dorește ridicarea obiceiurilor și tradițiilor locale la rang de artă.

Microregiunea Mărginimea Sibiului

Mărginimea Sibiului cuprinde 18 localități, printre care și Sadu și Râu Sadului, înșirate la poalele Munților Cindrel și Lotru. Istoria Mărginimii e atât de veche încât legendele povestesc despre vremuri în care pe aceste meleaguri locuiau uriași pricepuți și pașnici.

Venind dinspre sud pe Transalpina – vestitul „Drum al Regelui” care traversează munții – se ajunge în satele din Mărginimea Sibiului, renumite pentru meșteșugurile și industriile legate de creșterea oilor, pentru folclorul autentic, portul popular plin de farmec și culoare, pentru sărbătorile populare și îndeletnicirile păstrate din generație în generație. Mărginimea Sibiului este una dintre puținele destinații din Europa în care agroturismul se îmbină fericit cu turismul montan și cu

cel de agrement.

Mulți o vizitează, puțini o uită. Mărginimea Sibiului este ținutul în care dimineața te trezesc clopotele vitelor și hurelul căruțelor trase de cai; locul în care mireasma căpițelor de fân, pajiștile înflorite și turmele răsirate de oi te duc cu gândul la un tărâm îndepărtat. E locul în care, iarna, copiii încă se dau cu săniuțele pe ulițele dosite, înecate în fum de foc cu lemne. Pentru mulți este doar o imagine desprinsă dintr-un film, dar pentru Mărginimea Sibiului este viața de zi cu zi.

„**Drumurile oilor**”, după cum erau numite drumurile străbătute de turme, se întindeau până dincolo de Carpați și Dunăre, spre Constantinopol, Adriatica, Panonia, Polonia, Ucraina de Sud sau Crimeea. Păstoritul a rămas o ocupație tradițională, iar dacă veți veni în Mărginime, nu e pășune unde să nu vedeți vreo turmă de oi și să nu vă întâmpine lătratul câinilor ce o păzesc.

Obiceiurile și datinile se păstrează și în zilele noastre, iar meșteșugarii, tineri sau bătrâni, se bucură oricând de vizita celor dornici să le descopere tainele meșteșugurilor. Aceste valori neprețuite, păstrate ani de-a rândul, i-au adus Mărginimii, în anul 2009, titlul de Destinație Europeană de Excelență și în 2009, premiul de excepție în turism, „Mărul de Aur”.

Mărginimea Sibiului este Destinație Europeană de Excelență 2015 pentru Turism și Gastronomie.

Sadu este o localitate din Mărginime, unde pitorescul locului și tradiția fac casă bună. Încă din vremuri de mult uitate, apropiindu-se sfârșitul de an, într-un peisaj magic cu specific de iarnă, în comuna Sadu, se poate simți de departe miros de fum de lemn de fag și se pot zări gospodării împodobite și pictate ici colo cu luminițe frumoase.

Obiceiul tradițional al Cetei de Juni din comuna Sadu – „Ridicatul fetelor” – este un ritual prin care fiecare dintre Juni își alege fata care îi va fi parteneră pe tot parcursul sărbătorilor de iarnă. Scopul obiceiului este acela ca în prezența întregii cete a junilor și a celor prezenți să fie ridicate

fetele, ca întreaga ceată să știe, a cui parteneră este fata ridicată pe toată perioada sărbătorilor de iarnă.

Asociația GAL Mărginimea Sibiului a organizat o consultare publică în 25 iunie 2016 cu tema **Viitorul turismului în Mărginimea Sibiului**, deoarece un grup de cercetători de la Universitatea din Passau, Germania, derulează prin Asociația GAL Mărginimea Sibiului un proiect în vederea realizării Strategiei de Marketing a Mărginimii Sibiului finanțat de la bugetele locale ale comunelor Rîu Sadului, Sadu, Rășinari, Gura Rîului, Orlat și Săliște. Acest proiect este implementat de comunitățile vizate din teritoriul GAL Mărginimea Sibiului deoarece se dorește realizarea unui concept de marketing regional planificat.

5.2.5. Infrastructura turistică existentă (structură de cazare)

Cadrul natural deosebit în care se găsește comuna Sadu nu se regăsește în activitatea turistică înregistrată (aici trebuie amintit totuși că nu se urmăresc decât structurile cu funcțiuni de cazare care dețin mai mult de 5 locuri-pat).

Tabel 33. Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică

	2005	2010	2015
Total	1	2	3
- Pensiuni agroturistice	-	2	3
- Tabere de elevi și prescolari	1	-	-

În anul 2015 au funcționat 3 pensiuni agroturistice și care dispuneau de 50 locuri-pat. Față de anul 2010 nu se observă o modificare deosebită, la vremea respectivă funcționând 2 pensiuni agroturistice cu o capacitate de 18 locuri.

*Pensiunea Agroturistică
Daniel*

Pensiunea Trandafirul

*Pensiunea Agroturistică
Cerbul din Carpați*

De punctat este faptul ca în urma cu 10 ani în comună funcționa o tabără școlară care dispunea 100 locuri, și care a găzduit 865 elevi care au efectuat 4325 înnoptări.

Tabel 34 Capacitatea de cazare turistică existentă (locuri)

	2005	2010	2015
Total	100	18	50
- Pensiuni agroturistice	-	18	50
- Tabere de elevi și preșcolari	100	-	-

În cele 3 pensiuni agroturistice s-au cazat în anul 2015 un număr de 225 turiști și care au efectuat 417 înnoptări (1,8 înnoptări/turist cazat).

Tabel 35 Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri

	2005	2010	2015
Total	865	80	225
- Pensiuni agroturistice	-	80	225
- Tabere de elevi și prescolari	865	-	-

Cu toate că față de situația de acum 5 ani se înregistrează apariția a unei singure pensiuni agroturistice, se observă că atât la numărul sosirilor cât și numărul înnoptărilor practic s-a triplat (de 3,0 ori creștere la sosiri și de 2,8 ori la înnoptări).

Tabel 36 Înnoptări în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri

	2005	2010	2015
Total	4325	138	417
- Pensiuni agroturistice	-	138	417
- Tabere de elevi și prescolari	4325	-	-

5.3 Cultura și arta

În comuna Sadu funcționează 2 biblioteci din care o bibliotecă publică și una școlară.

Tabel 37 Activitatea culturală

	2013	2014
Volume existente în biblioteci	10865	10698
Cititori activi la biblioteci	532	545
Volume eliberate	3570	3508
Muzee și colecții publice	1	1
Vizitatori în muzee și colecții publice	846	856

Cele două biblioteci aveau în anul 2014 un fond de carte de 10698 volume, iar celor 545 cititori activi li s-au eliberat 3508 volume.

Muzeul existent a primit în anul 2014 un număr de 856 vizitatori.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

Capitolul VI.

Analiza socio-economică a comunei Sadu

CAPITOLUL VI. Analiza socio-economică a comunei Sadu

6.1 Indicele dezvoltării umane locale (IDUL)

Indicele dezvoltării umane locale este o măsură comparativă a speranței de viață, alfabetizării, învățământului și nivelului de trai. Elaborarea indicelui dezvoltării umane survine pe fondul preocupărilor de constituire a unui sistem de indicatori sociali.

Conform estimărilor Băncii Mondiale, pe baza Recensământului populației și al locuințelor 2011, **comuna Sadu se regăsește în „Lista localităților cu cel mai mare LHDI”** (Dezvoltare comprehensivă)³⁶. Valoarea IDUL pentru comuna Sadu în anul 2011 este 72,28, fapt ce reflectă o situație favorabilă în ceea ce privește în principal finanțarea investițiilor din bugetul local.

În cadrul analizei au fost luate în calcul toate unitățile administrative rurale și urbane mici (sub 30.000 de locuitori) cu excepția satelelor și localităților care alcătuiesc orașele mici, cu mai puțin de 50 de locuitori.

6.2 Valoare naturală ridicată (HNV)

Conceptul de sistem agricol cu valoare naturală ridicată – High Nature Values for (HNV) – vizează acele zone în care agricultura reprezintă principala utilizare a terenurilor și este asociată cu diversitatea speciilor și habitatelor și/sau cu prezența unor specii a căror conservare este de interes european, național sau regional. Conservarea acestor specii și habitate este astfel dependentă de continuarea practicilor agricole specifice, tradiționale.

În comuna Sadu se regăsesc terenuri agricole cu valoare naturală ridicată, fapt ce conferă zonei un avantaj în practicarea agriculturii tradiționale. Terenurile HNV se caracterizează prin utilizarea redusă a îngrășămintelor chimice, densitatea redusă a animalelor, acțiuni care permit regenerarea pășunilor, și intervenția umană redusă cu o minimă mecanizare.

Deși terenurile HNV pot constitui un avantaj, există și o serie de amenințări cum ar fi:

- practicarea agriculturii intesive în aceste zone și o posibilă conversie a pajiștilor cu înaltă valoare naturală în teren arabil sau pajiști utilizate intensiv;
- creșterea eficienței în agricultură prin creșterea utilizării fertilizanților chimici, ceea ce ar însemna scăderea semnificativă a diversității speciilor de plante și pierderea de habitate, așa cum este demonstrat de numeroase studii.

Pentru păstrarea terenurilor cu Valoare Naturală Ridicată este nevoie ca sistemele extensive de utilizare a pajiștilor semi-naturale să fie susținute un timp cât mai îndelungat.

36 Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România; pag. 246,

6.3 Rata marginalizării la nivel de comună

În comuna Sadu nu există comunități marginalizate, rata marginalizării fiind egală cu 0,37 conform studiului realizat de Banca Mondială pe baza recensământului la nivelul anului 2011.

Populația de etnie rromă este prezentă pe teritoriul comunei într-un număr redus, ponderea populației de etnie rromă raportat la numărul total al populației fiind de 0,63%.

6.4 Asociații de dezvoltare și grupuri de acțiune locală

Comuna Sadu se numără printre cei 12 membrii ai parteneriatului public-privat „Grupul de Acțiune Locală Mărginimea Sibiului”.

GAL Mărginimea Sibiului cuprinde o zonă omogenă în care valoarea etnoculturală a zonei a fost marcată de interferența între cultura românească și cea germană, dată de conviețuirea de secole între populația românească și cea săsească. Tradițiile legate de oierit, costumele populare de o eleganță rară, brodate în alb și negru sau arhitectura gospodăriilor țărănești, deși au fost influențate de „modernismele” vremurilor, păstrează continuitatea și atmosfera locului aproape neschimbată³⁷.

Teritoriul-administrativ se întinde pe o suprafață de 1.318 ha, deține o populație de 38.517 locuitori și este împărțit astfel:

- **1 oraș:** Săliște
- **11 comune:** Cristian, Gura Râului, Jina, Poiana Sibiului, Rășinari, Rîu Sadului, Sadu, Tilișca, Orlat, Poplaca, Șugag .

Alături de ceilalți parteneri, prin intermediul GAL-ului, comuna Sadu își propune dezvoltarea durabilă a teritoriului Mărginimea Sibiului cu implicarea actorilor privați și publici, prin acțiuni care să permită în special păstrarea identității multiculturale, valorificarea resurselor naturale și antropice precum și promovarea unei agriculturi ecologice.

Așadar, în perioada 2010 – 2015, asociația GAL a contribuit la dezvoltarea teritoriului prin diverse programe cu finanțare nerambursabilă, dedicate atât entităților private cât și celor publice. Comuna Sadu, a depus și contractat, în cadrul GAL Mărginimea Sibiului, patru proiecte de investiții care au fost demarate cu succes:

- Proiectul „Modernizare Drum Agricol „Calea Țarinii”, Comuna Sadu”
- Proiectul „Pe urmele corifeilor Ardeleni din Comuna Sadu”
- Proiectul „Amenajare piață centrală Comuna Sadu”
- Proiectul „Dotare cămin cultural Sadu”

37 <http://galmarginimeasibiului.ro/> – Plan de dezvoltare GAL Mărginimea Sibiului, pag. 4

Valoarea totală a finanțării nerambusabile pentru cele patru proiecte este de: 712.881,13 lei (exclusiv TVA).

6.5 Analiza SWOT– puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări

Analiza SWOT este instrumentul cel mai renumit pentru verificarea și analiza poziției strategice de ansamblu a afacerii și a mediului său. Scopul cheie al acesteia este de a identifica strategiile care vor crea un model specific de dezvoltare, care va alinia cel mai bine resursele și capacitățile la cerințele din comunitate. Cu alte cuvinte, aceasta este fundamentală pentru evaluarea potențialului intern și a limitelor și oportunităților și amenințărilor posibile din mediul extern.

Această analiză este esențială deoarece aduce o contribuție importantă asupra identificării măsurilor ulterioare în procesul de planificare în vederea atingerii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală.

Analiza SWOT grupează informațiile în două categorii principale:

- Factori interni – punctele tari și punctele slabe;
- Factori externi – oportunități și amenințări provenite din mediul extern.

Punctele tari și punctele slabe sunt elemente interne asupra cărora există un control direct, în timp ce oportunitățile și amenințările vin din mediul exterior și pot influența pozitiv sau negativ activitatea aparatului administrativ.

Acest instrument reflectă o imagine de ansamblu astfel încât punctele tari și oportunitățile să poată fi valorificate pe de o parte și pe de altă parte punctele slabe și amenințările să poată fi diminuate sau chiar eliminate.

Pornind de la premisele de mai sus s-a realizat analiza SWOT a comunei Sadu din punct de vedere al: populației, economiei, infrastructurii, serviciilor publice, sănătate, economice, agricultura și dezvoltarea rurală și turism.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Populație	Populație
<ul style="list-style-type: none"> ■ Evoluție demografică stabilă sau în creștere ■ Spor natural pozitiv ■ Distribuție echilibrată a populației pe sexe; ■ Creșterea ratei de înlocuire a forței de muncă pe termen mediu și lung; ■ Creșterea gradului de calificare a forței de muncă și reconversie profesională 	

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Economie	Economie
<ul style="list-style-type: none"> ■ Infrastructura hidroenergetică existentă pe Valea Sadului ■ Fondul forestier al Văii Sadului ■ Comerțul local ■ Meșteșugurile 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa unei dezvoltări industriale a întreprinderilor mici și mijlocii
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Infrastructură	Infrastructură
<ul style="list-style-type: none"> ■ Posibilitățile reale de extindere și modernizare a sistemului public de electricitate ■ Existența infrastructurii reabilitate a sistemului public de alimentare cu apă și canalizare menajeră al localității și potențialul real de extindere al acestuia conform evoluției urbanistice ■ Existența rețelelor și a infrastructurii de telefonie și Internet ■ Drumurile publice 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Starea degradată a rețelei de drumuri publice ■ Lipsa sistemului public de canalizare și alimentare cu apă în zonele intravilane: Tocile, Valea Morii, Valea Plaiului ■ Lipsa iluminatului public în zonele intravilane: Valea Morii, Valea Plaiului ■ Lipsa rețelei publice de gaze naturale din zonele intravilane: Tocile, Valea Morii, Valea Plaiului
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Servicii publice	Servicii publice
<ul style="list-style-type: none"> ■ Sistemul de alimentare cu apă și canalizare ■ Învățământ primar și preșcolar de calitate și existența unei infrastructuri moderne ■ Administrarea fondului forestier și cinegetic al comunei ■ Gospodărirea Comunală Locală ■ Serviciul de asistență socială și îngrijire a persoanelor cu dizabilități și a persoanelor vârstnice singure ■ Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență ■ Serviciul de stare civilă ■ Compartimentul de cultură/ bibliotecă și C.D.I., existente și funcționale 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa locuințelor sociale și a fondului locativ public ■ Servicii medicale de specialitate
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Relieful și clima	Relieful și clima
<ul style="list-style-type: none"> ■ Dealurile și podișurile ■ Apele râului Sadu și afluenții acestuia ■ Zonarea seismică 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Condițiile climatice ■ Geologia și morfologia solului

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Agricultură și dezvoltare rurală</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Prezența unor resurse naturale variate ■ Existența ariilor protejate: Valea Frumoasei și Șuvara Sașilor 	<p>Agricultură și dezvoltare rurală</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Economie</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Creșterea potențialului de dezvoltare a sursei de alimentare cu apă a municipiului Sibiu, a orașelor și a comunelor din împrejurimi ■ Dezvoltarea zonelor industriale din orașele învecinate și a parcului industrial al municipiului Sibiu ■ Dezvoltarea potențialului industrial a zonei Șesu Morii-Prăhărie ■ Dezvoltarea potențialului turistic natural de pe Valea Sadului ■ Dezvoltarea potențialului turistic a zonelor: Tocile, Valea Morii, Valea Plaiului, Cărbunări ■ Potențialul major de dezvoltare a turismului integrat pe Valea Sadului, în zona Valea Plaiului și Prejba ■ Posibilitățile de reabilitare, modernizare și extindere a zonelor piscicole de pe Valea Sadului 	<p>Economie</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Politică nefavorabilă dezvoltării afacerilor (taxe și impozite numeroase) ■ Cadrul legislativ instabil ■ Îmbătrânirea forței de muncă în agricultură
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Infrastructura</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Existența rețelei de drumuri județene (D.J. 105G și D.J. 106C) care asigură o accesibilitate rapidă și confortabilă dinspre orașe spre localitate, precum și apropierea de Autostrada A 1 ■ Legătura accesibilă dinspre D.N 1 și D.N. 7; ■ Apropierea de Aeroportul Internațional Sibiu 	<p>Infrastructura</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Costul ridicat al documentațiilor preliminare și necesitatea cofinanțării proiectelor poate împiedica accesarea fondurilor europene
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Serviciile publice</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Serviciul public de Salvamont al județului Sibiu cu arie de competență pe toată Valea Sadului 	<p>Serviciile publice</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Slaba receptivitate a pacienților la programele naționale de sănătate

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p align="center">Relieful și clima</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Așezarea geografică (în scobitura lanțului muntos al Munților Cindrel și Lotru) 	<p align="center">Relieful și clima</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Devin mai frecvente și mai intense condițiile meteorologice extreme care conduc la riscuri de genul inundațiilor și a secetei
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p align="center">Agricultură și dezvoltare rurală</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Posibilitatea de comasare a terenului agricol în vederea obținerii de exploatații agricole de dimensiune mică și medie ■ Posibilitățile de înființare și/sau de modernizare a livezilor ■ Posibilitatea reală de a crește producția agricolă și a produselor bio ■ Potențialul de creștere a calității pășunatului atât din zona de deal cât și din zona de munte 	<p align="center">Agricultură și dezvoltare rurală</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Fragmentarea suprafețelor agricole ce conduce la practicarea unei agriculturi tradiționale slab competitive economic

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p align="center">Reurbanizare</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Programe de finanțare europene cu măsuri specifice de dezvoltare și îmbunătățirea infrastructurii rurale ■ Posibilitățile reale de extindere a zonei construcțiilor de locuințe, case de vacanță, pensiuni în zonele intravilane aprobate ■ Posibilitatea de a acorda terenuri pentru construcția de locuințe tinerilor în vederea asigurării stabilității 	<p align="center">Reurbanizare</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa cadastrului parcelar care împiedică dezvoltarea imobiliară și industrială ■ Relațiile concurențiale la nivel regional cu marile municipii pot genera disfuncționalități și întâzieri ale dezvoltării teritoriale

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sadu 2016-2020

Capitolul VII.

Prioritățile dezvoltării comunei Sadu în perioada 2016-2020

CAPITOLUL VII.

Prioritățile dezvoltării comunei Sadu în perioada 2016 – 2020

7.1 Planul de dezvoltare 2016 – 2020

În privința zonelor montane din Romania, obiectivele strategice de Dezvoltare Teritorială a României privesc creșterea accesibilității acestor spații, înlăturarea barierelor de relief în scopul conectării eficiente a teritoriului național, precum și valorificarea peisajelor și a resurselor naturale oferite de zonele montane.

Totodată, se are în vedere îmbunătățirea accesibilității zonelor izolate sau a dezvoltărilor rurale cu caracter turistic sau locuibil, prin dezvoltarea unor modele coerente și eficiente de transport, precum și creșterea practicabilității căilor de acces sau chiar a drumurilor transmontane.

- Modernizarea infrastructurii de transport care asigură accesibilitatea în localitate pe întreg teritoriul acestuia.
- Facilitarea accesului la internet și telefonie mobilă pe întreaga arie administrativă a localității.
- Echiparea localității cu infrastructură tehnico-edilitară.
- Asigurarea dotărilor cu infrastructură în scopul prevenirii riscurilor naturale.
- Creșterea calității spațiilor rurale din zonele montane și consolidarea relațiilor funcționale dintre acestea.
- Facilitatea accesului populației la serviciile sociale diversificate.
- Diversificarea activităților economice pe domeniile care vizează dezvoltarea locală, zonală și regională.
- Conservarea ariilor naturale protejate și a biodiversității zonelor montane, construcția unui centru de vizitare pe Valea Sadului pentru valorificare patrimonului sitului natural Frumoasa – Natura 2000.
- Reabilitarea și conservarea patrimoniului construit și includerea acestuia în traseele turistice coerente/circuite.
- Creerea instrumentelor de punere în aplicarea a strategiilor teritoriale într-o manieră integrată, structuri de cooperare intercomunală create în numele și în interesul colectivităților locale de pe raza unităților administrativ-teritoriale membre, prin intermediul cărora se asigură cadrul instituțional de cooperare, colaborare, promovare și susținere a intereselor comune.

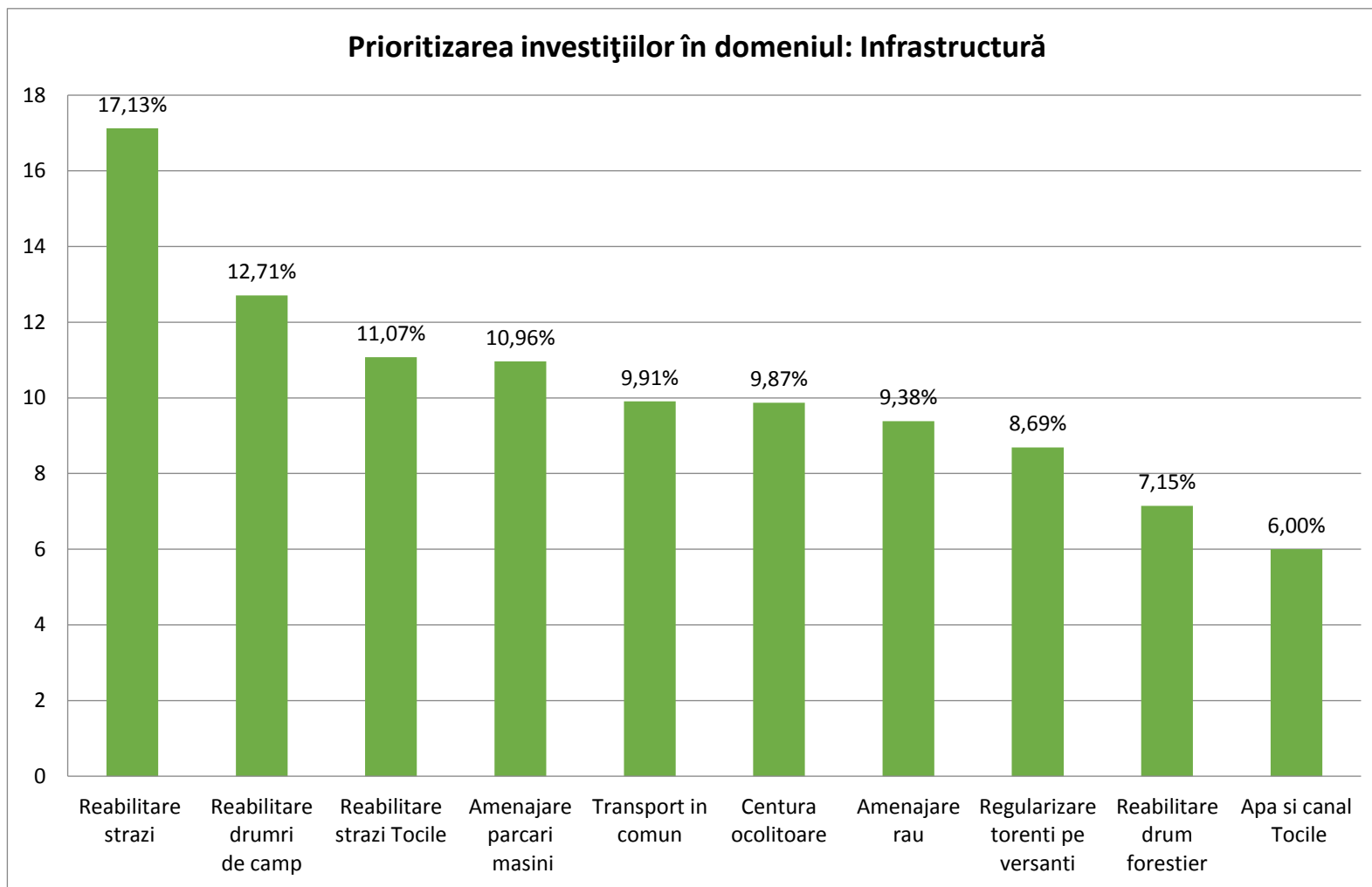
OBIECTIVE:

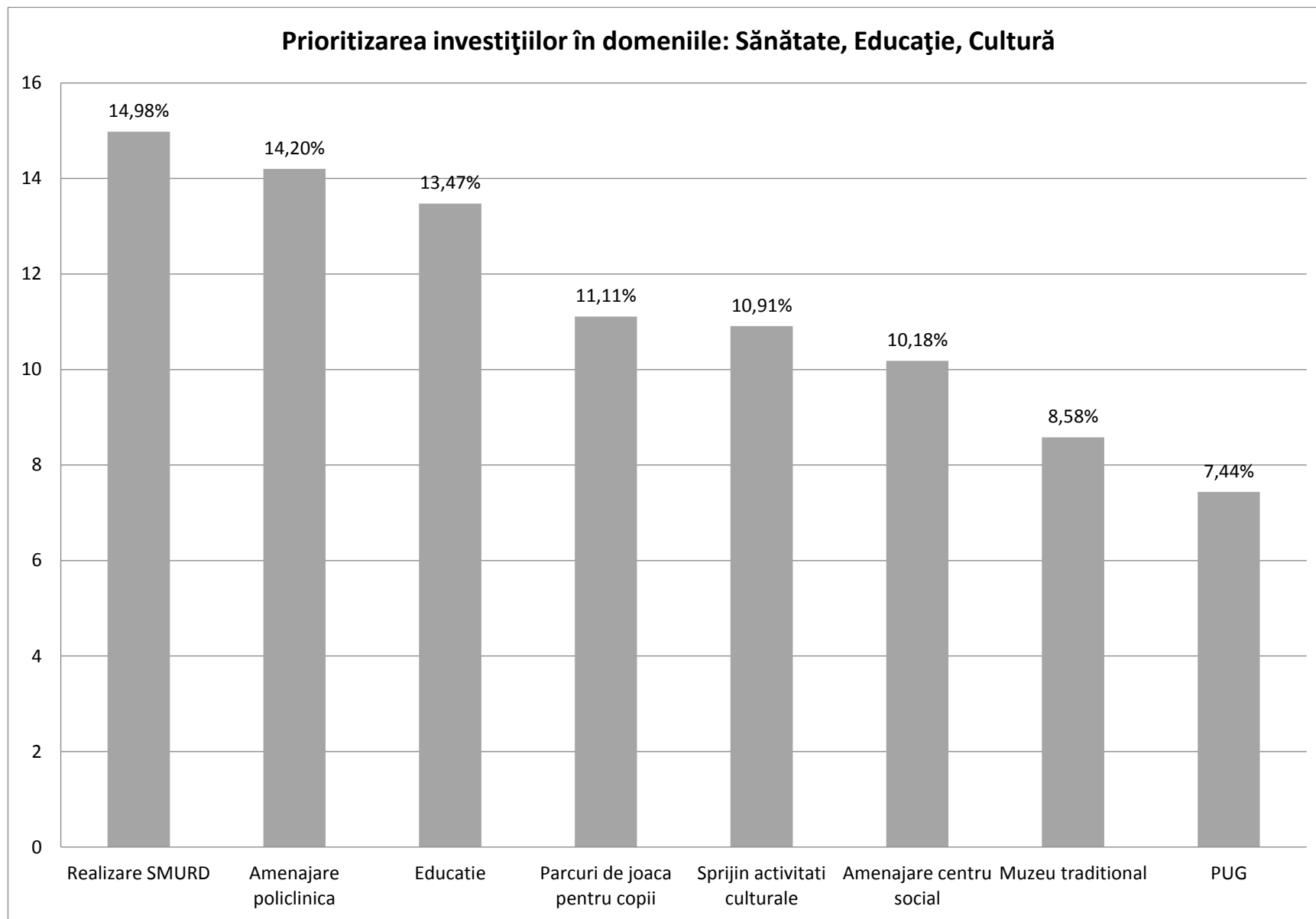
- Reabilitarea infrastructurii de transport, sociale și de mediu, îmbunătățirea serviciilor publice.
- Reabilitarea și eficientizarea iluminatului public, precum și investiții în eficiența energetică (Europa 20/20/20).

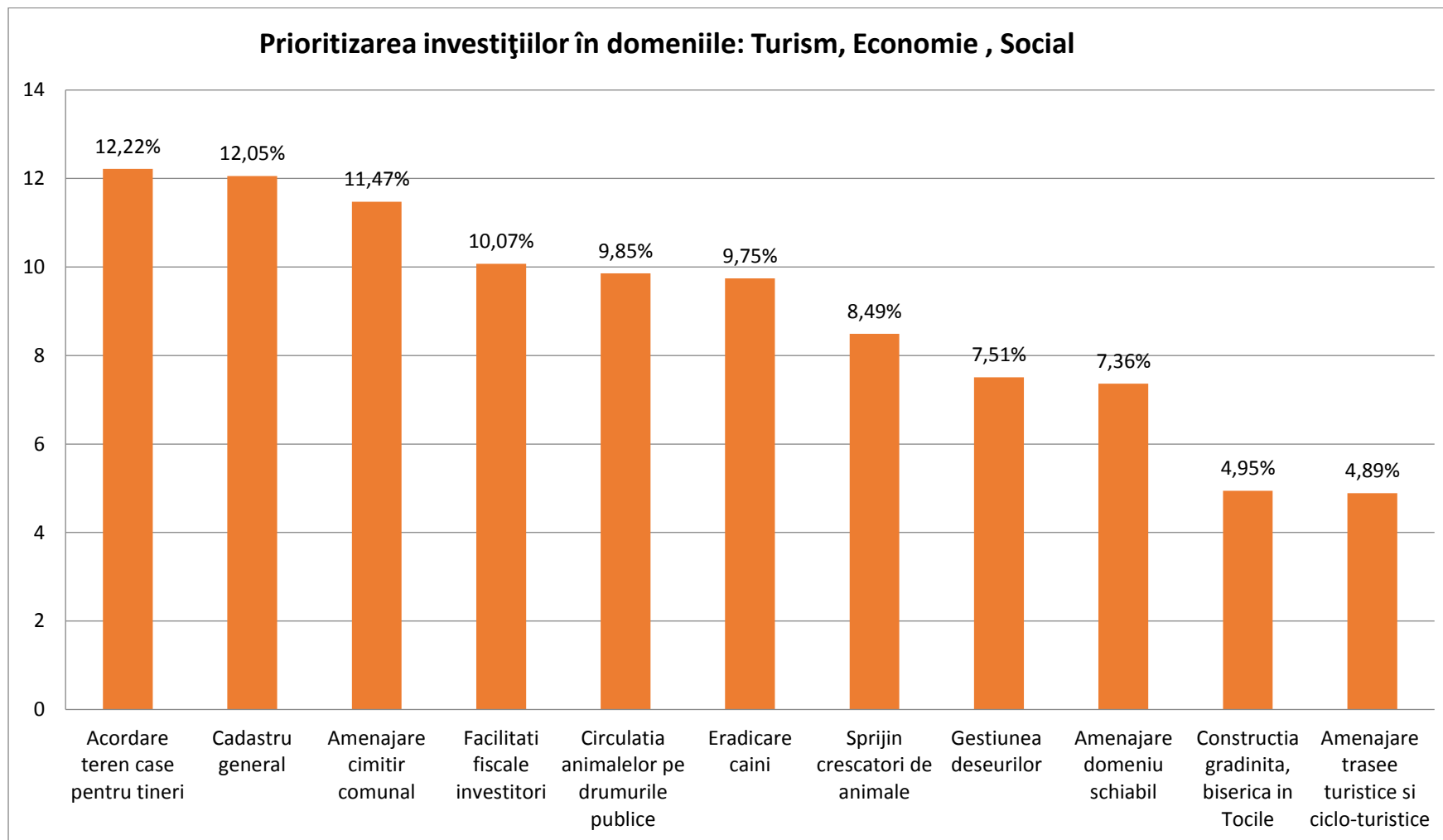
- Îmbunătățirea serviciilor pentru situații de urgență și creerea centrelor zonale SMURD.
- Sprijinirea procesului educativ și de cercetare, a serviciilor sociale, precum și a mediului de afaceri - dezvoltarea unui antreprenariat sustenabil.
- Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului și a activităților recreative și de agrement.
- Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe procesul de descentralizare.
- Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier.

În elaborarea obiectivelor strategice s-a ținut seama și de răspunsurile date de persoanele chestionate.

Răspunsurile la întrebarea *Care considerați că este ordinea priorităților investițiilor în următoarele domenii: infrastructură, sănătate, educație, cultură, turism, economie, social* sunt sintetizate în următoarele grafice:

7.2 Obiectivele strategice globale și specifice ale dezvoltării durabile a comunei SADU

Obiectivul strategic numărul 1 MODERNIZAREA ȘI EXTINDEREA INFRASTRUCTURII COMUNEI SADU

Măsura 1.1. Extinderea sistemului public de alimentare cu apă potabilă și canalizare în comuna Sadu

Acțiuni propuse:

- 1.1.1. Conductă aducțiune apă potabilă și rezervor înmagazinare apă Sadu-Tocile
- 1.1.2. Sistem de alimentare cu apă, stație de clorinare și branșamente contorziate comuna Sadu-Tocile
- 1.1.3. Sistem de canalizare, stație de pompare, racorduri și extindere capacitate de tratare a stației de epurare existente comuna Sadu
- 1.1.4. Extindere sistem de alimentare cu apă și canalizare comuna Sadu

Măsura 1.2. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere în comuna Sadu

Acțiuni propuse:

- 1.2.1. Reabilitare străzi Comuna Sadu
- 1.2.2. Modernizare străzi comuna Sadu – Tocile
- 1.2.3. Realizare piste pentru biciclete
- 1.2.4. Modernizare drumuri agricole
- 1.2.5. Modernizare drumuri forestiere
- 1.2.6. Realizarea centurii ocolitoare a comunei

Măsura 1.3. Dezvoltarea infrastructurii și a activităților de agrement

Acțiuni propuse:

- 1.3.1. Construcție bază sportivă – teren multifuncțional
- 1.3.2. Realizare parcuri, zone de agrement și locuri de joacă pentru copii

Măsura 1.4 Dezvoltarea infrastructurii de iluminat public

Acțiuni propuse

- 1.4.1 Realizarea unui sistem de iluminat public inteligent

Obiectivul strategic numărul 2
DEZVOLTAREA SERVICIILOR PUBLICE

Măsura 2.1. Dezvoltarea serviciilor de alimentare cu apă potabilă și canalizare

Acțiuni propuse:

- 2.1.1. Dezvoltarea serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă și canalizare

Măsura 2.2. Dezvoltarea gestionării deșeurilor

Acțiuni propuse:

- 2.2.1. Implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor
- 2.2.2. Amenajarea unui depozit pentru deșeurile din construcții
- 2.2.3. Promovarea reciclării deșeurilor
- 2.2.4. Promovarea compostării deșeurilor biodegradabile

Măsura 2.3. Înființarea și dotarea serviciului de administrare a domeniului public

Acțiuni propuse:

- 2.3.1. Înființarea și dotarea serviciului de administrare a domeniului public

Obiectivul strategic numărul 3
DEZVOLTAREA ECONOMIEI COMUNEI SADU

Măsura 3.1. Atragerea investitorilor în comuna Sadu

Acțiuni propuse:

- 3.1.1. Promovarea comunei în mediul de afaceri
- 3.1.2. Realizare parc industrial

Măsura 3.2. Dezvoltarea turismului

Acțiuni propuse:

- 3.2.1. Dezvoltarea agroturismului în comuna Sadu
- 3.2.2. Dezvoltarea integrată a turismului pe Valea Sadului – zona Valea Plaiului și Prejba
- 3.2.3. Amenajarea traseelor turistice
- 3.2.4. Promovarea cicloturismului

Măsura 3.3 Dezvoltarea comerțului

- 3.3.1 Construire spații comerciale

Obiectivul strategic numărul 4
DEZVOLTAREA SERVICIILOR SOCIALE

Măsura 4.1. Dezvoltarea serviciilor de educație și culturale

Acțiuni propuse:

- 4.1.1. Construcție grădiniță de copii
- 4.1.2. Construcție creșă copii
- 4.1.3. Construcție Școala Gimnazială
- 4.1.4. Organizarea și susținerea evenimentelor culturale în localitățile comunei Sadu (Sadu – izvor de tradiție și folclor, Ansamblul de cântec și joc „Valea Sadului” și Festivalul Național „Fluierul de Aur”

Măsura 4.2. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate

Acțiuni propuse:

- 4.2.1. Extindere și modernizare unitate medico-sociala

Obiectivul strategic numărul 5 PROTECȚIA MEDIULUI

Măsura 5.1. Eficiență energetică, surse alternative de energie

Acțiuni propuse:

- 5.1.1. Promovarea utilizării surselor alternative de energie (panouri solare pentru obținerea apei calde menajere, panouri fotovoltaice pentru iluminatul public)
- 5.1.2. Utilizarea becurilor cu consum energetic redus în instituțiile publice
- 5.1.3. Promovarea educației ecologice
- 5.1.4. Reabilitarea termică a clădirilor publice, inclusiv măsuri de consolidare ale acestora
- 5.1.5. Soluții alternative pentru realizarea instalațiilor de energie verde (microhidrocentrale, parcuri fotovoltaice)

Măsura 5.2. Prevenirea poluării mediului

Acțiuni propuse:

- 5.2.1. Campanie de promovare a modalităților de transport alternativ
- 5.2.2. Măsuri de protecție la activitățile agricole (utilizarea utilajelor agricole cu emisii reduse GES)
- 5.2.3. Promovarea agriculturii ecologice

Obiectivul strategic numărul 6 PROTEJAREA ȘI CONSERVAREA PATRIMONIULUI CONSTRUIT

Măsura 6.1. Reabilitarea și modernizarea clădirilor din patrimoniu public

Acțiuni propuse:

- 6.1.1. Reabilitarea, modernizarea și dotarea așezămintelor culturale din comuna Sadu
- 6.1.2. Realizare sediu administrativ Comuna Sadu –Tocile
- 6.1.3. Amenajarea muzeului sătesc
- 6.1.4. Construcție capelă și amenajare cimitir comunal
- 6.1.5. Construcție biserică

Obiectivul strategic numărul 7
DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

Măsura 7.1. Creșterea eficienței activității administrației publice locale

Ațiuni propuse:

- 7.1.1. Oferirea de servicii publice de calitate pentru cetățeni și mediul de afaceri

Măsura 7.2. Implementarea de sisteme TIC

Ațiuni propuse:

- 7.2.1. Furnizarea de servicii publice on-line către cetățeni/mediul de afaceri/ administrația publică
- 7.2.2. Eficientizarea activităților interne ale autorității publice locale prin utilizarea mijloacelor specifice TIC

1.2. Propuneri de proiecte

Nr. crt.	Titlul proiectului	Domeniul acoperit	Obiectivul proiectului	Gradul de maturitate	Buget total estimativ (lei /euro fără TVA)	Posibile surse de finanțare
1.	Sistem stație de clorinare și branșamente contorzate comuna Sadu – Tocile de alimentare cu apă	Infrastructura de bază	Îmbunătățire infrastructurii tehnico-edilitare	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
2.	Sistem de canalizare, stație de pompare, racorduri și extindere capacitate de tratare a stației de epurare existente comuna Sadu	Infrastructura de bază	Îmbunătățire infrastructurii tehnico-edilitare	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
3.	Extindere sistem de alimentare cu apă și canalizare comuna Sadu	Infrastructura de bază	Îmbunătățire infrastructurii tehnico-edilitare	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
4.	Reabilitare străzi Comuna Sadu	Infrastructura de bază	Îmbunătățirea infrastructurii de transport	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
5.	Modernizare străzi comuna Sadu – Tocile	Infrastructura de bază	Îmbunătățirea infrastructurii de transport	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
6.	Realizare piste pentru biciclete	Infrastructura de bază	Îmbunătățirea infrastructurii de transport	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local

Nr. crt.	Titlul proiectului	Domeniul acoperit	Obiectivul proiectului	Gradul de maturitate	Buget total estimativ (lei /euro fără TVA)	Posibile surse de finanțare
7.	Modernizare drumuri agricole	Infrastructura de bază	Îmbunătățirea infrastructurii agricole	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
8.	Modernizare drumuri forestiere	Infrastructura de bază	Îmbunătățirea infrastructurii forestiere	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
9.	Construcție bază sportivă – teren multifuncțional	Infrastructura de agrement	Îmbunătățirea infrastructurii de agrement	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
10.	Realizare/amenajare parcuri în comuna Sadu	Infrastructura de agrement	Îmbunătățirea infrastructurii de agrement	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
11.	Realizare/amenajare zone de agrement în comuna Sadu	Infrastructura de agrement	Îmbunătățirea infrastructurii de agrement	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
12.	Realizare/amenajare locuri de joacă pentru copii în comuna Sadu	Infrastructura de agrement	Îmbunătățirea infrastructurii de agrement	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
13.	Realizarea unui sistem de iluminat public inteligent	Infrastructura de bază	Îmbunătățirea iluminatului public	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local

Nr. crt.	Titlul proiectului	Domeniul acoperit	Obiectivul proiectului	Gradul de maturitate	Buget total estimativ (lei /euro fără TVA)	Posibile surse de finanțare
14.	Realizare parc industrial	Infrastructura economică	Dezvoltarea mediului de afaceri	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
15.	Construcție grădiniță de copii	Infrastructura educațională	Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
16.	Construcție creșă de copii	Infrastructura educațională	Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
17.	Construcție Școală Gimnazială	Infrastructura educațională	Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
18.	Reabilitarea, modernizarea și dotarea așezămintelor culturale din comuna Sadu	Patrimoniu construit	Îmbunătățirea infrastructurii culturale	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local
19.	Realizare sediu administrativ Comuna Sadu	Patrimoniu construit	Îmbunătățirea infrastructurii administrative	Idee de proiect		Fonduri nerambursabile, Buget local

Fișa de proiect nr.1

Titlul proiectului	Sistem de alimentare cu apă, stație de clorinare și branșamente contorizate comuna Sadu Tocile
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Asigurarea conformării cu cerințele Directivei 98/83/EC privind calitatea apei destinate consumului uman în aria de proiect ■ Îmbunătățirea accesului la servicii de alimentare cu apă de calitate în conformitate cu Directiva de Apă 98/83/CEE în aria de proiect ■ Asigurarea furnizării apei potabile la o presiune adecvată și fără întreruperi ■ Asigurarea accesului la servicii de alimentare cu apă de calitate pe baza principiului maximizării eficienței costurilor și calității în operare
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa sistemului public de alimentare cu apă în zonele intravilane: Tocile, Valea Morii, Valea Plaiului
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Se are în vedere realizarea unei investiții privind extinderea sistemul de alimentare cu apă a comunei
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu ■ Agenți economici locali ■ Administrația publică locală ■ Potențiali investitori
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția de lucrări ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrările de construcție a străzilor din proiect
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ POIM ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local ■ PNDL

Fișa de proiect nr.2

Titlul proiectului	Sistem de canalizare, stație de pompare, racorduri și extindere capacitate de tratare a stației de epurare existente comuna Sadu
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Asigurarea conformării cu Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate menajere în aria de proiect ■ Creșterea gradului de acoperire cu servicii de colectare a apelor uzate la nivelul ariei de proiect ■ Creșterea gradului de acoperire cu servicii de epurare a apelor uzate în conformitate cu Directiva privind Apele Uzate Urbane 91/271/CEE la nivelul ariei de proiect ■ Reducerea nivelului infiltrațiilor apelor uzate menajere în pânza de apă freatică în aria de proiect ■ Eliminarea practicii actuale de deversare liberă a apei uzate netratate în șanțuri
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa sistemului public de canalizare în zonele intravilane: Tocile, Valea Morii, Valea Plaiului
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Se are în vedere realizarea unei investiții privind sistemul de canalizare
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu ■ Agenți economici locali ■ Administrația publică locală ■ Potențiali investitori
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția de lucrări ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrările de construcție a străzilor din proiect
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local ■ PNDL ■ POIM

Fișa de proiect nr.3

Titlul proiectului	Modernizarea străzilor din comuna Sadu
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ OS. 1. Îmbunătățirea condițiilor de trafic rutier ■ OS. 2. Reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă, a prafului din aer
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Infrastructură rutieră parțial degradată, necesitatea întreținerii permanente a investițiilor realizate până acum
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Se are în vedere realizarea unei investiții privind modernizarea străzilor din comună
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu ■ Agenți economici locali ■ Administrația publică locală ■ Potențiali investitori
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția de lucrări ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrările de construcție a străzilor din proiect
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local

Fișa de proiect nr.4

Titlul proiectului	Reabilitare străzi Comuna Sadu
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ OS. 1. Îmbunătățirea condițiilor de trafic rutier prin mărirea siguranței și confortului participanților la trafic ■ OS. 2. Reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă, a prafului din aer ■ OS. 3. Îmbunătățirea aspectului general al comunei Sadu ■ OS.4. Reducerea cheltuielilor de exploatare
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Infrastructură rutieră parțial degradată, necesitatea întreținerii permanente a investițiilor realizate până acum
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Străzile, pe care comuna Sadu își propune să le reabiliteze, fac parte din categoria străzilor secundare din localitățile comunei ■ Infrastructura de acces este un element de susținere a dezvoltării locale, astfel reabilitarea drumurilor comunale este o condiție primară pentru etapele următoare de dezvoltare ■ Problemele legate de infrastructura rutieră, ce intră în administrarea comunei Sadu, se pot rezolva prin accesarea de fonduri europene nerambursabile și accesare de fonduri guvernamentale pentru finanțarea lucrărilor de reabilitare și modernizare a străzilor
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu ■ Agenți economici locali ■ Administrația publică locală ■ Potențiali investitori ■ Potențiali turiști
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a străzilor din proiect
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local

Fișa de proiect nr.5

Titlul proiectului	Realizare piste pentru biciclete
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Atragerea cicloturiștilor în comuna Sadu ■ Promovarea transportului ecologic ■ Dezvoltarea serviciilor cicloturistice în comuna Sadu ■ Susținerea valorilor culturale și naturale prin cicloturism, în acord cu tendințele europene ■ Alternativă de petrecere a timpului liber pentru tineri, elevi și studenți prin dezvoltarea turismului în zona rurală de deal
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Infrastructura cicloturistică inadecvată
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizare de piste pentru biciclete
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu ■ Agenți economici locali ■ Administrația publică locală ■ Potențiali investitori ■ Potențiali turiști
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a pistelor de biciclete
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local ■ AFM

Fișa de proiect nr.6

Titlul proiectului	Modernizare drumuri de exploatare agricolă
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Accesibilitatea drumurilor agricole pentru gospodărirea și gestionarea eficientă a fondului agricol ■ Accesibilizarea altor agenți economici agricoli și non-agricoli ■ Crearea unei rute alternative pentru preluarea traficului agricol
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Crește gradul de degradare al drumurilor agricole, conducând la îngreunarea desfășurării traficului agricol, ceea ce generează următoarele efecte negative: <ul style="list-style-type: none"> - inaccesibilizarea suprafețelor agricole, inaccesibilizarea agenților economici - inaccesibilizarea căilor de comunicație din vecinătate - crește riscul inundării suprafețelor agricole - se continuă dereglarea structurii fondului agricol - se diminuează volumul de exploatat/recoltat anual
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Modernizarea drumurilor de exploatare agricolă
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu ■ Fermieri și agenți economici locali ■ Administrația publică locală ■ Potențiali investitori
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a drumurilor agricole
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 4.3. ■ Buget local

Fișa de proiect nr.7

Titlul proiectului	Modernizare drumuri de exploatație forestieră
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Accesibilitatea drumurilor de exploatație forestieră ■ Accesibilizarea agenți economici silvici și de prelucrarea lemnului
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Crește gradul de degradare al drumurilor forestiere, conducând la îngreunarea desfășurării traficului forestier, ceea ce generează următoarele efecte negative: <ul style="list-style-type: none"> - inaccesibilizarea suprafețelor forestiere - inaccesibilizarea căilor de comunicație din vecinătate - se continuă dereglarea structurii fondului forestier - se diminuează volumul de exploatat/recoltat anual
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proprietarii de terenuri forestiere ■ Silvicultorii ■ Întreprinzătorii mici și mijlocii ■ Muncitorii forestieri din exploatarea și prelucrarea lemnului.
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a drumurilor forestiere
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local

Fișa de proiect nr.8

Titlul proiectului	Construcție bază sportivă, teren multifuncțional
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Accesul la educație fizică și sport este dreptul de bază al fiecărei persoane ■ Îmbunătățirea stării de sănătate a populației din comuna Sadu ■ Asigurarea și dezvoltarea bunăstării fizice, sociale și sufletești a populației răspunde cererilor locuitorilor care manifestă un interes deosebit pentru fotbal ■ Baza sportivă poate contribui la dezvoltarea atracției turistice a localității, prin interconectarea activităților recreative care se vor desfășura la baza sportivă cu agroturismul
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa unei opțiuni educative, sănătoase la petrecerea timpului liber pentru locuitorii care manifestă un interes deosebit pentru fotbal , respectiv pentru sport în general
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Construirea unei baze sportive cu teren de sport multifuncțional
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu și locuitorii din comunele învecinate
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a bazei sportive
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local

Fișa de proiect nr.9

Titlul proiectului	Realizare/amenajare parcuri în comuna Sadu
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Creșterea suprafețelor verzi amenajate ■ Reutilizarea, remodelarea spațiului public ■ Menținerea și ameliorarea calității mediului ■ Protecția mediului înconjurător
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Parcuri neamenajate în comună
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizarea și/sau amenajarea parcurilor din comuna Sadu
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de amenajare parcuri
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 ■ Buget local ■ AFM

Fișa de proiect nr.10

Titlul proiectului	Realizare/amenajare zone de agrement în comuna Sadu
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Reutilizarea, remodelarea spațiului public ■ Amenajarea de spatii cat mai mari destinate agrementului și destinderii ■ Atragerea populației către o sursă de sănătate ■ Punerea în valoare a spatiului parțial amenajat și a creării în zonă a unui loc de recreere , promenadă, joacă pentru locuitorii din comună ■ Stimularea petrecerii a cât mai mult timp în aer liber și promovarea mișcării și sportului în rândul tuturor categoriilor de vârstă
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa spațiilor de agrement pentru locuitorii din comuna Sadu ■ Existența unui spațiu public inestetic, fără utilizare ■ Nevoia de a mări suprafețele verzi în comună ■ Nefolosirea la capacitate maximă a potențialului de recreere din zonă
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizare/amenajare zone de agrement în comuna Sadu
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu ■ Potențiali turiști ■ Agenți economici
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de amenajare zone de agrement
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 ■ Buget local ■ AFM

Fișa de proiect nr.11

Titlul proiectului	Realizare/amenajare locuri de joacă pentru copii în comuna Sadu
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Creșterea suprafețelor verzi amenajate ■ Reutilizarea, remodelarea spațiului public ■ Menținerea și ameliorarea calității mediului ■ Protecția mediului înconjurător
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsa unor locuri de joacă pentru copii din comună ■ Existența unui spațiu public inestetic, fără utilizare
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Amenajare locuri de joacă pentru copii
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de realizare/amenajare locuri de joacă pentru copii
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local

Fișa de proiect nr.12

Titlul proiectului	Realizarea unui sistem de iluminat public inteligent
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Scăderea valorii facturilor de energie electrică pentru iluminatul public ■ Traficul se va desfășura fără evenimente, pietonii vor fi mai în siguranță și reprezintă o mare îmbunătățire pentru oferta arhitecturală, turistică și comercială a unei localități
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Costuri mari pentru iluminatul public
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Modernizarea sistemului de iluminat public se va face prin realizarea unei soluții integrate care să asigure modernizarea sistemului de iluminat public (telegestiune) și supravegherea, monitorizarea și interacțiunea cu zonele și situațiile cu risc ridicat de producere a fenomenelor infraționale din comună
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația comunei Sadu ■ Turiștii care vin în zonă ■ Agenții economici din comună ■ Potențialii investitori
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de realizare a unui sistem de iluminat public inteligent
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 ■ POR ■ Buget local

Fișa de proiect nr.13

Titlul proiectului	Realizare parc industrial
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Baza creării unui pol de dezvoltare economico-socială ■ Dezvoltarea durabilă a comunei Sadu ■ Crearea de noi locuri de muncă
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lipsă investitori și locuri de muncă în comună
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizarea unui parc industrial, considerat a fi un motor de dezvoltare economică
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mediul de afaceri din zonă ■ Potențialii investitori
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a parcului industrial
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ POR ■ Buget local

Fișa de proiect nr.14

Titlul proiectului	Construcție grădiniță de copii
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizare de spații educaționale suficiente și dotate corespunzător ■ Îmbunătățirea infrastructurii educaționale din comuna Sadu
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Spațiu neadecvat pentru desfășurarea în bune condiții a activităților de educație preșcolară ■ Spațiile actuale nu dispun de utilitățile necesare, nu corespund normelor educaționale de igienă, sănătate, confort și de aceea este necesar și oportun de a se crea spații proprii pentru învățământul preșcolar, spații care să corespundă tuturor normelor precizate de M.E.C.T.S.
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Construirea unei grădinițe moderne
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația de vârstă preșcolară din comună
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a grădiniței de copii
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local

Fișa de proiect nr.15

Titlul proiectului	Construcție creșă de copii
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Asigurarea unor servicii adecvate de îngrijire a copiilor mici ■ Îmbunătățirea rețelei de asistență medicală
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Întrucât piața forței de muncă este în continuă schimbare, există o reală cerere pentru serviciile de îngrijire a copiilor mici legislația încearcă să țină pasul reglementând serviciile de îngrijire a copilului ■ Este o reală problemă a tinerelor familii găsirea unor servicii corecte de îngrijire a copiilor mici, a creșterii și educației timpurii a copilului
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Construirea unei creșe în comuna Sadu
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tinerele familii din comuna Sadu și din zonă
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a creșei de copii
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local ■ Programul Național Creșe pentru copiii României

Fișa de proiect nr.16

Titlul proiectului	Construcție Școală Gimnazială
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Asigurarea unui spațiu educational modern, cu un spațiu suficient pentru desfășurarea activităților educaționale ■ Dotarea unităților de învățământ gimnazial din comuna Sadu
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Spații insuficiente și neadecvate pentru desfășurarea activităților educaționale în instituțiile de învățământ din comuna Sadu
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Construirea unei școli gimnaziale în comuna Sadu
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populația de vârstă școlară
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție a școlii gimnaziale
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ POR ■ Buget local

Fișa de proiect nr.17

Titlul proiectului	Reabilitare, modernizare și dotarea așezămintelor culturale din comuna Sadu
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Creșterea calității vieții culturale în mediul rural prin extinderea și susținerea infrastructurii culturale și prin diversificarea ofertei culturale. ■ Dotarea așezămintelor culturale din comuna Sadu
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Căminele culturale necesită renovare, modernizare și dotare
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Reabilitarea, modernizarea și dotarea așezămintelor culturale din comuna Sadu
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Populație comunei Sadu ■ Asociațiile culturale din comuna Sadu
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de reabilitare, modernizare și dotare așezămintelor culturale
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ PNDR 2014-2020 sM 7.2. ■ Buget local

Fișa de proiect nr.18

Titlul proiectului	Realizare sediu administrativ comuna Sadu
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizarea unui nou sediu administrativ
Problema identificată	<ul style="list-style-type: none"> ■ Spațiu insuficient pentru desfășurarea activităților administrative din comună
Soluția propusă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizarea unui nou sediu administrativ
Grupuri țintă	<ul style="list-style-type: none"> ■ Personalul administrativ din primăria comunei Sadu
Activități principale	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborare studiu de fezabilitate ■ Elaborare documentații aferente SF ■ Elaborare PT+DDE+CS ■ Proceduri de achiziții publice ■ Execuția lucrărilor de construcții ■ Managementul proiectului
Rezultate așteptate	<ul style="list-style-type: none"> ■ Studii tehnice elaborate ■ Aplicația de finanțare ■ Lucrări de construcție al sediului administrativ al comunei Sadu
Surse de finanțare posibile	<ul style="list-style-type: none"> ■ Buget local

7.3 Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare durabilă

Identificarea, selectarea și dezvoltarea proiectelor strategice de la nivelul comunei (întocmirea fișelor de proiecte identificate, analiza și corelarea proiectelor identificate în raport cu obiectivele sectoriale și strategice, precum și cu dezvoltarea teritorială, impactul estimat al proiectelor) s-a realizat în vederea identificării celor mai bune soluții pentru atingerea obiectivelor și priorităților locale propuse.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un document cu caracter normativ și prospectiv care cuprinde o analiză reală a comunei atât din punct de vedere al situației existente cât și din punct de vedere al oportunităților de dezvoltare.

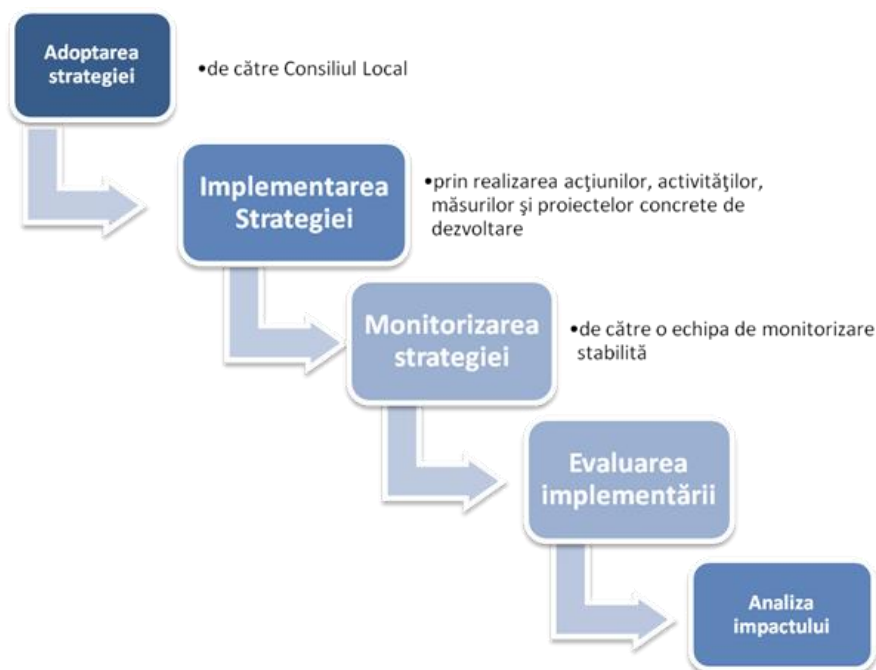
Identificarea oportunităților de dezvoltare pentru Comuna Lunca Bradului trebuie urmată de acțiuni concrete pentru implementarea acțiunilor dar și de monitorizarea implementării.

Implementarea efectivă a strategiei de dezvoltare depinde în mod fundamental de capacitatea administrației locale, de a atrage fondurile necesare pentru a finanța acțiunile selectate și de a gestiona fondurile de la bugetul local.

Absorbția fondurilor disponibile depinde însă, alături de eligibilitatea acțiunilor, de capacitatea instituțională de a iniția proiecte și de a lucra în parteneriat pentru atingerea scopurilor strategice.

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală este un proces complex, care necesită un management și control adecvat, realizat de o structură organizatorică, un proces unitar de implementare și evaluare a rezultatelor obținute.

În vederea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală se vor parcurge următorii pași:

Figură 1 Pași pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală

Monitorizarea

Monitorizarea evoluției implementării strategiei este în principiu o practică formală puțin cunoscută și asumată în mediul instituțional public.

Monitorizarea strategiei va furniza informația necesară evaluării iar pentru a putea monitoriza implementarea strategiei și pentru a aprecia performanțele ei în raport cu obiectivele stabilite, este necesară stabilirea unui set de indicatori.

Strategia va fi monitorizată prin intermediul unor rapoarte anuale întocmite de către comisia de monitorizare, care va evalua:

- stadiul în care se află diversele acțiuni programate în cadrul strategiei;
- revizuirea acțiunilor, acolo unde este cazul;
- timpul estimat până la îndeplinirea acțiunilor;
- alte aspecte.

Evaluarea

Evaluarea este aprecierea activităților sau a rezultatelor implementării Strategiei, utilizând informațiile obținute pe parcursul monitorizării. Evaluarea face o analiză a modului de implementare a Strategiei și eficienței acesteia.

Evaluarea va fi realizată de către aceeași echipă care realizează și activitatea de monitorizarea Strategiei. Activitatea de evaluare se concretizează într-un raport de evaluare care va conține situația indicatorilor de evaluare.

În urma monitorizării și evaluării Strategiei se poate recomanda revizuirea acesteia conform noilor priorități.